

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Hudební katedra

Základní umělecké školy v systému školství a ZUŠ Semily

Diplomová práce

Autor: Bc. Monika Havrdová
Studijní program: N7504 Učitelství pro střední školy
Studijní obor: Učitelství pro střední školy – hudební výchova
Učitelství pro střední školy – informatika
Vedoucí práce: PhDr. Helena Karnetová
Oponent práce: Mgr. Jiří Skopal, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor:	Bc. Monika Havrdová
Studium:	P15P0397
Studijní program:	N7504 Učitelství pro střední školy
Studijní obor:	Učitelství pro střední školy - hudební výchova, Učitelství pro střední školy - informatika
Název diplomové práce:	Základní umělecké školy v systému školství a ZUŠ Semily
Název diplomové práce AJ:	Elementary art schools in the system of education and Elementary Art School Semily

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce představí význam a postavení Základních uměleckých škol v českém systému školství, představí stručně historii a současnost tohoto typu škol. Dále se bude soustředit na ZUŠ okresu Semily a především na samotnou ZUŠ v Semilech. Práce vyzkoumá s ohledem na demografický vývoj populace fakta, např. jaké procento dětí v posledním období navštěvovalo a navštěvuje tuto instituci. Závěr práce se pak bude věnovat konkrétnímu představení charakteristik a výjimečnosti ZUŠ v Semilech.

Dějiny české hudební kultury 1890-1945. 1. díl 1890-1918. 1. vyd. Praha: Academia, 1972, 304 s.
Dějiny české hudební kultury 1890-1945. 2. díl 1918-1945. 1. vyd. Praha: Academia, 1981, 538 s.
PROKEŠ, Miroslav. Semily. 1. vyd. Semily: Město Semily, 2010. 127 s. ISBN 20100727. 64 s.
MIZERA, František. Paměti města Semily a jeho okolí. 1. vyd. Semily: Město Semily, 1930. 275 s.
http://www.umeleckevzdelavani.cz/data/DF_sbornik_prispevku_web.pdf
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/dokumenty-15>
<http://www.semily.cz/kronika-mesta-v-letech/ds-1016/archiv=0&p1=53>
<http://www.zussemily.cz/> <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/dokumenty-15>

Garantující pracoviště: Hudební katedra,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Helena Karnetová

Oponent: Mgr. Jiří Skopal, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 3.12.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením vedoucí diplomové práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 8. ledna 2021

Bc. Monika Havrdová

Anotace

HAVRDOVÁ, Monika. Základní umělecké školy v systému školství a ZUŠ Semily. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2020. 146 s. Diplomová práce

Diplomová práce se zabývá postavením základních uměleckých škol v systému školství. Cílem je vyzdvihnout důležitost tohoto typu škol a upozornit na jejich pevné místo v českém školství. Teoretická část se zaměřuje na všeobecný vývoj a vznik základních uměleckých škol od prvních škol hudebních, přes lidové školy umění až po současnou podobu ZUŠ. Praktická část práce se zaměřuje konkrétně na Základní uměleckou školu Semily, její historii a současnost, jež není doposud nikde celostátně publikována. Cílem historické kapitoly je ukázat, jaký vliv měl politický režim a společenský vývoj na tuto školu. Praktická část je dále věnována statistikám žáků a jejich porovnání s rokem 1998–1999. Data jsou zpracována od roku 2010–2020. Cílem této části je zjistit zájem žáků o jednotlivé obory, počet dívek a chlapců a volba nástroje. Práce je zakončena kapitolou o zapojení ZUŠ Semily do projektu ZUŠ Open.

Metody: analýza kurikulárních dokumentů, rozhovor, komparace, dotazníkové šetření, deskripce

Klíčová slova: základní umělecká škola, ZUŠ, LŠU, RVP, ŠVP, MŠMT, Základní umělecká škola Semily, Semily, ZUŠ Open, Nadační fond Magdaleny Kožené

Anotation

HAVRDOVÁ, Monika. Elementary art schools in the system of education and Elementary Art School Semily. Hradec Králové: Pedagogical Faculty, University of Hradec Králové, 2020. 146 pp. Diploma Dissertation Degree Thesis.

The dissertation deals with the position of the elementary art schools in the overall school system. The goal is to point out the importance of such school types and their firm position in the Czech school system. The theoretical part focuses on the general development and the origin of art schools starting with Elementary Musical Schools, then Folk School of Arts, over to the contemporary Elementary School of Arts (ZUŠ - Czech shortcut). The practical part of the dissertation focuses in detail on the Elementary School of Arts in Semily, its history and present time, which has not been published nationwide yet. The historical part of this dissertation points out the impact of the political regime and social development on this school. The practical part is furthermore dedicated to the student's statistics and their comparison to the study year 1998/1999. All data used are from 2010 – 2020. The main point of this part is to ensure student interest for the individual subjects, number of girls and boys and the choice of music instrument. The dissertation ends with a chapter about the Elementary School of Arts in Semily (ZUŠ Semily) participation in the “Elementary School of Arts Open” project (ZUŠ Open).

Methods: analysis of curriculum document, discussion, comparison, questionnaire solution, description

Key words: Elementary Art School, ZUŠ (Czech shortcut for Elementary Art School), LŠU (Czech shortcut for Folk Art School), RVP, (Czech shortcut for The Framework Education Programme), ŠVP (Czech shortcut for The School Education Programme), MŠMT (Czech shortcut for The Ministry of Education, Youth and Sports), Elementary Art School in Semily, ZUŠ Open (Elementary Art School Open), Magdalena Kožená Foundation

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	8
ÚVOD.....	10
1 HISTORIE HUDEBNÍHO ŠKOLSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH, ČESKOSLOVENSKU A ČESKÉ REPUBLICE	12
1.1 Počátky základního hudebního vzdělávání	15
1.2 Vývoj hudebního vzdělávání mezi lety 1945 a 1989	17
2 NOVODOBÁ HISTORIE ZUŠ	21
2.1 Popis stupňů základního uměleckého vzdělávání	28
2.2 Klíčové kompetence	29
2.3 RVP ZUV	30
2.4 Školní vzdělávací program.....	31
2.5 Umělecké obory v základním uměleckém vzdělávání.....	32
2.5.1 Hudební obor	32
2.5.2 Výtvarný obor.....	33
2.5.3 Taneční obor	34
2.5.4 Literárně-dramatický obor.....	35
2.6 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných.....	36
2.7 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	36
2.8 Financování základních uměleckých škol.....	38
3 MĚSTO SEMILY	40
4 HISTORIE ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY SEMILY.....	41
4.1 Počátky hudební školy v Semilech.....	41
4.2 Lidová škola umění Semily.....	47
4.3 Základní umělecká škola Semily.....	52
5 ZUŠ SEMILY V SOUČASNOSTI	54
5.1 Obory Základní umělecké školy v Semilech.....	57

5.1.1	Hudební obor	57
5.1.2	Výtvarný obor	62
5.1.3	Taneční obor	63
5.1.4	Literárně-dramatický obor	64
5.2	Současné učební plány	65
5.3	Ředitelé základní umělecké školy v Semilech	67
6	STATISTIKY ŽÁKŮ ZUŠ SEMILY	70
6.1	Chlapci vs. dívky v oborech ZUŠ Semily	73
6.1.1	Hudební obor	73
6.1.2	Výtvarný obor	75
6.1.3	Taneční obor	76
6.1.4	Literárně-dramatický obor	77
6.2	Děti a hudební nástroje	78
7	ZUŠ OPEN	92
7.1	ZUŠ Open v Semilech	94
7.1.1	1. ročník 2017	94
7.1.2	2. ročník 2018	94
7.1.3	3. ročník 2019	95
	ZÁVĚR	96
	POUŽITÉ ZDROJE	97
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	104
	SEZNAM PŘÍLOH	106

SEZNAM ZKRATEK

AMU – Akademie múzických umění

ČŠI – Česká školní inspekce

ČSAV – Česká akademie věd a umění

DAMU – Divadelní akademie múzických umění

FOK – Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK (Film-Opera-Koncert)

HO – hudební obor

KC GOLF – Kulturní centrum Golf

KSČ – Komunistická strana Československa

LDO – literárně-dramatický obor

LŠU – lidová škola umění

MenART – stipendijní akademie mentoringu uměleckého vzdělávání

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MNV – místní národní výbor

MŠ – mateřská škola

NÚV – Národní ústav pro vzdělávání

OHS – Okresní hygienická stanice

ONV – Okresní národní výbor

PRO – Royal Philharmonic Orchestra

PSO – Podkrkonošský symfonický orchestr

SŠ – střední škola

RVP – rámcově vzdělávací program

RVP ZUV – Rámcově vzdělávací program základního uměleckého vzdělávání

STM – Soutěž tvořivosti mládeže

ŠVP – školní vzdělávací program

TO – taneční obor

UK – Univerzita Karlova

VO – výtvarný obor

ZUŠ – základní umělecká škola

ZŠ – základní škola

ÚVOD

Základní umělecké školy (dále ZUŠ) jsou v České republice tradičním fenoménem našeho školství a těší se zájmu veřejnosti. S jistotou lze říci, že rodiče, kteří obecně projevují zájem o další vzdělávání svých dětí mimo rámec základních škol (dále ZŠ) – snad i vlivem naší bohaté kulturní a umělecké tradice – často pro své děti volí právě hudební vzdělávání. Předmětem této práce je systematicky uchopit fenomén současných ZUŠ v kontextu tradice našeho hudebního školství a popsat, jaká jsou jeho specifika. Konkrétní příklad problematiky je popis vývoje a současnosti ZUŠ v Semilech. Mám k ní blízký osobní vztah. Sama jsem tuto školu navštěvovala a nyní na ní působím již 10 let jako pedagog. Mé vzpomínky, dosud získané pedagogické zkušenosti a kontakty s kolegy mě pro diplomovou práci motivovaly.

V textu chci upozornit na důležitost ZUŠ a na jejich právoplatné postavení v systému školství. Tyto školy jsou bohužel často považovány za pouhé mimoškolní kroužky či volnočasové aktivity. Považuji za důležité upozornit na skutečnost, že se nejedná o pouhý koníček, ale o školu, ve které se děti umělecky vzdělávají a kde získávají kladný vztah k hudbě a kultuře. Zároveň se zde utváří jejich osobnost a rozvíjejí klíčové kompetence.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část se zabývá historií hudebního školství, vznikem prvních hudebních škol, jejich postavením v systému školství, způsobem výuky a financováním. Tato část je postavena především na webových stránkách MŠMT a RVP ZUV.

Praktická část práce je zaměřena konkrétně na ZUŠ v Semilech, její historii a současnost. Historické kapitoly vycházejí z neprodejně brožury, kterou napsal Václav Votoček u příležitosti 45. výročí LŠU Semily a z ručně psané školní kroniky. Záznamy však končí v 90. letech 20. století a nejsou veřejnosti dostupné. Hlavním cílem a přínosem práce je kompletně sepsat celou historii ZUŠ. Na základě vlastních vzpomínek, rozhovorů s kolegy a na studiu školních dokumentů chci představit současnou podobu ZUŠ v Semilech, včetně jejího historického vývoje.

Součástí praktické části jsou statistiky školy zabývající se počtem žáků v jednotlivých oborech a jejich následné porovnání se školním rokem 1998–1999 a posledními deseti lety. Cílem je zjistit, jaké tendence má docházka dětí na ZUŠ Semily, dále porovnání počtu žáků a jejich výběr hudebního nástroje. Součástí šetření jsou statistiky zjišťující poměr chlapců a dívek při volbě jednotlivých nástrojů.

Poslední kapitola je věnována celostátnímu festivalu základních uměleckých škol ZUŠ Open a tomu, jak se do něho zapojila i ZUŠ v Semilech.

1 HISTORIE HUDEBNÍHO ŠKOLSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH, ČESKOSLOVENSKU A ČESKÉ REPUBLICE

Aniž bychom uměle hledali „velryby v českém rybníce“, můžeme objektivně říci, že česká hudební kultura je mimořádně bohatá na hudební osobnosti skladatelské i interpretační. To je výsledkem specifického kulturně historického vývoje, jehož počátky můžeme kontinuálně sledovat od doby prvních tereziánských školních reforem v 18. století. Na základě objektivních souvislostí je však pozorujeme už od dob středověku.

Pokud chceme pochopit samotné základy, nezbytně nutné pro vývoj hudebního vzdělávání u nás, musíme se časově přesunout do poslední fáze raného středověku, konkrétněji do 10. století. V tomto případě se ještě nemůže mluvit o vzniku koordinovaných základních uměleckých škol, ale spíše o prvních formách hudebního vzdělání u nás. Nelze ani mluvit o přílišné kvantitě těchto informací, která je (hlavně z oblastí venkova) dosti chabá.¹ První zprávy máme o škole v Budči u Slaného, kde se jednalo především o výuku liturgických zpěvů.² Až teprve o století později se tato výuka přesouvá do Prahy. Notné změny nastaly s přechodem do fáze vrcholného středověku, kdy se centrem vzdělávání stávají kláštery, jimiž prošla naprostá většina našich profesionálních hudebníků 17. a 18. století. Právě ve 13. století lze z dobových zdrojů pozorovat nárůst městských škol, které vznikají právě při kapitulách v některých z klášterů. Nelze vynechat ani pozdější vznik základních škol při farnostech. Děti se učily základním dovednostem psaní a čtení (v českém jazyce), vyšší stupně zahrnovaly učení středověkého jazyka vzdělaných – latině. Mimo latinu se na těchto stupních vyučovalo i tzv. sedmero svobodných umění, které zahrnovalo (ve svém kvadriviu) právě vzdělání hudební.³ Z dob panování Karla IV. máme i zmínky o vzniku chrámového sboru vzniknuvšího při katedrále sv. Víta v roce 1344.⁴

Městské školy jsou i nadále pro budoucí rozvoj hudebního vzdělání velmi důležité, především tedy střední stupeň vzdělání (zahrnující latinské a partikulární

---

¹ PECHÁČEK, Stanislav. Historie hudebního vzdělávání v českých zemích 1. část. *Hudební výchova*. Praha, 2016. 24(1-2), 2. ISSN 1210-3683.

² GREGOR, Vladimír.; SEDLICKÝ, Tibor V. Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1990. 288 s. ISBN 80-705-8131-X.

³ PECHÁČEK, Stanislav. Historie hudebního vzdělávání v českých zemích 1. část. *Hudební výchova*. Praha, 2016. 24(1-2), 2. ISSN 1210-3683.

⁴ GREGOR, Vladimír.; SEDLICKÝ, Tibor V. Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1990. 288 s. ISBN 80-705-8131-X.

školy),⁵ který se hudbou zabýval větší měrou. Cílem na těchto školách bylo především vychovat mladé interprety pro místní kostely (taktéž přípravy jejich repertoárů byly v kompetenci těchto škol). Správci středních a vyšších vzdělávacích zařízení je především duchovenstvo – konkrétně duchovní řády jezuitů a piaristů.

Další počátky lze klást do doby husitské. Společnost ovlivněná touhou po náboženské reformě se snažila navázat na tradice prvotního křesťanství. Vytvořila formu strofické duchovní písně, čili na bohoslužbě se podíleli všichni společným zpěvem. Tím byla husity prezentována základní hudební vzdělanost nejširším hudebním vrstvám společnosti ve smyslu známého výroku Enea Sylvia Piccolominiho, který si ve své *Historii české* postěžoval, že „každá bába umí číst a každý žebrák zpívá v chrámu Páně“⁶. Na tuto tradici kontinuálně navázala praxe sborníků duchovních písní – číslovaných zpěvníků – kancionálů, která vytvořila ojedinělý hudební pramen bezděčně didaktické povahy, z něhož mohly v době rekatolizace vzniknout skutečné základy moderního hudebního školství.

Na toto hudební podhoubí navázaly v období renesance první snahy o systematické hudební vzdělávání. Tyto změny jsou dány samotnými prvky renesance – kdy se hlavním „posluchačem hudby“ stává člověk, nikoliv bůh. Enormní důraz je kladen na individuální schopnosti člověka, skládání hudby (komponování) se již dá považovat za tvůrčí proces.⁷

V renesanční Evropě patřilo k bontonu šlechty hrát na hudební nástroj a zpívat. I v českém prostředí jsme svědky hudebního vzdělávání členů předních rodů. Zároveň jsou zde tendence z důvodu potřeby společného bohoslužebného zpěvu hudebně vzdělávat nejširší společenské vrstvy. Středisky dobové hudební výchovy jsou především utrakvistická literácká bratrstva, která produkovala rozměrné iluminované kancionály, v nichž se můžeme dočíst i praktické rady, jak si při zpěvu počínat. Je zřejmé, že bývalá základní středověká hudební centra, byla politickými změnami (i změnami ve společnosti samotné) narušena.⁸ Z 16. století známe také nejstarší české hudebně pedagogické spisy, například traktát *Musica* Jana Josquina a zvláště

---

⁵ PECHÁČEK, Stanislav. *Historie hudebního vzdělávání v českých zemích 1. část. Hudební výchova*. Praha, 2016. 24(1-2), 2. ISSN 1210-3683.

⁶ SILVIO, Enea. *Historia Bohemica: Historie česká*. Přeložili Alena HADRAVOVÁ, Dana MARTÍNKOVÁ a Jiří MATL. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1998. Fontes rerum Regni Bohemiae (FRRB). ISBN 80-85917-40-8.

⁷ SMOLKA, Jaroslav. *Dějiny hudby*. Brno: TOGGA agency, 2001. s. 112-113. ISBN 80-902912-0-1.

⁸ ČERMÁKOVÁ, Dagmar. *Specializace v pedagogice, Popularizace hudební kultury* [online]. Plzeň, 2015 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z:

<https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/19756/1/Dagmar%20Cermakova%20-%20Hudba%20stredoveku%20a%20renesance%20v%20Cechach%2021.%20století.pdf>. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická.

stejnomené dílo biskupa Jednoty bratrské Jana Blahoslava z roku 1558. Zde již nejsou pouhé popisy nebo rady, ale snahy o systematické vzdělávání. Za zmínku stojí rovněž další hudebně pedagogické tisky Jednoty bratrské, v nichž nalzáme zvláště tištěné bratrské kancionály obsahující obsáhlé předmluvy s metodickými návody.

Pohled do venkovských škol nám otevírá až doba pobělohorská. Právě na venkově byly školy úzce spjaty s kostelem, protože právě učitel měl za povinnost starat se o hudbu na kůru, a podle úrovně chrámových produkcí byl také často hodnocen.⁹ Proto byl kladen velký důraz na hudební výchovu, kde se denně vyučovalo zpěvu a hře na nástroj, a mnoho času bylo věnováno nácvičce skladeb pro nedělní figurální mše. Díky hudebním dovednostem bylo možné získat lepší sociální postavení, což umožňovalo dostat se do šlechtických služeb. To byla pro lidi skvělá motivace k tomu, aby hudbu pěstovali aktivně.¹⁰

Široký dosah hudebního vzdělání pokračoval v Čechách i v pobělohorské době, kdy začal být na hudební vzdělávání kladen nový důraz z důvodů snah o rekatolizaci společnosti, která byla do té doby z 90 % evangelická. Tyto snahy vycházely z předpokladu, že hudebně vzdělaný poddaný bude mít možnost přivýdělků muzicírováním v chrámu. Tím bude ve větší míře motivován k pravidelné návštěvě bohoslužeb a bude tedy existovat prostor k jeho ideovému ovlivňování. Jedinci věnující se hudbě byli motivováni postupem v žebříčku svého sociálního postavení ve společnosti - mohli se např. dostat do šlechtických služeb.¹¹

Vznikala produkce nových kancionálů, které často obsahovaly obecně známé historické písně s novými texty. Na tuto snahu navázala i nová vlna a nové způsoby pedagogického působení. V době baroka úlohu hudební pedagogiky na systematické úrovni přejímají církevní řády, kterým náležela školská činnost. Byli to jezuité, kteří ovládali především vysoké školství, rovněž zakládali gymnázia. Dále svou úlohu sehráli Teatini (Kajetáni), a z hlediska hudební pedagogiky pak zvláště Řád zbožných škol neboli piaristé. Ti rovněž zřizovali gymnázia, ale zároveň často obstarávali vzdělávání na nižších školách. Často se obraceli i k osiřelým dětem, u kterých se snažili o jejich zdokonalení v mateřském jazyce.¹²

---

⁹ PECHÁČEK, Stanislav. Historie hudebního vzdělávání v českých zemích 1. část. *Hudební výchova*. Praha, 2016. 24(1-2), 2. ISSN 1210-3683.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž.

¹² TESÁŘ, Stanislav.; STEINMETZ, Karel ed. *Hudební pedagogika a výchova - minulost, přítomnost, budoucnost: sborník referátů z konference konané v Olomouci ve dnech 21.-22. listopadu 2002*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. 171. s. ISBN 80-244-0826-0. s. 54.

1.1 Počátky základního hudebního vzdělávání

V 18. století dochází za vlády Marie Terezie a Josefa II. k velkým reformám a transformacím školského systému. Významnými středisky vzdělanosti a umění byly především kláštery, kde výuku zajišťovali členové řádu.¹³ Vznikalo ale také velké množství venkovských škol, kde se o výuku starali kantorů. Především jejich zásluhou byla mimo vyučovací plán zařazena hra na různé hudební nástroje a zpěv.¹⁴ „*Rozsah hudebních aktivit těchto kantorů byl natolik velký, že kantorskou hudbu chápeme právem za specifický jev české kulturní historie, který podstatně ovlivnil hudebnost národa.*“¹⁵ V tomto období, kterému se nazývá vrchol českého kantorství¹⁶ (z latinského cantor – zpěvák, cantare – zpívat), patřila hudba ve školách k hlavním vyučujícím předmětům. Bylo to především z důvodu závislosti školy na církvi a šlechtě, která se ze společenských důvodů obklopovala hudbou.¹⁷

K významným hudebním pedagogům v období osvícenství a národního obrození patřil skladatel Jakub Jan Ryba (1765–1815). Snažil se o obnovení literátských bratrstev a pozvednutí chrámové hudby. Je prvním tvůrcem české umělé písně. Za zmínku stojí jeho sbírky písní pro děti *Kancionálek pro českou školní mládež*, vydaný v roce 1808¹⁸ nebo *Radovánky nevinných dětí o vánocích* z roku 1804.¹⁹ Jakub Jan Ryba vytvořil první novočeskou učebnici hudební teorie „*Počáteční a všeobecní základové ke všemu umění hudebnímu*“, čímž vyzdvihl jak její význam, tak význam hudební metodiky. Usiloval též o vytvoření nové hudební terminologie (# = „vyvyšovatel“, posuvky = „pozorky“, takt šestiosminový = „šestiosmerák“ apod.).²⁰

Další důležitou osobností pro hudební pedagogiku a typickým příkladem obrozeneckého kantora je Jan Nepomuk Filčík (1785–1837). Celý život se snažil

---

¹³ TOBOLÍKOVÁ, Tereza. Váš pomocník do školy. *Časopis pro ZUŠ* [online]. 2016, 2015/2016(4), 12 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://www.prozus.cz/casopis/proZUS_2015-2016_4_pro_cteni.pdf

¹⁴ RODIČOVÁ, Jaroslava. Vznik a vývoj hudebních institucí zejména ve vymezených oblastech jihočeského kraje. *Hudební výchova*. Praha, 2018. s. 26 (2), 4. ISSN 1210-3683.

¹⁵ OSTRÝ, František. *ČEŠTÍ KANTOŘI A JAKUB JAN RYBA* [online]. In: Masarykova univerzita [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/wmus/studium/elearning/kantori/kantori.pdf>

¹⁶ MACEK, Petr, ed. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997. s. 328. ISBN 80-7058-462-9.

¹⁷ TOBOLÍKOVÁ, Tereza. Váš pomocník do školy. *Časopis pro ZUŠ* [online]. 2016, 2015/2016(4), 11 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://www.prozus.cz/casopis/proZUS_2015-2016_4_pro_cteni.pdf

¹⁸ OSTRÝ, František. *ČEŠTÍ KANTOŘI A JAKUB JAN RYBA* [online]. In: Masarykova univerzita [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/wmus/studium/elearning/kantori/kantori.pdf>

¹⁹ GREGOR, Vladimír.; SEDLICKÝ, Tibor V. Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1990, 288 s. ISBN 80-705-8131-X.

²⁰ TESAŘ, Stanislav.; STEINMETZ, Karel ed. *Hudební pedagogika a výchova - minulost, přítomnost, budoucnost: sborník referátů z konference konané v Olomouci ve dnech 21.-22. listopadu 2002*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. 171 s. ISBN 80-244-0826-0. s. 55.

o zlepšení vzdělanosti učitelů a v celém vyučovacím procesu prosazoval zpěv a pěvecké činnosti.²¹

V 19. století začaly vznikat první městské hudební školy a to vedlo k založení tradice organizovaného hudebního vzdělávání v českých zemích. Podle statistik z roku 1861 existovalo již v Čechách a na Moravě 40 hudebních škol, z toho 17 v Praze.²² Vedle městských škol se na hudebním vzdělávání podílely i mnohé soukromé ústavy, které prosperovaly díky benevolentním předpisům a zákonům a jejich počet proto rapidně rostl.²³

„Podstatným mezníkem v české hudební pedagogice byl vznik specializovaných hudebních škol, které se věnovaly jedincům s profesionálními hudebními ambicemi.“²⁴

První školou v Evropě tohoto typu byla Pražská konzervatoř. Ta byla založená v roce 1811 pod patronací Verein zur Beförderung der Tonkunst in Böhmen (Společnost pro zvelebení hudby v Čechách).²⁵ Další důležitou odbornou hudební institucí byla Pražská Varhanická škola, která vznikla v roce 1830 a Varhanická škola v Brně založena v roce 1882, od roku 1919 Konzervatoř Brno. Jelikož se u těchto škol nerozlišovalo mezi středním a vysokým školstvím, představovaly proto nejvyšší možné hudební vzdělání.²⁶

Pro základní hudební vzdělávání byla velice důležitá 2. polovina 19. století, kdy začalo být umělecké vzdělávání organizováno, a z pojmu „kantor“ se přešlo na pojem učitel. Ten byl nyní povinen se řídit oficiálními dokumenty a ustanoveními. Dalším důležitým mezníkem byla císařská vyhláška říšského zákona ze dne 27. dubna 1850 č. 309,²⁷ která upravovala soukromé vyučování uměleckého oboru. To nebylo nijak omezeno, ale nyní bylo možné získat povolení pro zřízení hudebního, výtvarného či tanečního učiliště. Bohužel tyto první školy neměly sjednocené učební osnovy, a ani po stránce organizační na tom nebyly nejlépe. Stejně tak se problémy týkaly složení

---

²¹ TESAŘ, Stanislav.; STEINMETZ, Karel ed. *Hudební pedagogika a výchova - minulost, přítomnost, budoucnost: sborník referátů z konference konané v Olomouci ve dnech 21.-22. listopadu 2002.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004, 171 s. ISBN 80-244-0826-0. s. 54.

²² SEDLICKÝ, Tibor.; GREGOR, Vladimír: *Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku.* 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1990, 282 s. Comenium musicum, 20. ISBN 80-705-8131-X.

²³ *Dějiny české hudební kultury 1890/1945: díl I: 1890-1918.* 1. Praha: Československá akademie věd, 1972, 304 s. ISBN 509-21-885.

²⁴ TESAŘ, Stanislav.; STEINMETZ, Karel ed. *Hudební pedagogika a výchova - minulost, přítomnost, budoucnost: sborník referátů z konference konané v Olomouci ve dnech 21.-22. listopadu 2002.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004, 171 s. ISBN 80-244-0826-0. s. 54.

²⁵ *Dějiny české hudební kultury 1890/1945: díl I: 1890-1918.* 1. Praha: Československá akademie věd, 1972, 304 s. ISBN 509-21-885.

²⁶ TESAŘ, Stanislav.; STEINMETZ, Karel ed. *Hudební pedagogika a výchova - minulost, přítomnost, budoucnost: sborník referátů z konference konané v Olomouci ve dnech 21.-22. listopadu 2002.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004, 171 s. ISBN 80-244-0826-0. s. 54.

²⁷ HARVAŘÍK, Josef. *Lidové školy umění.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966, s. 6.

učitelské sboru, jejich kvalifikace a existenční zabezpečení. Tento stav trval až do osvobození v roce 1945.²⁸

1.2 Vývoj hudebního vzdělávání mezi lety 1945 a 1989

Po roce 1945 došlo k organizačnímu, správnímu a pedagogickému sjednocení městských a spolkových hudebních, tanečních a ostatních uměleckých škol. V roce 1951 došlo k jejich zestátnění.²⁹ Zbylé městské hudební ústavy byly přejmenovány na hudební školy. Dále došlo podle zákona č. 66/1950 Sb. a vládního usnesení ze dne 7. 11. 1951 k úpravě pracovních a platových poměrů učitelů.³⁰

V období první republiky se počet hudebních škol rozšiřoval. Tehdy byl nad nimi stanoven odborný dohled školní inspekce. Jednotný typ základních hudebních škol byl zaveden po druhé světové válce. Rok 1956 znamenal další mezník ve vývoji pro hudební školství na území ČSR. Nové opatření vydané ministerstvem školství začlenilo hudební školy do školské soustavy a od školního roku 1957–1958 byl vyhlášen nový organizační statut. Tím bylo hudební školství postaveno na pevný školský základ.³¹ Statistiky ukazují, že v roce 1958 bylo na území Československa 280 těchto škol s více než 67 tisíci žáky.³²

Důležitým historickým mezníkem se stal rok 1960, kdy vstoupil v platnost nový školský zákon č. 186/1960 Sb., o soustavě výchovy a vzdělání. Tento zákon zajistil jednotnou soustavu a organizaci uměleckého školství tak, že jednotlivé stupně a druhy škol na sebe logicky navazovaly, což umožnilo získávání vzdělání v uměleckém směru.³³ Byly vydány učební osnovy a pracovní řád pro učitele, čímž se dostaly na stejnou úroveň jako ostatní školy.

Od školního roku 1961–1962 začaly základní hudební a základní výtvarné školy nést podle nového zákona o soustavě výchovy a vzdělávání název lidové školy umění, hovorově řečeno „lidušky“. Ty byly a jsou dodnes celosvětovou raritou. Postupně se k hudebnímu oboru přidaly i další obory: taneční, literární a recitační, dramatický (divadelní a loutkářský). V té době bylo v ČSSR 386 LŠU a 120 poboček, které

---

²⁸ HARVAŘÍK, Josef. *Lidové školy umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966. s. 6.

²⁹ Oběžník min. školství a umění ze dne 5. 7. 1951, č. j. 138 672/51-V/4.

³⁰ HARVAŘÍK, Josef. *Lidové školy umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966. s. 6.

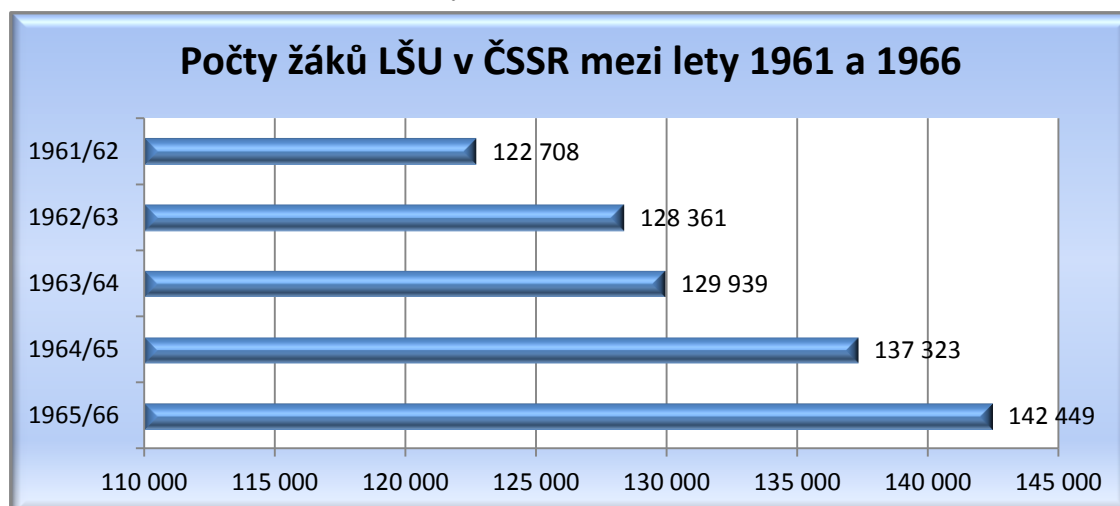
³¹ Základní umělecká škola Václava Talicha Beroun[online]. 2014 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <http://www.zusberoun.cz/o-skole.html>

³² BÍLKOVÁ-TŮMOVÁ, Magdalena. *Základní umělecké školy v Praze*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1994. 50 s. Aktuality-Info č.1/1997. ISBN 80-211-0183-0. s. 6

³³ HARVAŘÍK, Josef. *Lidové školy umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966. s. 7.

navštěvovalo téměř 123 tisíc žáků, což je skoro dvojnásobek, než v roce 1958.³⁴ S rozšířením oborů na LŠU souvisí i nárůst počtu žáků. Ten můžeme sledovat na grafu níže, kde je vidět, jak se mezi lety 1961–1966 zvýšil téměř o 20 tisíc, což též svědčí o rozvoji těchto škol.

Graf č. 1: Počty žáků na LŠU v letech 1961-1966

zdroj: *Lidové školy umění*, vlastní zpracování³⁵

Nejvíce zastoupený obor na LŠU v ČSSR byl obor hudební. Vyučoval se celkem na 385 školách a pobočkách a navštěvovalo ho 113 154 žáků. Druhým nejčastěji vyučovaným oborem byl výtvarný obor, jehož výuka probíhala na 203 školách a pobočkách. Výtvarný obor navštěvovalo pouhých 9110 žáků. Taneční obor se sice vyučoval pouze na 141 LŠU, ale celkově ho navštěvovalo 15 817 žáků, což je téměř dvojnásobek dětí, než ve výtvarném oboru. Nejméně zastoupený obor co do počtu škol a žáků byl literárně-dramatický. Vyučoval se pouze na 104 školách a pobočkách a na výuku docházelo 4368 dětí.³⁶

V tabulce níže je uvedeno, na kolika školách byly jednotlivé obory vyučovány a kolik žáků je navštěvovalo. Dále jsou uvedeny podíly v uměleckých oborech LŠU v letech 1965–1966 a tyto podíly jsou porovnány se školním rokem 2015–2016. Z tabulky vyplývá, že ze všech oborů je stále nejmenší zájem o literárně-dramatický obor. Zajímavé je, že ač se výtvarný obor vyučoval na poměrně velkém množství LŠU, zájem o něho nebyl tak velký, jako o obor taneční. Dále z výpočtů vyplývá, že pod

³⁴ HARVAŘÍK, Josef. *Lidové školy umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966. s. 7

³⁵ Tamtéž, s. 6.

³⁶ Tamtéž, s. 7.

výtvarný obor spadalo průměrně 44,87 žáků na školu, kdežto na taneční obor vychází průměrně 112,17 žáků na školu.

Tabulka č. 1: porovnání podílu žáků v jednotlivých oborech v letech 1965–1966 a 2015–2016

obor	počet škol 1965/66	počet žáků 1965/66	podíl v % 1965/66	podíl v % 2015/16
hudební obor	385	113 154	79,4	65,4
výtvarný obor	203	9 110	6,4	19,9
taneční obor	141	15 817	11,1	10,9
literárně-dramatický obor	104	4 369	3	3,9

Zdroj: vlastní zpracování

Jak ve své knize popisuje Josef Harvařík, období socialismu mělo v uměleckém školství i své výhody. Československá socialistická republika věnovala rozvoji těchto škol výraznou pozornost. Finančně zajišťovala veškeré materiální prostředky potřebné k provozu všech školských zařízení, což umožňovalo bezplatné vyučování na všech typech uměleckých škol. Na LŠU proto tvořil měsíční poplatek rodičů minimální zlomek toho, co ve skutečnosti vyučování stálo (ostatní hradil stát). Žákům byly navíc zdarma poskytovány učební pomůcky, učebnice a zapůjčení hudebních nástrojů.³⁷

„Jde především o všestranný rozvoj socialistického člověka a vytváření všech hodnot, které jsou charakteristické pro socialistickou společnost. Je třeba rozvíjet v žácích estetické cítění a umožnit jim, aby se mohli aktivně podílet na rozvoji kulturního života socialistické společnosti.“

Ladislav Vacek, okresní školní inspektor

Když byl těmto školám v době tzv. normalizace zákonem č. 76/1978 Sb. (o školských zařízeních) odejmut statut školy, jejich význam na dlouho poklesl. Od roku 1978 byly LŠU jen školskými výchovnými zařízeními pro zájmovou činnost bez

³⁷ HARVAŘÍK, Josef. Lidové školy umění. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966. s. 7.

toho, že by plnily funkci prvního stupně pro další odborné vzdělávání uměleckého směru. „*Teprve novelizace školského zákona po roce 1989 (devět měsíců po sametové revoluci) vrátila lidovým školám umění jejich původní status školy (místo pouhé zájmové činnosti) a dala jim i dnešní název - základní umělecká škola*“.³⁸ Tyto školy už plně respektují zásady uměleckého školství a nachází své pevné místo ve vzdělávacím systému. V novém školském zákoně jsou zařazeny do školství základního a nově se pro ně stává zřizovatelem školský úřad.

Ve školním roce 1991–1992 byl okruh zřizovatelů rozšířen nově o obce a od roku 1993–1994 se mohla zřizovatelem stát i soukromá osoba. Po roce 1995 získávají ZUŠ právní subjektivitu a zřizovatelem se stávají převážně krajské úřady.³⁹

Bohužel i v posledních letech se objevovaly tendence tento typ školy degradovat. Příkladem je návrh některých poslanců Parlamentu ČR v první polovině 90. let o navrácení ZUŠ mezi školská zařízení, čemuž se naštěstí ze strany MŠMT nedostalo podpory.⁴⁰ Dalším příkladem ohrožujícím existenci ZUŠ byla myšlenka přestat tyto školy financovat za účelem ušetření financí státu. Naštěstí vláda Petra Nečase, která s návrhem přišla, v roce 2013 předčasně skončila. Tím zanikla i tato myšlenka.

Dnes už mají ZUŠ své právoplatné místo ve školském zákoně, kde jsou na stejné úrovni, jako klasické základní školy. Liší se pouze docházkou, kdy na základní školy je povinná, kdežto na ZUŠ je docházka dobrovolná. Tyto školy si musí umět děti získat.

---

³⁸ TOBOLÍKOVÁ, Tereza. Váš pomocník do školy. *Časopis proZUŠ* [online]. 2016, 2015/2016(4) [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://www.prozus.cz/casopis/proZUS_2015-2016_4_pro_cteni.pdf

³⁹ Kronika ZUŠ Semily

⁴⁰ FIŠER, Petr. Umělecké školy by měly být schopny přežít. *Český deník*, roč. 4, č. 150, s. 4.

2 NOVODOBÁ HISTORIE ZUŠ

*„Umění je jedním z několika základních způsobů, jimiž si člověk osvojuje svět a vykládá vlastní existenci. V procesu uměleckého osvojování světa se rozvíjí specifické citění, myšlení, vnímavost k sobě samému a druhým, uměleckému dílu a okolnímu světu. Umělecké obory rozvíjejí tvůrčí potenciál každého jedince a zprostředkovávají pochopení tvůrčího (uměleckého) procesu. Pro rozvoj tvořivosti jsou užívány specifické metody, které mimo jiné umožňují rozpoznávat rafinovaný svět komerce, podbízivosti a manipulace a posilují schopnost zaujímat k němu kritické stanovisko. Bližší kontakt s uměním a vlastní tvůrčí zkušenost napomáhá zejména k utváření hodnotového systému a odstraňování negativních sociálních jevů napříč společnostmi a generacemi“.*⁴¹

Z výzkumů a zkušeností lze potvrdit, že většina pozitivních vlastností, které jsou důležité pro integraci v moderní společnosti, jsou v dětech nejlépe rozvíjeny právě „výchovou uměním“. Základní umělecké vzdělávání má pozitivní vliv i na jiné obory, které s uměním přímo nesouvisí. Je prokázáno, že se v dětech lépe rozvíjí přirozená tvořivost. Jde jim výuka jazyků, lépe zvládají matematické i technické předměty, umějí dobře komunikovat, mají dokonalé vystupování a rozvíjí se i jejich fantazie.⁴²

Již více jak půl století se starají o přípravu svých žáků k přijímacím zkouškám na konzervatoře a střední školy s uměleckým či pedagogickým zaměřením. Též se výrazně podílejí na kulturním rozvoji a dění v místě svého působení. Dále tento druh škol nabízí dětem smysluplné a účelné využití jejich volného času a zároveň rozvíjí a kultivují jejich osobnost, umělecký růst a estetický rozhled. Na hudebních školách jsou zřizovány soubory a orchestry pro kolektivní hru.⁴³

ZUŠ jako jediná vzdělává žáky velkého věkového rozpětí, od předškolních dětí až po dospělé, a to ve čtyřech uměleckých oborech: hudební obor (HO), výtvarný obor (VO), taneční obor (TO) a literárně-dramatický obor (LDO). Její výuka je organizována

---

⁴¹ *Umělecké vzdělávání a společnost: česko-německá konference : sborník příspěvků z konference = Kulturelle Bildung und Gesellschaft : Deutsch Tschechische Konferenz : Sammelband mit den Vorträgen der Konferenz.* Přeložili Yvona VAŠÍČKOVÁ a Rico SCHOTE. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS), 2018. ISBN 978-80-7068-327-9.

⁴² HLUBUČEK, Josef. Stručný vývoj uměleckého školství v českých zemích. *ZUŠ. Železný Brod* [online]. [Nedat.] [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://www.zus-zelbrod.cz/dokumenty/legislativa/vyvoj_skolstvi.pdf

⁴³ Tamtéž.

do pěti základních fází studia⁴⁴, do kterých jsou žáci podle věku rozděleni. Studium daného stupně uměleckého oboru je zakončeno závěrečnou zkouškou v podobě absolventského vystoupení nebo výstavou výtvarných prací.

Jelikož je v posledním období velký zájem o studium na ZUŠ, často bývá daleko větší počet zájemců než žáků přijatých. Do přípravného studia daného oboru jsou žáci přijímáni na základě prokázaných předpokladů. Do studia I., a II. stupně a studia pro dospělé poté na základě talentové zkoušky.⁴⁵

ZUŠ tvoří v dnešní době pevnou a nenahraditelnou součást českého školství. Charakteristickým rysem těchto škol v českém systému školství je, že ač jsou dle školského zákona (tj. zákona č. 561/2004 Sb. 18)⁴⁶ řazeny mezi školy, neposkytují stupeň vzdělání. Tzn., že závěrečná vysvědčení nemohou být závaznou podmínkou pro přijetí na střední a vyšší školy uměleckého typu.⁴⁷ Proto ISCED,⁴⁸ která klasifikuje úroveň systému a jim odpovídající stupně vzdělání, ZUŠ nezahrnuje.

Základní umělecké vzdělávání je ve školském zákoně zmíněno ve zvláštním paragrafu § 109, ve stejném oddělení spolu s jazykovým a zájmovým vzděláváním.⁴⁹ Přesto se o zájmový kroužek, jak si stále mnoho lidí myslí, nejedná. Dokládá to i fakt, že její vzdělávací činnost je dána příslušným rámcovým vzdělávacím programem, stejně jako u jiných škol. Přesto je stále potřeba informovat rodiče a širší veřejnost o významu a poslání ZUŠ jako školy.

---

⁴⁴ přípravné studium, základní studium I. a II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé

⁴⁵ ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY. *Národní ústav pro vzdělání* [online]. © 2011 – 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/zus>

⁴⁶ Zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). *ZÁKONY PRO LIDI* [online]. 2004 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

⁴⁷ RAKUŠAN, Vít. PROČ ZUŠ NENÍ ZÁJMOVÝ KROUŽEK... *ZUŠ. Jablonec nad Nisou* [online]. 2013 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zusjbc.cz/aktuality-3/proczusnenizajmovykrouzek>

⁴⁸ KAPITOLA 1. CO JE ISCED. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2011 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0>

⁴⁹ Zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). *ZÁKONY PRO LIDI* [online]. 2004 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

ZUŠ jsou součástí systému na sebe navazujícího uměleckého vzdělávání. Bývají často náročné, vyžadují velkou přípravu, a to vede i k dobré kvalitě a úrovni. Umělecké vzdělávání tvoří čtyři stupně:

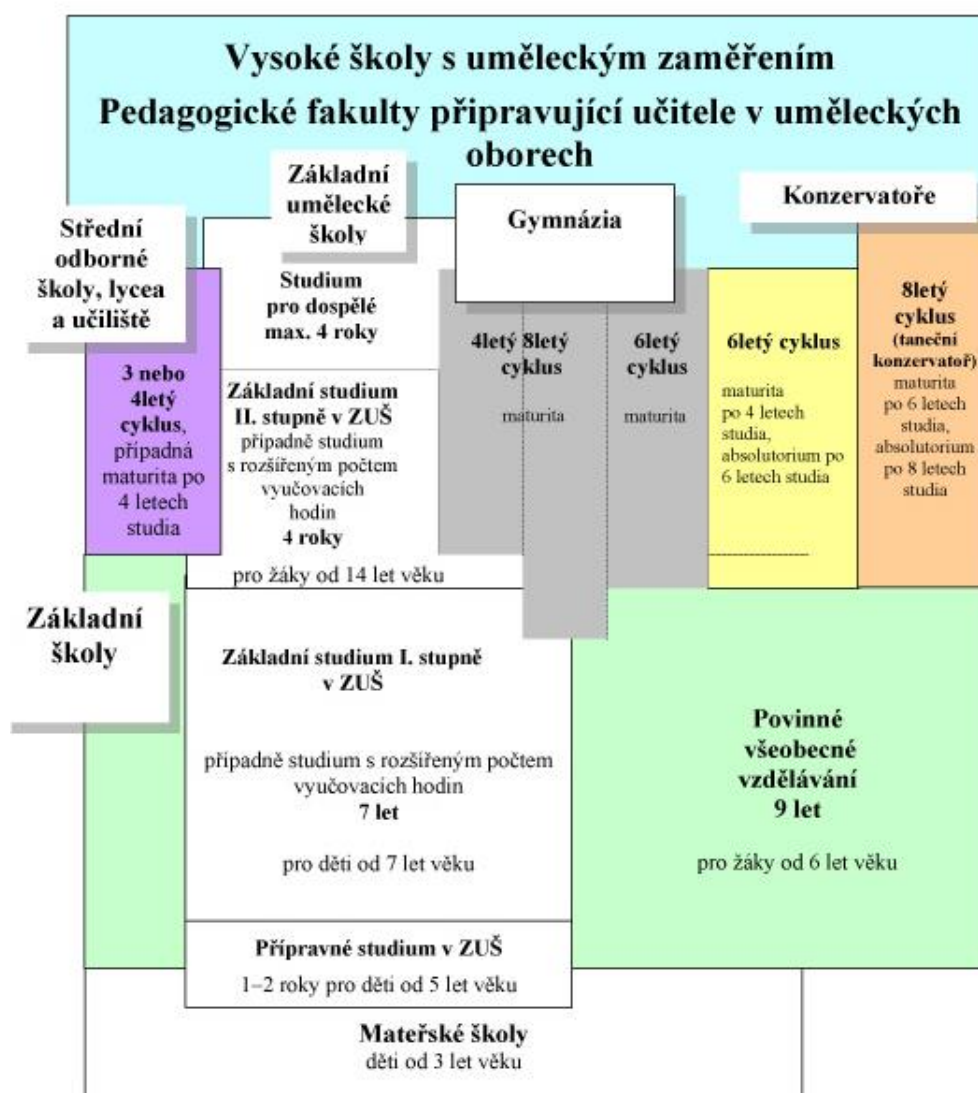
- 1) základní – základní umělecké školy;
- 2) střední – umělecko-průmyslové a pedagogické školy, konzervatoř 1.–4. ročník;
- 3) vyšší odborné – konzervatoř 5.–6. ročník, výtvarné školy;
- 4) vysokoškolské – vysoké školy uměleckého a pedagogického směru.

Provázanost tohoto systému s celou vzdělávací soustavou můžeme znázornit pomocí schématu NÚV. Schéma 1 zachycuje, jak ZUŠ prostupují systémem od mateřských škol (přípravné studium) přes základní (1. stupeň ZUŠ) a střední školy (2. stupeň ZUŠ), navíc také poskytují studium pro dospělé. Střední odborné školy, kam patří umělecko-průmyslové školy a pedagogické školy, se řadí do úrovně středních škol. Absolutorium na konzervatořích představuje vyšší odborné vzdělání. Vysoké školy uměleckého a pedagogického směru se nachází na vrcholu vzdělávacího systému, stejně jako jiné vysoké školy.⁵⁰

---

⁵⁰ HRADECKÁ, Pavla. *VYBRANÉ EKONOMICKÉ ASPEKTY FUNGOVÁNÍ ZÁKLADNÍCH UMĚLECKÝCH ŠKOL V KONTEXTU VZDĚLÁVACÍ POLITIKY ČR* [online]. Brno, 2018 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/uukpz/Diplomova_prace_ZUS.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta.

Tabulka č. 2: Umělecké obory
UMĚLECKÉ OBORY
V RŮZNÝCH ÚROVNÍCH VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

Zdroj: NÚV⁵¹

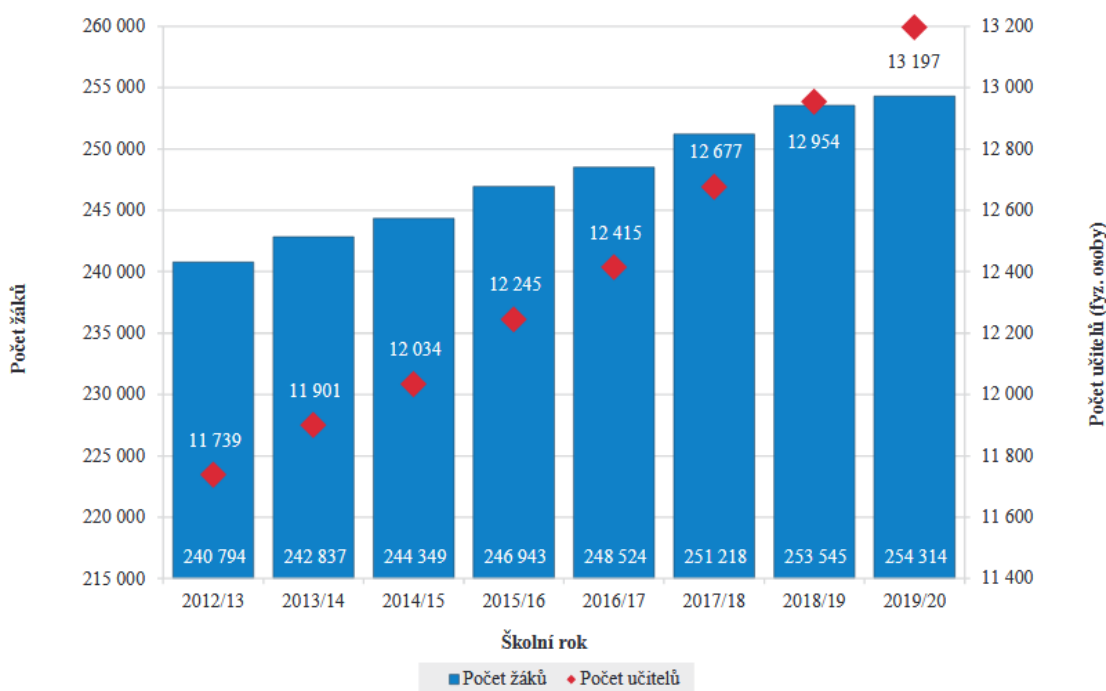
„Systém českých základních uměleckých škol je ve světě unikátní. Nejedná se totiž pouze o hudební kroužek, ale o školu, která se stará o komplexní rozvoj osobnosti dětí a jejímž cílem je, aby umění nebylo považováno jako nadstavba, ale bylo plnohodnotnou součástí každodenního života. Tyto školy tvoří kořeny naší kulturnosti, naší lásky k umění. Ve světovém měřítku jsou zcela unikátním vzdělávacím systémem, který je třeba hýčkat, rozvíjet a podporovat“.⁵²

⁵¹ Umělecké vzdělávání, Národní pedagogický institut České republiky [online]. [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/uv>

⁵² KUCHYŇOVÁ, Zdeňka. Kožená: Systém českých ZUŠ je ve světě unikátní. Český rozhlas. [online]. 2017 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/kozena-system-ceskych-zus-je-ve-svete-unikatni-8191416>

I přes mnohé překážky, které ohrožovaly existenci základních uměleckých škol, jejich význam neustále roste. Vypovídají o tom statistické údaje, které uvádějí každoroční vzestupnou tendenci v počtu ZUŠ a jejich poboček. Stejně tak stoupající počet žáků, kteří navštěvují tyto školy, každoročně stoupá. Největší nárůst škol byl mezi lety 1989 a 1996. Nyní v České republice funguje 504 základních uměleckých škol, které navštěvuje přes 254 tisíc žáků, jež vyučuje nad 12 tisíc stálých a tisíc externích pedagogů. Jak je vidět na grafu, zvyšující počet učitelů koresponduje se zvyšujícím se počtem žáků.

Graf č. 2: Vývoj počtu učitelů a žáků v letech 2012–2013 a 2019–2020

Zdroj: výroční zpráva 2019-2020 České školní inspekce⁵³

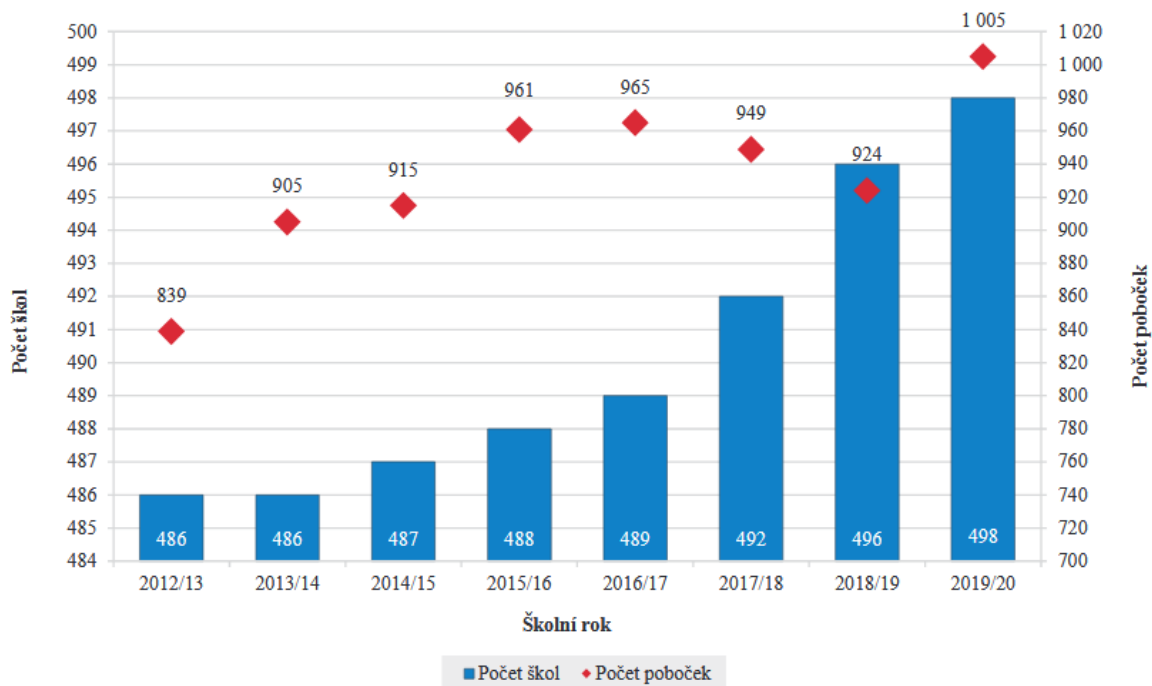
A zájem žáků neustále roste, za posledních 10 let se jejich počet zvýšil o 12 %. Podstatný je také celkový nárůst poboček, tedy míst, kde probíhá výuka. Díky pobočkám je pro žáky z menších a vzdálenějších obcí základní umělecké vzdělávání lépe dostupné. Zpočátku jich bylo zřízeno jen pár a nepřesahovaly počet ZUŠ. V posledních letech se však trend zakládání poboček navýšil na tolik, že nyní tvoří

⁵³ ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2019/2020: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2020 [cit. 2021-01-04]. ISBN 978-80-88087-43-4. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%c3%bdro%c4%8dn%c3%ad%20zpr%c3%a1vy/Vyrocní-zpráva-Ceske-skolni-inspekce-2019-2020_zm.pdf

dvojnásobné množství oproti ZUŠ. V posledních 10 letech narostl jejich počet o 44 %, jejich celkový počet je tedy 1005.⁵⁴

Tabulka níže ukazuje vývojové schéma vzniku ZUŠ a poboček od roku 2012–2013 do roku 2019–2020.

Graf č. 3: Vývoj počtu ZUŠ a poboček

Zdroj: výroční zpráva 2019-2020 České školní inspekce⁵⁵

V porovnání s posledními deseti lety zaznamenaly školy největší nárůst v literárně-dramatickém oboru, kde se zájem žáků zvýšil o 28 % (10 146 žáků). Dále v nejrozšířenějším hudebním oboru, a to jak individuální tak skupinové výuky, narostl zájem o 17 % (156 360 žáků). Ve výtvarném oboru je rovněž zaznamenán nárůst žáků, celkem o 11 % (50 194 žáků). Nejstabilnější zájem je o taneční obor, kde momentálně studuje 27 184 žáků, převážně dívek (95 %). Každý rok opustí školu přes 15 tisíc

⁵⁴ ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2016/2017: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2017 [cit. 2020-08-23]. ISBN 978-80-88087-15-1. Dostupné z: https://www.csicr.cz/getattachment/cz/Dokumenty/Vyrocnizpravy/Kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-soust/VZ_CSI_2017_web_new.pdf

⁵⁵ ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2019/2020: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2020 [cit. 2021-01-04]. ISBN 978-80-88087-43-4. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%c3%bdro%c4%8dn%c3%ad%20zpr%c3%a1vy/Vyrocnizprava-Ceske-skolni-inspekce-2019-2020_zm.pdf

absolventů, ve školním roce 2014–2015 dokonce 17 088 absolventů, což je zatím maximální počet.⁵⁶

„ZUŠ jsou natolik tradiční součástí naší kulturní identity, že jsou společností chápány jako zcela samozřejmé“.⁵⁷ Je nutno zdůraznit, že tento komplexní systém je svou strukturou, provázaností či způsobem financování unikátní. „Vzdělávají žáky po stránce umělecké a zároveň kladou důraz na jejich osobnostní rozvoj, čímž se vlastně podílejí na budoucím kvalitním životě žáků. Nevychovávají pouze budoucí profesionály, ale kvalitní kulturní a vzdělanou příští generaci. A tomu musí odpovídat i společenské postavení ZUŠ“.⁵⁸ Stejný názor dokládá i Josef Hlubuček, který říká, že tato struktura uměleckého vzdělávání nebyla dosud nikde překonána a v zahraničí je předmětem obdivu.⁵⁹ Tyto školy umožňují podchytit a vzdělávat mimořádně nadané žáky a odborně je připravit na profesionální i neprofesionální uměleckou činnost. ZUŠ poskytuje umělecké vzdělávání všem sociálním vrstvám, tedy i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Školy s bezbariérovým přístupem umožňují výuku i žákům tělesně handicapovým. „ZUŠ představují nenahraditelné prostředí, kde se děti setkávají s uměním a mají příležitost jej systematicky poznávat. Jsou unikátním zázemím pro rozvíjení kulturnosti české společnosti“.⁶⁰

---

⁵⁶ ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2017/2018: Výroční zpráva České školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2018 [cit. 2020-08-23]. ISBN 978-80-88087-20-5. Dostupné z:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/Obr%20ke%20ke%20c4%8dl%20a1nk%20c5%afm/2018/Vyrocnizprava-CSI-2017-2018_final-verze.pdf. Vypočítáno na základě tohoto dokumentu.

⁵⁷ O nás. NADAČNÍ FOND Magdaleny KOŽENÉ [online]. [Nedat.] [cit. 2020-08-23]. Dostupné z:

<http://www.nfkozena.cz/o-nas-nadacni-fond-magdaleny-kozene.html>

⁵⁸ ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/2019: Výroční zpráva České školní inspekce* [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2019 [cit. 2020-08-23]. ISBN 978-80-88087-23-6. Dostupné z:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%20c3%bdro%20c4%8dn%20c3%ad%20zpr%20c3%a1vy/VZ-CSI-2018-2019.pdf

⁵⁹ HLUBUČEK, Josef. *Stručný vývoj uměleckého školství v českých zemích. ZUŠ. Železný Brod* [online]. [Nedat.] [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://www.zus-zelbrod.cz/dokumenty/legislativa/vyvoj_skolstvi.pdf

⁶⁰ O nás. NADAČNÍ FOND Magdaleny KOŽENÉ [online]. [Nedat.] [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nfkozena.cz/o-nas-nadacni-fond-magdaleny-kozene.html>

2.1 Popis stupňů základního uměleckého vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání je členěno podle § 109 zákona č. 561/2004 Sb. do pěti kategorií: přípravné studium, základní studium I. stupně, základní studium II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé.⁶¹ Níže jsou popsány jednotlivé kategorie tak, jak je uvádí Národní ústav pro vzdělávání.

Vzdělávání v přípravném studiu zahrnuje poznávání, ověřování a rozvíjení předpokladů žáků a jejich zájmu o umělecké vzdělávání. Žáci jsou vedeni k elementárním návykům a dovednostem, které jsou důležité pro jejich další umělecký vývoj.

Vzdělávání na I. stupni základního studia je sedmileté a je zaměřeno na rozvíjení individuálních dispozic žáků. Progresivní vzdělávání připravuje žáky především na neprofesionální umělecké aktivity, ale i na vzdělávání ve středních školách uměleckého či pedagogického zaměření a na konzervatořích.

Vzdělávání na II. stupni základního studia je čtyřleté a klade důraz na praktické uplatňování získaných dovedností a hlubší rozvoj zájmů žáků. Umožňuje jejich osobnostní růst v rámci aktivní umělecké činnosti a inspiruje k dalšímu studiu.

Studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin poskytuje žákům s vynikajícími vzdělávacími výsledky rozsáhlejší, hlubší a obsahově náročnější studium, které je připravuje ke studiu ve středních, vyšších odborných i vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením, případně je směřuje k výběru povolání.

Studium pro dospělé umožňuje zájemcům o tento typ studia další rozvoj v uměleckých oblastech v metodicky fundovaném prostředí v souladu s koncepcí celoživotního vzdělávání.⁶²

---

⁶¹ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3. s. 11.

⁶² ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY. *Národní ústav pro vzdělání* [online]. © 2011 – 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/zus>

2.2 Klíčové kompetence

Cílem základního uměleckého vzdělávání je utvářet a rozvíjet klíčové kompetence⁶³ žáků. Tím se formuje jejich osobnost po stránce umělecké a vytváří se kladný vztah k umění a kultuře. Rozvíjí se jejich schopnost samostatně vnímat, tvořit a interpretovat umělecké dílo. Vytvořením příznivého sociálního, emociálního a pracovního klimatu jsou žáci motivováni k učení a spolupráci.

V základním uměleckém vzdělávání jsou klíčové kompetence formulovány pro všechny umělecké obory společně a jsou rozdělené do třech skupin. **První** skupina uvádí kompetence k **umělecké komunikaci**, žák disponuje vědomostmi a dovednostmi, které mu umožňují rozeznat kvalitu uměleckého díla a samostatně volit a užívat prostředky pro umělecké vyjádření. **Druhá** skupina je zaměřená na **kompetence osobnostně sociální**. Zde se utváří morálně volní vlastnosti a hodnotová orientace žáka. Účelně se zapojuje do společných uměleckých aktivit a uvědomuje si svou zodpovědnost za společné dílo. **Poslední** kompetence jsou **kulturní**. Žák je vnímavý k uměleckým a kulturním hodnotám, aktivně přispívá k jejich vytváření a uchování, aby je mohl předat dalším generacím, a plně si uvědomuje jejich důležitou roli v lidské existenci.⁶⁴

Obzvlášť poslední kompetenci je třeba rozvíjet, protože kultura hraje ve společnosti velice důležitou roli. ZUŠ proto často pořádají pro své žáky a jejich rodiče zájezdy na koncerty či do divadel. Divadla zase často pořádají dopolední představení pohádkových oper právě pro děti. Vznikají dokonce speciální dětské jednoaktové či dvouaktové opery.⁶⁵ Jedná se o vzdělávání prostřednictvím umění. Je důležité co nejvíce přiblížit kulturu mladé generaci a probudit v ní zájem o ní.

„Mezi výrazná a dlouhodobě realizovaná specifika ZUV (základní umělecké vzdělávání) patří spolupráce s významnými uměleckými osobnostmi a institucemi, což žákům umožňuje uplatnit své získané dovednosti po boku profesionálních hráčů na vrcholné úrovni, např. v projektech Malí velcí filharmonici, Malí velcí herci (Česká

---

⁶³ Klíčové kompetence představují soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. (<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10842>)

⁶⁴ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3.

⁶⁵ například Divadlo F. X. Šaldy v roce 2019 nastudovalo dílo *Opera? Opera!*. Jedná se o projekt, který má zábavným způsobem přiblížit tento náročný žánr mladým divákům a ukázat jim, že není třeba se ho bát. Základní umělecká škola Semily zase zařídila pro své žáky mimořádné promítání záznamu opery Rusalka z Metropolitní opery.

filharmonie, filharmonie a divadla jednotlivých krajů, Český rozhlas, Česká televize). Rovněž příhraniční spolupráce jednotlivých škol umožňuje žákům nejen prezentovat své výsledky, ale také je navzájem srovnávat na mezinárodní úrovni“.⁶⁶

2.3 RVP ZUV

Rámcový vzdělávací program (dále RVP) vychází z národního programu rozvoje vzdělávání v České republice – tzv. Bílá kniha. RVP byly do vzdělávání v České republice zavedeny zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).⁶⁷ Na národní úrovni je tak garantován povinný rámec učiva, který by měl každý absolvent daného oboru splňovat. Proto se v ZUŠ konají pravidelné koncerty a vystoupení, kde mohou žáci předvést, co se za dané období naučili, a mohou tak prokázat svůj pokrok v jejich oboru.

„Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání vydal Výzkumný ústav pedagogický v Praze pod č. j. 12955/2010-22 ke dni 30. 5. 2010 s platností od 1. září 2010“⁶⁸. RVP spolu s Bílou knihou představují systém kurikulárních dokumentů, vytvořených na státní úrovni. Dále slouží jako předloha pro vytvoření Školního vzdělávacího programu, kde škola popisuje svoji závaznou vzdělávací nabídku a na základě těchto kritérií jsou žáci pravidelně hodnoceni.⁶⁹ ŠVP si každá škola vypracovává sama.

RVP byly vydávány v několika vlnách a postupně se zaváděly do všech státních škol.⁷⁰

1. vlna (červen 2007): učí se podle nich od 1. září 2009
2. vlna (květen 2008): učí se podle nich od 1. září 2010
3. vlna (květen 2009): učí se podle nich od 1. září 2011
4. vlna (duben 2010): učí se podle nich od 1. září 2012

---

⁶⁶ ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/2019: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2019 [cit. 2020-08-23]. ISBN 978-80-88087-23-6. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%c3%bdro%c4%8dn%c3%ad%20zpr%c3%a1vy/VZ-CSI-2018-2019.pdf

⁶⁷ RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Národní ústav pro vzdělání* [online]. © 2011 – 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp>

⁶⁸ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké školy*. (2010). Praha: Výzkumný ústav pedagogický. ISBN 978-80-87000-37-3.

⁶⁹ ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY. *Národní ústav pro vzdělání* [online]. © 2011 – 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/zus>

⁷⁰ RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. © 2011 - 2020 [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>

5. vlna (červenec 2012): učí se podle nich od 1. září 2014

6. vlna (listopad 2012): učí se podle nich od 1. září 2015

2.4 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program je dokument, který je v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. vytvářen pedagogickými zaměstnanci každé školy v České republice, tedy i ZUŠ. Vytváří se podle RVP ZUV. Podle ŠVP se na konkrétních školách uskutečňuje výuka. Na ZUŠ je ŠVP vytvářen pro každý obor zvlášť, v hudebním oboru také pro každé oddělení a nástroj. Pedagogové tak mohou při jeho tvorbě vycházet z vlastních získaných informací a zkušeností a program rozšířit podle svých cílů a představ, např. rozšířit výuku určitých předmětů, nebo se více soustředit na různá zaměření oboru. Školní vzdělávací program „vychází z konkrétních vzdělávacích záměrů školy, zohledňuje potřeby a možnosti žáků, reálné podmínky školy a má na zřeteli postavení školy v regionu i sociální prostředí, ve kterém bude vzdělávání probíhat“.⁷¹

Na ZUŠ je třeba při tvorbě ŠVP brát zřetel na individuální výuku a přizpůsobit program jednotlivým dětem. Ne všechny děti v jednom ročníku mají stejné schopnosti a jsou na stejné úrovni – někteří žáci mohou začít navštěvovat ZUŠ již od 2. třídy, jiní se mohou pro hraní na nástroj rozhodnout v pozdějším věku. Může se pak stát, že se dva žáci s větším věkovým rozdílem sejdou v jednom ročníku. I na toto je třeba při tvorbě ŠVP myslet a přizpůsobit tomu očekávané výstupy.

Pro tvorbu ŠVP mohou učitelé využít *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním uměleckém vzdělávání*.⁷² Školní vzdělávací program je schvalován a vydáván ředitelem příslušného zařízení, který zároveň za jeho vydání zodpovídá. V rámci potřeb nebo změnou RVP může být ŠVP upravován. Oba tyto programy (RVP a ŠVP) jsou veřejně dostupné dokumenty.

---

⁷¹ Zásady pro zpracování, vyhodnocování a úpravy školního vzdělávacího programu. *Metodický portál RVP.CZ* [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=11013>

⁷² Manuál seznamuje s postupem tvorby ŠVP a uvádí způsoby zpracování jednotlivých částí ŠVP s konkrétními příklady.

2.5 Umělecké obory v základním uměleckém vzdělávání

Jak bylo zmíněno, ZUŠ poskytuje základy vzdělávání v hudebním, výtvarném, tanečním a literárně-dramatickém oboru.⁷³ V roce 2017–2018 byly procentuálně tyto obory zastoupeny takto: hudební obor zahrnuje veškeré hudební nástroje a zpěv, je proto procentuálně nejnavštěvovanějším (65 % žáků). Výtvarný obor navštěvuje 20 % žáků, taneční 11 % a literárně-dramatický 4 % žáků. V rámci každého oboru je navíc jedna hodina týdně věnována hudební teorii (hudební nauka), kde si žák v průběhu pěti ročníků osvojí základní hudební poznatky a poznání hudební kultury.

Jak je uvedeno v RVP ZUV, vzdělávací obsah každého oboru je členěn do dvou oblastí, které jsou vzájemně provázány. Jsou jimi Hudební interpretace a tvorba a Recepce a reflexe hudby. Tento obsah je vyjádřen formou očekávaných výstupů s důrazem na jejich praktické využití. Jsou rozčleněny do dvou vzdělávacích oblastí a představují závazné minimum, které by měl žák – navštěvující daný obor – na konci 7. ročníku I. stupně, či na konci 4. ročníku II. stupně splňovat.

2.5.1 Hudební obor

Hudební obor, vyučovaný na ZUŠ, umožňuje žákovi pomocí soustavného vzdělávání získat potřebné dovednosti a znalosti. Žák aktivně a poučeně interpretuje zadané skladby, což vede k poznávání hudební kultury a vlastní tvorby. Dále si osvojí základní teoretické znalosti, díky kterým bude umět využívat hudbu jako prostředek vzájemné komunikace i osobního uměleckého sdělení.⁷⁴

V oblasti Hudební interpretace a tvorby si žák osvojí hru na nástroj, zpěv či skladbu. Získané hudební návyky a dovednosti rozvíjí nejprve při sólové hře, později v komorní či souborové hře, případně ve sborovém zpěvu. V dalších letech studia může žák své doposud získané znalosti a svůj mimořádný talent uplatnit v oblasti improvizace, komponování hudby, nebo propojení hudby s moderní technologií. Tato oblast je na ZUŠ realizována formou individuální výuky (např. hra na sólový nástroj) a kolektivní výuky (hra v orchestru, pěvecký sbor, komorní hra, čtyřruční hra).⁷⁵

---

⁷³ *Umělecké vzdělávání, Národní pedagogický institut České republiky* [online]. [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/tuv>

⁷⁴ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3. s. 16-17.

⁷⁵ Tamtéž, s. 16.

Cílem oblasti Recepce a reflexe hudby je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného své naučené dovednosti a zkušenosti aplikovat při vnímání hudby a propojením hudební teorie s praxí hudbu hlouběji prožívat. V průběhu času žáci umí vědomě interpretovat hudební dílo prostřednictvím aktivního poslechu a následně ho i kriticky zhodnotit. Tento vzdělávací obsah je uskutečňován především v podobě kolektivní výuky (např. hudební nauka).⁷⁶

Další vzdělávací obsah pro hudební obor je v RVP ZUV specifikován u jednotlivých vzdělávacích zaměření, na jejichž základě si škola vytvoří ŠVP. V RVP jsou uvedeny Hra na klávesové nástroje, Hra na smyčcové nástroje, Hra na dechové nástroje, Hra na strunné nástroje, Hra na bicí nástroje, Hra na akordeon, Hra na cimbál, Hra na dudy, Sólový zpěv, Sborový zpěv, Skladba a Elektronické zpracování hudby a zvuková tvorba.

2.5.2 Výtvarný obor

Výtvarný obor umožňuje žákovi prostřednictvím aktivní a poučné výtvarné činnosti využívat výtvarného jazyka jako uměleckého komunikačního prostředku. Tím dostává prostor objevovat nové způsoby vyjadřování. Žák získá všeobecný přehled o výtvarném umění a dokáže si vyhradit vlastní názor na výtvarné umění. Vnímá důležitost vlastní tvorby jako naplnění svých uměleckých potřeb.

Žák si vzděláváním ve výtvarném oboru rozvíjí své výtvarné dispozice, jako jsou myšlení, vnímání, tvořivost, představivost, vyjadřování a estetické cítění. Jejich rozvíjením si tak utváří svou osobnost. S prohlubováním výtvarných schopností a emocionálním i rozumovým vývojem žáka se rozšíří jeho škála používaných výtvarných forem, které ho obohacují. Díky základním vyjadřovacím prostředkům a obrazovým znakům žáci dovedou své myšlenky srozumitelně prezentovat. Spolu se svými pocity a myšlenkami se učí porovnávat a pojmenovávat výtvarné znaky spolu s prvky výtvarného jazyka. Navazují a prohlubují výtvarné vztahy, přijímají názory druhých a respektují jejich odlišný výtvarný projev. Dokáží samostatně používat výtvarný jazyk, materiál a nástroje. Jejich aplikace a porozumění jim pomáhá nalézt celoživotní vztah k výtvarné kultuře.⁷⁷

---

⁷⁶ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3. s. 16-17.

⁷⁷ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3. s. 37-41.

Vzdělávací oblast umožňuje žákovi uplatňovat ve vlastní tvorbě vizuálně vnímatelné znaky prostřednictvím tvořivého výtvarného myšlení. Žák si zároveň tvoří vztah k materiálům a nástrojům, které ve výuce používá a osvojuje si základní výtvarné techniky, postupy a dovednosti.

V oblasti Recepce a reflexe výtvarného umění se žák seznámí s historií a vývojem výtvarného umění. Získá přehled o umělecké tvorbě v jednotlivých historických etapách a naučí se používat výtvarného jazyka i v jiné oblasti života. Žák má možnost objevovat a analyzovat v uměleckých dílech a v okolním světě zrakově vnímatelné znaky a problémy s nimi související.^{78,79}

2.5.3 Taneční obor

Taneční obor v základním uměleckém vzdělávání komplexně a systematicky rozvíjí jedince po stránce tělesné i duševní prostřednictvím pohybových a tanečních aktivit. Každému žákovi jsou podle míry jeho schopností a zájmu poskytnuty taneční základy, které může využít především k amatérskému projevu. Při dostatku zájmu a talentu může ZUŠ poskytnout přípravu pro další umělecké studium, například konzervatoř, a pro následující profesionální kariéru. Žák se při studiu tanečního oboru učí také o stavbě a struktuře lidského těla, o zákonitostech pohybu a dalších oblastech týkajících se tanečního umění.

Ve vzdělávací oblasti Taneční tvorba a interpretace žáci získají základy různých tanečních technik a s ní související techniku pohybu, která slouží jako jeden z komunikačních prostředků. Seznámí se s rozvojem koordinačních, vytrvalostních a silových schopností, naučí se o své tělo pečovat a předejít tím negativním dopadům souvisejícím se zvýšenou tělesnou zátěží na organismus.

Oblast Recepce a reflexe tanečního umění vede žáka k pochopení a porozumění obsahu uměleckého díla. Umí ho zhodnotit, včetně jednotlivých pohybů a uměleckého projevu, a chápat tanec v souvislostech.⁸⁰ Návštěvy baletních představení a výkony jejich starších kolegů značně přispívají k pochopení tohoto studijního oboru.

---

⁷⁸ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3. s. 37-41.

⁷⁹ Na doplnění uvádíme příklad ze Základní umělecké školy v Liberci, jejíž moderní architektura dokonale umožňuje pořádat ve vstupní hale velmi poučné a pestré výstavy výrobků a kreseb žáků ve výtvarném oboru, a tím přispět k poznání děl jejich spolužáků, zároveň však povzbuzuje jejich sebevědomí. Pohled na jejich pěkná díla povzbuzuje i jejich estetické citění.

⁸⁰ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3. s. 42-46.

2.5.4 Literárně-dramatický obor

V literárně-dramatickém oboru se žák učí rozvíjet své umělecké vlohy směrem k divadelnímu a slovesnému projevu prostřednictvím tvořivých činností, které zahrnují nejen pohybové, mluvní, herecké a dramatické činnosti, ale také činnosti hudební a výtvarné. Žák rozvíjí též velké množství sociálních dovedností, jako jsou empatie či řešení různých sociálních situací pomocí vžití se do role. Zároveň dochází k jeho emocionálnímu rozvoji, sebekontrolě a poznání sebe sama. Učí se vnímat, sdělovat a vytvářet lidské vztahy a jednání. Ve výuce se uplatňuje především dramatická hra, která uplatňuje výrazové prostředky ostatních uměleckých oborů, a tím dochází k jejich vzájemnému propojení. Stejně jako u předchozích oborů, i zde je vzdělávací oblast členěna do dvou vzájemně propojených oblastí – Interpretace a tvora, Recepce a reflexe.

Těžiště výuky spočívá v práci v kolektivu, kde se žáci postupně učí přecházet ze samovolného dětského divadelního projevu ke schopnosti přirozeného, samostatného, osobitého a zdvořilého vyjadřování při společenské i umělecké komunikaci, která probíhá pomocí hlasu, pohybu, gest, psaným slovem, ale i projevem pomocí loutkařských prostředků. Součástí je i pohybová a mluvní průprava, která je zaměřena na rozvoj technických a výrazových dovedností v těchto oblastech. Žáci začínají jednoduchou improvizací a postupně přecházejí k vytváření divadelní či přednesové inscenace s vlastním vytvořeným scénářem. Učí se kreativnímu přístupu k zadání a vzájemné spolupráci ve skupině, která je v uměleckých oborech velice důležitá. Výuka zohledňuje individuální dispozice žáka, proto je její nedílnou součástí též individuální práce s dítětem, aby se podpořil jeho osobitý rozvoj. Vyučující tak získá lepší přehled o tom, jaké předlohy ve své práci použít. Dále se žáci učí rozpoznat kvality literárně dramatických děl, nalézt v nich podstatné myšlenky a zhodnotit je. Při výuce je dbáno na kulturu projevu a na kreativní a vědomý výběr sdělovacích výrazových prostředků. Někteří žáci projevují velký talent nejen v oboru hraní, ale i režie, a je proto dobré, když těchto vlastností vyučující využijí právě při práci s jejich spolužáky. Existuje spousta ustálených spojení na výslovnost (jazykolamy). Jejich předvádění žáky velice baví a zlepšuje se tím jejich pohotovost a výslovnost.

Literárně-dramatický obor na základních uměleckých školách poskytuje nejen spolehlivé základy pro další studium dramatického umění směřující k profesionálnímu

uplatnění, ale i míru empatie a nezbytných specifických komunikačních dovedností, které se dají uplatnit v různých společenských situacích.⁸¹

2.6 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

ZUŠ poskytují výuku širokému spektru žáků, kteří byli na školu přijati na základě prokázaných potřebných předpokladů ke studiu. Mezi tyto žáky patří i žáci s mimořádným talentem, který se prokáže okamžitě, nebo během jejich docházky do ZUŠ. ZUŠ se tak stávají základnou pro vzdělávání žáků projevujících mimořádné schopnosti v daném oboru, poskytují jim prostor pro zlepšení a předvedení výkonů na koncertě či soutěžích. Tito žáci jsou ihned poznatelní, často vybočují od ostatních svými výkony, a jejich talent je zpravidla identifikován vyučujícím. Tito mimořádně nadaní žáci by měli být schopni své nadání dále a vědomě rozvíjet a prokazovat ho svými výkony.

Aby měli tito žáci potřebné vzdělávací podmínky, jsou v osnovách učebního plánu pro jednotlivé umělecké obory zahrnuti i plány s rozšířeným počtem vyučovacích hodin. Dále je možné vzdělávací obsah více individualizovat, tedy nastavit přímo na tělo nadaného žáka, případně mu zajistit rychlejší postup apod.⁸²

2.7 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Stejně jako v jiných oborech je i na základním uměleckém vzdělávání poskytováno vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Pokud tito žáci prokážou nezbytné předpoklady pro přijetí na tuto školu, je škola dále povinna umožnit potřebné podmínky pro studium s ohledem na jejich vzdělávací možnosti a potřeby tak, aby žáci mohli plnit vzdělávací obsah ŠVP, který škola stanovila.

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci s nějakým zdravotním postižením, ač se jedná tělesné, zrakové, sluchové, mentální, autismus, děti s vadou řeči nebo jejich kombinace. Do této skupiny jsou řazeni i žáci, kteří mají diagnostikovanou poruchu učení nebo chování. Dále to jsou děti, které mají nějaké

---

⁸¹ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3. s. 47-51.

⁸² Tamtéž, s. 53.

zdravotní znevýhodnění (oslabené zdraví, dlouhodobé onemocnění) nebo mají sociální znevýhodnění (špatné rodinné podmínky, děti azylantů, z dětských domovů).⁸³

*„Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je upraveno v § 16 zákona č. 561/2004 Sb. a dále ve vyhlášce č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. RVP ZUV touto kapitolou doplňuje výše uvedené právní normy na úrovni kurikulárních dokumentů základního uměleckého vzdělávání, stanovuje zásady a podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základním uměleckém školství a je současně východiskem pro tvorbu ŠVP v této oblasti“.*⁸⁴

Při výuce žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba aplikovat kombinaci speciálních pedagogických postupů a alternativních metod s běžnými metodami používanými při klasickém vzdělávání. Tyto metody pomáhají žákům i přes jejich znevýhodnění rozvíjet klíčové kompetence definované v RVP ZUV a pomáhají jim zlepšovat sociální komunikaci a jejich specifické dovednosti.

K diagnostice speciálních vzdělávacích potřeb a následnému posuzování možností žáků se zdravotním postižením či zdravotním a sociálním znevýhodněním slouží pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra (školská poradenská zařízení jsou zařazena do rejstříku škol a školských zařízení).

*„Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu je třeba vycházet z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků. Přestože lze nalézt u jednotlivých skupin žáků se zdravotním postižením a zdravotním či sociálním znevýhodněním společné charakteristiky vzdělávacích potřeb a stejný druh speciální pedagogické podpory, je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci jako jednotlivci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší a že symptomy, kterými se daná postižení projevují, se mohou v průběhu vzdělávání měnit. Proto i výuka zahrnující speciální pedagogickou péči probíhá v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání“.*⁸⁵

---

⁸³ BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3. s. 54.

⁸⁴ Tamtéž, s. 54.

⁸⁵ Tamtéž, s. 54.

2.8 **Financování základních uměleckých škol**

ZUŠ jsou zajišťovány vícezdrojovým financováním. To znamená, že se o chod ZUŠ starají tři hlavní zdroje. Velkou a důležitou finanční podporou jsou dotace poskytované ze státního rozpočtu, které pokrývají minimálně 75 % celkových financí pro ZUŠ. Dalším finančním zdrojem je úplata za vzdělávání neboli školné, které hradí zákonní zástupci žáků, kteří školu navštěvují. I tato část financí je pro chod ZUŠ velmi důležitá, protože z ní škola dále financuje další vzdělávání pedagogů, část přímých výdajů (například školní pomůcky) nebo ostatní neinvestiční výdaje (ONIV), na které ZUŠ jako jediný druh školy nedostává dotace.⁸⁶ Třetím finančním zdrojem jsou příspěvky od zřizovatele. Dále mohou ZUŠ využít i jiné finanční podpory v podobě grantu, dotace či daru, nebo vlastní doplňkové činnosti. O financování základních uměleckých škol se stará Mgr. Svatopluk Pohořelý, vedoucí oddělení základního vzdělávání na MŠMT. Ten rozděluje peníze na platy učitelů ze státního rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které také dohlíží na jejich fungování. Pan Svatopluk Pohořelý v rozhovoru pro Radio Prague International ukazuje na číslech, jak rozsáhlý systém uměleckého vzdělávání v Česku je:

„Ve školském rejstříku máme zapsaných asi 500 základních uměleckých škol. Zhruba polovinu zřídily obce, 40 % kraje a zbytek jsou školy církevní a soukromé. Pracuje v nich asi 13 200 učitelů, samozřejmě část z nich jen na částečný úvazek, a potom něco přes tisíc provozních zaměstnanců, kteří se starají o chod škol.“⁸⁷

Podle Svatopluka Pohořelého jsme jediná země, kde je umělecká výuka takto organizována a štedře financována. Jedná se o investici, která je pro naši společnost velice důležitá:

„Většina z těch škol hraje v regionech roli kulturních center. Takové instituce kultivují okolí a přinášejí možnost setkávat se s živým uměním často na velmi vysoké úrovni. Otázka financování může být pro někoho zvláštní, ale ta hodnota umění, kterou přinášejí pro jednotlivce, je těžko vyčíslitelná.“⁸⁸

---

⁸⁶ KUDRLOVÁ, Jindřiška. Připomínky AZUŠ ČR ke Koncepčnímu záměru reformy systému financování regionálního školství ze dne 28.11.2011. *Un učitelské noviny* [online]. 2011 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: http://www.ucitelskenoviny.cz/www/userfiles/file/nastenka/asociace_zakladnich_umeleckych_skol.doc

⁸⁷ POHANKA, Vít. Základní umělecké školy: český unikát. *Český rozhlas* [online]. 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/zakladni-umelecke-skoly-cesky-unikat-8108150>

⁸⁸ POHANKA, Vít. Základní umělecké školy: český unikát. *Český rozhlas* [online]. 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/zakladni-umelecke-skoly-cesky-unikat-8108150>

Většina našich světově uznávaných umělců a hudebních profesionálů získala své základy uměleckého vzdělání právě na ZUŠ. Stejně tak hráči v orchestrech, tanečníci v baletech, zpěváci v operách nebo výtvarníci – ti všichni prošli výukou na této škole a dnes se starají o kulturní dění po celé zemi a připravují další budoucí umělce. Je třeba si tento unikátní systém uměleckého vzdělávání, který nikde jinde ve světě nenajdeme, hýčkat a nezapomínat na něj jako na pevnou součást naší kultury.

3 MĚSTO SEMILY

Město Semily⁸⁹ se nachází na severovýchodě Čech v Libereckém kraji (asi 50km vzdálené od města Liberec) v okrese Semily. Jeho rozloha činí 16,31km². Leží v nadmořské výšce 340 m n. m. u soutoku řek Jizera a Oleška, na severní hranici Českého ráje. Semily mají přibližně 10 tisíc obyvatel.⁹⁰

První zmínky o Semilech jsou z roku 1352. Týkají se místního farního kostela, dá se tedy předpokládat, že město je ještě o něco starší. Bezsporně se však jednalo o jedno ze sídel místní šlechty – ta zde nechala vybudovat tvrz (pravděpodobně na Koštofranku), následně i zámek. Obyvatelstvo se zde živilo převážně řemesly, zpracováním lnu a bavlny – tkalcovstvím, po průmyslové revoluci zde vyrostly továrny. Město s přilehlým pivovarem, pozemky a lesy bylo odkoupeno od francouzského rodu Rohanů až na samém konci 19. století za cenu 270 tisíc zlatých. Ve 20. století se následně Semily sloučily s obcemi Podmoklice, Bítouchov a Spálov. Město navštívil v roce 1922 tehdejší prezident T. G. Masaryk.

V Semilech se nachází řada architektonických památek. Jedná se především o kostely. Děkanský kostel sv. Petra a Pavla postavený na počátku 20. století na původním barokním kostele se hřbitovem z roku 1702. Další historickou památkou je hřbitovní kostel Umučení sv. Jana Křtitele na Koštofranku, který byl roku 1938 vystavěn československou církví Sbor Dr. Karla Farského. Mohli bychom jmenovat i Kapli Čtrnácti svatých pomocníků, barokní zámek z první poloviny 17. století, nebo městskou radnici vystavěnou původně na konci 17. století.

K jednomu z nejvýznamnějších místních rodáků patří dr. František Ladislav Rieger, který se zde narodil a vyrůstal. Má zde šestimetrovou bronzovou sochu, nacházející se na jeho, tedy Riegerově náměstí. Ztvárnil ji sochař Ladislav Šaloun.

Co se týká vzdělávacích institucí, nacházejí se zde tři mateřské školky, tři základní školy a tři střední školy. Zvláštností tohoto města je, že se zde nacházejí všechny stupně waldorfského vzdělávání – Waldorfská mateřská škola, Waldorfská základní a střední škola Semily.

Zvláštní pozornost je věnována ZUŠ Semily, které budou patřit další kapitoly.

---

⁸⁹ V historii se objevuje hned několik tvarů názvu tohoto města (Semil, Semill, Semile, Seemuhl). Není však jednoduché odvodit jazykový původ samotného ustáleného názvu – pro místní je jistě nejlichotivější verze ta, která název odvozuje od místních „semilů“, osada semilů, čili lidí, kteří jsou milí, pěkní, příjemní. MIZERA, František. Paměti města Semily a jeho okolí. 1. vyd. Semily: Město Semily, 1930. 275 s.

⁹⁰ Současnou starostkou je Bc. Lena Mlejnková.

4 HISTORIE ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY SEMILY

Tato kapitola je věnována vzniku a historii ZUŠ v Semilech. Ač si prošla za své existence řadou změn, ač byla mnohokrát přejmenována, přestěhována nebo změnila ředitele, vždy se snažila kontinuálně plnit svou funkci a poslání. Kapitola dále nastíní vliv všeobecného vývoje základního uměleckého vzdělávání na školu, a jak se s tím ZUŠ Semily vypořádala.

Tabulka č. 3: přehled názvů školy a ředitelů od počátku do současnosti

rok	Názvy školy	rok	ředitelé
1. 3. 1939	Soukromá hudební škola	1. 3. 1939 - 7. 11. 1945	Miroslav Paldus
5. 5. 1939	Městská hudební škola		
1. 9. 1949	Městský hudební ústav	19. 1. 1946 - 12. 11. 1947	Jindřich Hybler
1. 9. 1951	Hudební škola	1. 3. 1948 - 31. 8. 1958	Josef Horák
1. 9. 1957	Základní hudební škola	1. 9. 1958 - 31. 8. 1988	Jiří Matlas
1. 9. 1961	Lidová škola umění	1. 9. 1988 - 31. 8. 1990	Iva Olšová
1. 9. 1990	Základná umělecká škola Semily (od 1. 1. 1995 s právním subjektivitou)	1. 9. 1990 - dodnes	Jiří Kurfiřt
1. 7. 2016	Základní umělecká škola Semily, příspěvková organizace		

Zdroj: kronika ZUŠ Semily

Následující kapitoly z historie ZUŠ Semily jsou převzaty z publikace *45 let LŠU a 50. výročí založení školy zpracované Václavem Votočkou*.

4.1 Počátky hudební školy v Semilech

Počátky hudební školy v Semilech sahají do 1. poloviny 19. století, kdy se v roce 1924 objevila snaha o vytvoření hudebních škol. Na ministerstvu školství a národní osvěty vznikl záměr posílit národní vědomí českého obyvatelstva v menšinových městech severních Čech zřizováním českých hudebních škol. František Mlčoch,⁹¹ iniciátor této myšlenky, zmapoval pět měst, ve kterých by se daly tyto školy

⁹¹ JUDr. František Mlčoch byl významný reformátor nového středního i vysokého školství, byl sekčním šéfem na Ministerstvu školství a národní osvěty, položil spolehlivé základy menšinovému školství v pohraničí. Působil se svým určitým spolužákem P. Josefem Konšelem při zakládání Vysoké školy zemědělské v Brně. Byl blízkým přítelem tehdejšího prezidenta T. G. Masaryka.
<https://www.urcice.cz/vyznamne-osobnosti>

provozovat. Byla to města Cheb, Mariánské Lázně, Karlovy Vary, Liberec a Tanvald. Realizací byl pověřen státní inspektorát hudebních škol na Moravě a ve Slezsku, se sídlem v Brně.⁹²

V uvedených městech navázal inspektorát kontakty s českými školami a institucemi. V Tanvaldě to bylo ředitelství státní občanské školy, na které se inspektorát obrátil s požadavkem o jednání o zřízení hudební školy. Škola tento požadavek postoupila okresnímu sboru v Tanvaldu, a 20. června 1925 se v restauraci na nádraží konala porada zástupců českého veřejného života v Tanvaldě, na které bylo o zřízení hudební školy rozhodnuto. Na základě konkurzu se ředitelem školy stal zkušený hudební pedagog a absolvent pražské konzervatoře Josef Ovčár.⁹³ Hudební škola byla umístěna v české státní měšťanské škole ve Školské ulici čp. 416. Zřízena byla na zásadách pokračovací školy jako nevýdělečné školské zařízení spravované kuratoriem.⁹⁴

Zpočátku se škole dařilo a k řediteli v lednu 1926 přibyli další dva učitelé. Počet žáků školy se pohyboval kolem čtyřiceti, zhruba dvě třetiny tvořili žáci houslového oddělení, zbytek byli žáci klavírního oddělení.⁹⁵

Brzy se ale bohužel, vinou narůstající hospodářské krize, škola začala dostávat do tíživé finanční situace. Učitelský sbor musel být zredukován a 1. září 1927 zůstal ředitel Ovčár na Tanvaldské hudební škole opět sám – a to již po celou dobu svého působení, až do 11. ledna 1936, kdy náhle zemřel.

Za nástupce zemřelého Josefa Ovčára doporučil státní inspektorát soukromých hudebních škol v Praze Miroslava Palduse (žáka Otakara Ševčíka) ze Zásady. Kuratorium školy návrh schválilo a Miroslav Paldus nastoupil 1. února 1936 jako ředitel a zároveň také jediný učitel české hudební školy v Tanvaldě.⁹⁶

Na podzim roku 1938 obsadila německá armáda české pohraničí a sled následujících událostí způsobil, že se 15. září 1938 stalo posledním vyučovacím dnem i na hudební škole v Tanvaldě. Lidé hromadně opouštěli své domovy a prchali před

---

⁹² VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 8.

⁹³ Ovčár Josef, houslista a učitel hudby, narozen 24. 11. 1875, Oselec (u Horažďovic), zemřel 12. 1. 1936, Tanvald (pohřben ve Vršovicích). Vystudoval na pražské konzervatoři hru na violoncello (1890) a absolvoval hru na housle (1891–98). Působil v orchestru Městského divadla ve Lvově, poté zastával v Praze různé učitelské a hudebnické funkce, nakonec byl ředitelem menšinové hudební školy v Tanvaldě.

⁹⁴ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 8.

⁹⁵ Tamtéž, s. 8.

⁹⁶ Tamtéž, s. 8.

nacismem do vnitrozemí. Občas se podařilo před okupanty zachránit i část majetku českých organizací. Tak byly například v semilské sokolovně nalezeny dva klavíry a část zařízení z Tanvaldské hudební školy. 8. října 1938 byla semilské městské radě předložena žádost Miroslava Palduse o souhlas k přemístění tanvaldské hudební školy do Semil. Městská rada postoupila žádost místní školní radě, která až 13. ledna 1939 rozhodla, že umístí školu do budovy městské radnice. Toto rozhodnutí však městská rada brzy změnila a hudební škola byla opět přemístěna. Teprve 21. února 1939 mohl Miroslav Paldus oznámit ministerstvu školství, zemskému úřadu a státnímu inspektorátu hudebních škol, že hudební škola z Tanvaldu byla přeložena do obecné školy v Semilech II – Podmoklicích.⁹⁷

Vyučování na hudební škole v Semilech bylo zahájeno 1. března 1939, poté kdy bylo přeložení školy vzato ministerstvem na vědomí a škola dostala od ministerstva souhlas k užívání klavírů převezených z Tanvaldu. Hudební školu zpočátku navštěvovalo jen velmi málo žáků. Semilsko v té době mělo velkou nezaměstnanost a zájemci o hudební výuku dávali přednost známým a zavedeným učitelům hudby z řad zkušených místních muzikantů a kapelníků. Jedním z nich byl i Josef Farský, profesor hudby,⁹⁸ jehož hlavním zaměstnáním bylo řízení kůru v krematoriu.

Kuratorium školy bylo ustanoveno 1. dubna 1939 a 5. května 1939 dala správa města na žádost Miroslava Palduse škole souhlas k užívání názvu „Městská hudební škola v Semilech“. Zároveň však výslovně uvedla, že tímto rozhodnutím město nepřebírá vůči škole žádné finanční závazky.⁹⁹

Vzhledem k malému počtu žáků navštěvujících školu (škola začínala s osmi žáky), se v květnu 1939 ředitel Paldus začal zabývat myšlenkou zřídit pobočku školy v nedalekém Železném Brodě, odtud so semilské školy dojížděla značná část žáků. Další žáci dojížděli z blízkých obcí Držkova, Bratříkova, Alšovic a dalších míst patřících spádově do železnobrodské oblasti. Pobočka hudební školy měla být umístěna do místní železnobrodské sklářské školy. Její ředitel ovšem musel svůj původní souhlas z důvodu nečekaně rostoucího zájmu žáků o studium na sklářské škole odvolat, a tak zde nakonec ke zřízení pobočky semilské hudební školy nedošlo. Další záměr, který

---

⁹⁷ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 9.

⁹⁸ Tamtéž, s. 9.

⁹⁹ Tamtéž, s. 10.

však také ztroskotat, byl pokus o sloučení městské hudební školy se soukromou hudební školou Josefa Farského.¹⁰⁰

Městská hudební škola byla umístěna v jedné z učeben obecné školy v Semilech – Podmoklicích. Jelikož v budově probíhalo ve všech učebnách dopoledne normální vyučování, mohla hudební škola vyučovat každý den, až když se učebny uvolnily – tedy po 15. hodině, a pouze v sobotu po celý den. Teprve když počet žáků hudební školy stoupl ze šestnácti na čtyřicet, přidělila místní školní rada v únoru 1941 hudební škole jednu učebnu trvale. Bohužel na příkaz okupačních úřadů musela škola vrátit zpět do Tanvaldu klavír. Tuto svízelnou situaci nakonec vyřešilo zapůjčení staršího klavíru od soukromého majitele.

První veřejné vystoupení žáků hudební školy se konalo již 11. května 1941. Ve školním roce 1941–1942 počet žáků dále vzrostl na 70 a od října 1941, kdy nastoupil na školu další učitel, absolvent dvouletého varhanického kurzu na brněnské konzervatoři Alois Krejčí, se vyučovalo již ve dvou třídách podmoklické školy. Jednu z nich měla hudební škola k dispozici trvale, druhou vždy po skončení vyučování na obecné škole. Do této doby financování školy neměla v rukou obecní správní komise. To se změnilo až v září 1943. V tomto roce se opět zvýšil počet žáků na 92 a 17. září 1943 se obecní správní komise usnesla, že převezme financování hudební školy. Vyhradila si však, že své rozhodnutí může kdykoliv odvolat¹⁰¹. Do této doby vedl provoz školy ve své režii ředitel Paldus.¹⁰²

Ve školním roce 1943–1944 navštěvovalo hudební školu již 120 žáků. K řediteli Paldusovi a učiteli Krejčímu přibyla další síla, Zdenka Cermanová, žačka prof. Kurzové a Doležalové. Když školu z důvodu mateřské dovolené po Vánocích opustila, nastoupila na její místo absolventka klavírního oddělení konzervatoře s mnohaletou pedagogickou praxí Ludmila Jandová. Také ona však koncem školního roku 1943–1944 odešla ze školy k divadlu a vyučování klavíru převzala Věra Minaříková. Od 19. ledna 1944 začal dvakrát měsíčně dojíždět z Prahy do Semil hudební skladatel profesor Jindřich Hybler,¹⁰³ semilský rodák a autor hudební znělky věnované městu. Ve škole vyučoval

---

¹⁰⁰ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 10.

¹⁰¹ Kronika ZUŠ Semily

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Jindřich Hybler (31. prosince 1891 Semily – 2. února 1966 Praha) byl český sbormistr a hudební skladatel. Zpočátku studoval na soukromé varhanní škole A. J. Černého v Praze, poté hudební vědu na Karlově univerzitě. Ve skladbě byl jeho učitelem Josef Bohuslav Foerster, se kterým měl velice hluboký přátelský vztah. Spolupracoval při organizování hudebního života na kůru mariánského poutního kostela Navštívení Panny Marie v Bozkově. Od ledna roku 1944 byl ředitelem hudební školy v Semilech, kam

hudební nauku a teorii. V této době se již počet žáků hudební školy pohyboval kolem 150, z nichž se 90 učilo hře na klavír a zbytek hře na housle.¹⁰⁴

V prvním poválečném školním roce 1945–46 zaznamenala škola značný pokles počtu žáků. Na vině byl nejen odchod obyvatel do pohraničí, ale i nepravidelnost ve výuce, způsobená odchody učitelů. Na jiné působiště odešel Alois Krejčí a v listopadu 1945 i ředitel Paldus. Škola se tak ocitla v tíživé situaci. 28. listopadu 1945 převzal na žádost MNV¹⁰⁵ umělecké a pedagogické řízení školy tehdejší učitel hudební nauky a teorie Jindřich Hybler. Ten zavedl oddělení smyčcových, klávesových, žesťových a bicích nástrojů. Učitelství sbor byl v následujícím roce doplněn o Olgu Strnádkovou, absolventku zdejší školy a žačku prof. J. Muziky, která měla na starost houslové oddělení. Posilou byl také bývalý semilský učitel a vynikající houslista František Havrda, který vyučoval housle a violu.¹⁰⁶

Krátce po osvobození republiky vlastnila semilská hudební škola tři klavíry, harmonium, housle a violu a její majetek se brzy rozrostl o další hudební nástroje – kontrabas a dechové nástroje, které od roku 1946 vyučoval Jan Váňa.

V této době nabyl značného objemu také hudební archiv školy. Profesor Hybler přivedl z Prahy hudebního skladatele, sbormistra a dirigenta prof. Josefa Horáka, kterého znal jako klavírního pedagoga a odborníka v hudební teorii. I přes naprosto nezpochybnitelné zásluhy o rozvoj semilské hudební školy však kvůli rozporům s představiteli města Hybler školu v listopadu 1947 opustil a na místo nového ředitele nastoupil 3. února 1948 Josef Horák.¹⁰⁷

V roce 1949 uspořádala škola největší akci toho roku, koncert z děl Bedřicha Smetany. Na něm vystupovali žáci a učitelé, pěvecký spolek Jizeran, škola Růženy Pluhařové, pražští umělci a semilský rodák Ladislav Muška. V témže roce se městská hudební škola změnila v městský hudební ústav, který od 1. září 1951 spravoval stát. Oficiální název instituce zněl „Hudební škola v Semilech“ a z podmoklické školy se přestěhovala do budovy bývalé městské spořitelny v Čapkově ulici čp. 71. Škola tak

---

dojížděl z Prahy. Jako skladatel zkomponoval více jak 50 skladeb. Většinu jeho díla tvoří skladby vokální, ale pozornost věnoval i hudbě chrámové. Zhudebňoval verše předních českých básníků, jako jsou například Antonína Klášterského, Antonína Sovy, Viktora Dyka, Karla Tomana či Josefa Václava Sládka. https://www.cswiki.cz/wiki/Jind%C5%99ich_Hybler

¹⁰⁴ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 11.

¹⁰⁵ Místní národní výbor (MNV) je označení národních výborů, které vykonávaly v Československu v letech 1945–1990 správu obcí.

¹⁰⁶ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 12.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 13.

získala další volné prostory a vyučování mohlo být rozšířeno o akordeon, sborový zpěv a intonaci.¹⁰⁸

Zájem o hudební výchovu stále rostl a k jeho uspokojení byly v roce 1954 zřízeny hudební kurzy. Tyto kurzy podléhaly místnímu národnímu výboru. V roce 1956, tedy 17 let po nezdařilém záměru Miroslava Palduse, byla z iniciativy ředitele Horáka zřízena pobočka hudební školy v Železném Brodě. V následujícím roce škola opět změnila svůj název, a to když Ministerstvo školství a kultury přetransformovalo 5. srpna 1957 hudební školy na základní hudební školy s širší působností. Nový název tedy zněl „Základní hudební škola v Semilech“. Školy poskytovaly základy odborného vzdělání ve hře na hudební nástroj, zpěvu a taneční výchově. V pedagogickém sboru působily vedle ředitele Horáka Olga Strnádková, Božena Čechová a Anna Ryšavá. V roce 1956 se k učitelskému sboru přidal Vojtěch Strnádek a o rok později Jaroslav Cimbál. Boženu Čechovou později vystřídala Zdeňka Boudová.¹⁰⁹

V roce 1958 odešel po dlouhé nemoci ředitel Josef Horák do penze a na jeho pozici ho 1. září 1958 nahradil a novým ředitelem se stal Jiří Matlas, syn varhaníka a učitele tance, absolvent varhanického oddělení Státní konzervatoře hudby v Praze. Spolu s ním tehdy na škole působilo pět pedagogů a počet žáků se v porovnání s minulým rokem zvýšil ze 151 na 200.¹¹⁰

Jiří Matlas vždy podporoval skupinovou hru. Založil triadvacetičlenný smyčcový soubor s věkovým průměrem žáků 12 let. První vystoupení se uskutečnilo 18. ledna 1959. Smyčcový orchestr školy slavil úspěchy nejen v okresních a krajských kolech STM, ale čestně reprezentoval i v ústředním kole, vystupoval několikrát v Praze a nahrával i v Československém rozhlasu. Hudební obor byl na škole dále rozšířen o flétnu, klarinet, kytaru a bicí nástroje. Lepších výsledků začalo dosahovat i klavírní oddělení, a to s příchodem další posily učitelského sboru, manželů Marie a Stanislava Ševrových.¹¹¹

Semilská hudební škola měla v této době 6 učitelů, 6 učeben a v hlavním oboru 151 žáků, z toho 102 v Semilech a 49 v železnobrodské pobočce. V souvislosti s územní

---

¹⁰⁸ Na počest 60. narozenin Jindřicha Hyblera uspořádal ředitel Horák v r. 1952 koncert. Také další pojal velkoryse. Na koncertu z děl Bedřicha Smetany účinkovali v roce 1954 Beno Blachut a Marie Podvalová, na Dvořákově koncertu pak účinkovali Maria Tauberová a Ivo Zídek. V roce 1956 hostovali na Mozartově večeru pěvci Národního divadla v Praze: Drahomíra Tikalová a Eduard Haken. V tomto roce zde ještě vystoupili Ludmila Bendová a Bohumír Vích.

¹⁰⁹ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 13.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 13.

¹¹¹ Tamtéž, s. 13.

reorganizací, kdy byl Železný Brod začleněn do okresu Jablonec nad Nisou, se pobočka v Železném Brodě v roce 1960 osamostatnila a její vedení převzal Dr. Ivan Novotný. Druhým ředitelem LŠU v Železném Brodě se stal absolvent semilské hudební školy Josef Hlubuček¹¹² „K výrazným osobnostem školy patřil v 60. a 70. letech Zdeněk Tölg, učitel na žesťové nástroje a hudební skladatel, který založil na škole dechový soubor a jeho rukama prošlo několik členů věhlasné »Semilské 12«“.¹¹³,¹¹⁴ Zdeněk Tölg po několika letech odešel do Mostu, kde vedl hornickou dechovku. Jeho dcera, Hana Tölgová, dnes učí na konzervatoři v Teplicích hru na klavír.¹¹⁵

4.2 Lidová škola umění Semily

Ve školním roce 1961–1962 byla Základní hudební škola přejmenována na základě vládního usnesení týkajícího se přestavby školství, na Lidovou školu umění. Ta však už byla koncipována jako mimoškolní zařízení, které rozvíjí umělecké vlohы jednotlivců a pečuje o uměleckou výchovu mládeže formou zájmového studia. Výuka ve škole obsáhla již všechny hlavní umělecké obory – hudbu, tanec, výtvarnou a literárně-dramatickou výchovu. Období po roce 1961 bylo zcela novou etapou v historii školy, která rozsahem a úrovní výuky, počtem žáků a členů pedagogického sboru (počet žáků vzrostl v roce 1964 na 500, v dalších letech dokonce na 647 a počet pedagogů vzrostl z 10 na 31) dosáhla nejvýraznějších úspěchů a stala se tehdejší největší LŠU v celém okrese.¹¹⁶

Spolu se svými kolegy, učiteli smyčcových nástrojů, Zdeňkou Drncovou, Ludvíkem Beckem a Bohumilem Chladem rozšiřoval Jiří Matlas školní smyčcový orchestr a Zdeněk Tölg za součinnosti žáků všech hudebních oborů vybudoval estrádní orchestr.¹¹⁷

Ve výtvarném oboru působil již od jeho založení akademický malíř Vladimír Komárek,¹¹⁸ který až do roku 1984 vyučoval kresbu, malbu i grafiku ve třech

---

¹¹² Josef Hlubuček nadále vyučuje na ZUŠ v Železném Brodě smyčcové nástroje a sbor.

¹¹³ Semilská dvanáctka je malý dechový soubor sestavený v roce 1980, který tvoří 12 hráčů. Hrají převážně klasický repertoár českých autorů a písničky kapel moravských.

¹¹⁴ Historie. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zussemily.cz/historie>

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 14.

¹¹⁷ Kronika ZUŠ Semily

¹¹⁸ Vladimír Komárek, který se narodil 10. srpen 1928 v Hořensku u Semil a zemřel 24. srpen 2002 v Jilemnici, patří k předním osobnostem českého výtvarného umění 20. století. Je známý jako český

odděleních s počtem 50 žáků. Výuka výtvarného oboru probíhala v ateliéru, který byl vybudován v podkroví školní budovy a obor každoročně pořádal výstavu žakovských prací, která se vždy těšila značnému zájmu veřejnosti. Mnohým svým žákům poskytla LŠU dobré základy pro další studium na uměleckých a umělecko-průmyslových školách. Několik žáků Vladimíra Komárka také dosáhlo velkých úspěchů, mezi nimi např. akademický malíř Jiří Salaba,¹¹⁹ který za Vladimíra Komárka na dva roky převzal výtvarný obor.

Pod Komárkovým vedením vznikla pod rukama žáků spousta pěkných prací, 15 z nich dokonce v roce 1964 putovalo až do Tokia na mezinárodní výstavu dětských kreseb. K příležitosti natočení snímku o práci výtvarného oboru v roce 1970 Československým státním filmem byla uspořádána výstava prací bývalých žáků ZUŠ. Dokonce dvě knížky Věry Plívové-Šimkové byly ilustrovány žáky ZUŠ v Semilech. Dalšími pedagogy, kteří učili žáky kresbě, malbě, grafice, modelování a dekorativní činnosti v 90. letech, byli PaedDr. Luboš Bucek (vyučoval na Pedagogické fakultě v Hradci Králové), Mgr. Lada Jónová, Tereza Salabová, Jaroslava Nurkovičová a Mgr. Libuše Roudnická.¹²⁰

Taneční obor vedla od jeho založení diplomovaná učitelka tance Růžena Pluhařová, kterou po jejím odchodu do penze v roce 1970 vystřídala její žačka Alena Bartošová. Ta jako vedoucí učitelka tanečního oboru působila na škole až do roku 1997.

---

malíř, grafik, ilustrátor a jeho díla si získala srdce a pozornost mnoha lidí. Byl též pedagogem a skvělým vypravěčem, který vždy svým humorem všechny rozesmál. Jeho milovaným krajem bylo právě Semilsko, kde se narodil a prožil většinu svého života. Už od útlého věku tíhl k výtvarnému umění. Studium započal na uměleckého sklářské škole v Železném Brodě. V roce 1946 byl přijat na Akademii výtvarného umění v Praze, ale po dvou letech přestoupil na Vysokou školu umělecko-průmyslovou. Zde u profesora Karla Štipla v roce 1954 absolvoval. Vlastní tvorbě se intenzivně věnoval už v době studií a svou bohatou výstavní činnost započal roku 1958 v České Lípě, kde uspořádal první vlastní výstavu. Vladimír Komárek se aktivně zapojoval do skupin a sdružení, jejichž členy byly další umělci a lidé se stejným zájmem. Mezi taková sdružení patřilo například významné *Sdružení českých umělců a grafiků Hollar*, kde byl členem v letech 1965-1971. Mezi jeho další tvorbu patřily ilustrace, kterými se též proslavil. Ilustroval například básnické sbírky Jaroslava Seiferta *„Deštník z Piccadilly“* (1979), balady Karla Hynka Máchy *„Máj“* (1982) a další. Za ilustraci veršů Vladimíra Holana *„Strom kůru shazuje“*, získal Vladimír Komárek prestižní ocenění Nejkrásnější kniha roku. V roce 1982 obdržel čestné uznání ministerstva kultury za nejlépe ilustrovanou knihu *„Jesenin“*. *„Svoji malířskou tvorbou Vladimír Komárek oživil slavnou tradici české imaginace, kterou před ním proslavil například Jan Zrzavý. Zatímco se jeho ranější tvorba vyznačuje značnou expresivností, pro malby z jeho zralého a zásadního období je charakteristická lyričnost a podmanivá poetika. Komárkovým vyjadřovacím prostředkem byly především velmi jemné barvy a neostré kontury, což vnáší do jeho obrazů jedinečnou atmosféru.“* Se svou grafickou tvorbou patřil Vladimír Komárek k české i evropské špičce. <https://www.galerieplatyz.cz/autori/vladimir-komarek>

¹¹⁹ Jiří Salaba (31. březen 1947 Semily) původně studoval na SPŠ v Jičíně (1963–1967). Jeho studium pokračovalo na akademii výtvarných umění v Praze u profesora Františka Jiroudka (1972–1978). Jiří Salaba se věnuje především krajinomalbě a figurálním kompozicím. Jeho obrazy jsou charakteristické svým tvarovým zjednodušením, které často přechází až k pouhému náznaku. Krajinářskou inspiraci nachází v Podkrkonoší a na rodném Semilsku. http://www.jirisalaba.cz/o_me.php

¹²⁰ Historie. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zussemily.cz/historie>

Téměř 130 žaček si ve škole pod vedením Aleny Bartošové osvojovalo kulturu pohybu a základy tanečního projevu a svými vystoupeními doplňovaly a zpestřovaly výroční koncerty LŠU i oslavy významných výročí. Taneční výchova byla zaměřena též na folklorní složku, ve které se mohli uplatnit i chlapci. Již v té době se tři bývalé žákyně LŠU v Semilech staly profesionálními tanečnicemi.¹²¹

Literárně-dramatický obor začínal s pěti žáky. I když se počet žáků postupně téměř ztrojnásobil, byl tento obor na LŠU vždy početně nejslabším. Svými výsledky však za ostatními obory nezaostával a podílel se na vystoupeních při různých akcích školy i jiných institucí. Nejmenší děti přispívaly krátkými pásmi a recitacemi, starší žáci se veřejnosti každoročně představovali divadelním představením nebo jiným celovečerním programem. Obecenstvo bylo ohromeno výkony žáků v pásmech scén a monologů z národní i světové dramatické tvorby (například hry Poprask na laguně, Klobouk ve křoví,¹²² Tři princezny na vdávání, Komedie z kufru), v pásmu starofrancouzských písní i dalších programech. Nejúspěšnější byl obor s montáží dramatických textů pod názvem „Camické divadlo“, které bylo nastudováno v roce 1972. Pro nedostatek místa v budově LŠU probíhala výuka tohoto oboru v třídách semilského gymnázia. První učitelkou literárně-dramatického oboru byla Marie Havlíčková, která se zaměřovala především na recitaci. Po ní převzal vedení oboru Stanislav Pěnička. Nejdéle, od roku 1965 do roku 1982, vedl literárně-dramatický obor Jaromír Hendrych. Tři z jeho žáků se dále věnovali divadlu profesionálně. Když v roce 1982 převzala vedení oboru Jana Zajícová-Čapková, změnilo se i zaměření dramatického oboru na loutky a maňásky. Jana Zajícová-Čapková spolupracovala se Zdeňkem Lindnerem, známým semilským divadelníkem a loutkařem.¹²³

Těžiště činnosti LŠU v Semilech zůstalo bezesporu v hudebním oboru, který ostatní obory počtem žáků zdaleka převyšoval. Škola pod vedením Jiřího Matlase slavila úspěchy na soutěžích nejen v okresních, ale i v krajských a celostátních kolech. Dobrých výsledků docíloval také více než dvěstěčlenný spojený dětský pěvecký sbor LŠU ze Semil a Lomnice nad Popelkou i komorní sbor LŠU Semily, který v roce 1969 zvítězil v okresní soutěži dětských pěveckých sborů a získal též krajská ocenění. Zásadní uměleckou, ale i politickou akcí bylo vystoupení sboru na mezinárodním

---

¹²¹ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 15.

¹²² Příloha H.

¹²³ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 16.

festivalu v Kroměříži v roce 1971, pořádaném k 50. výročí KSČ. Komorní sbor zde, za doprovodu komorního orchestru, s velkým úspěchem zazpíval velice dobře sestavený program. Na jaře 1974 se veřejnosti představila také žakovská dechová kapela a trubačsko-bubenický sbor semilské LŠU.¹²⁴

Úzkou vazbu na LŠU v Semilech má Podkrkonošský symfonický orchestr, který v roce 1954 založil právě Jiří Matlas a ve kterém dodnes účinkují žáci i učitelé školy.¹²⁵

V LŠU Semily vyrostla řada dobrých hudebníků, z nichž je třeba vyzdvihnout zejména pozounisty, kteří vycházeli od šedesátých let ze třídy již jmenovaného učitele Zdeňka Tölga. Kvartet pozounistů získal v roce 1966 druhé místo v celostátní soutěži. Mezi nimi vynikl zvláště pozounista Julius Nečásek, který se stal dvakrát absolutním vítězem ústředního kola STM a po absolvování AMU se stal v roce 1973 členem symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK, kde působil až do odchodu do důchodu v roce 2014.¹²⁶ Později získal první místo v krajském kole a následně školu reprezentoval v kole ústředním také pozounista Jaroslav Zákoucký.¹²⁷

V sedmdesátých letech v semilské LŠU vyniklo zejména klavírní oddělení. První dvě místa v krajském kole celostátní soutěže LŠU v roce 1975 obsadily sestry Jana a Vlasta Petrášovy, obě ze třídy učitelky Marie Svobodové a jejich úspěchy v dalších letech pokračovaly. Zcela mimořádných výsledků dosáhla hned po odchodu ze semilské LŠU na konzervatoř Jana Petrášová. V roce 1979 se stala laureátkou Chopinovské

---

¹²⁴ Kronika ZUŠ Semily.

¹²⁵ Podkrkonošský symfonický orchestr je osmdesátičlenný amatérský orchestr se sídlem v Semilech. Od svého vzniku prošel spoustou změn a podob. Od roku 1954 (Podkrkonošský orchestr Zdeňka Fibicha) až do roku 1990 fungoval orchestr pod vedením Jiřího Matlase, od roku 1960 nesl název Podkrkonošský symfonický orchestr (PSO). Za tuto dobu si orchestr získal velké publikum a spoustu příznivců a stalo se z něj věhlasné těleso. Po odchodu Jiřího Matlase se orchestr rozpadl a jeho tradici obnovil až po 9 letech student Konzervatoře Pardubice Karel Jakubů. Ten při svém dopravním sdružení Krkonošské metro založil Komorní symfonický orchestr Krkonošského metra (KSOKrM). V roce 2007 Karel Jakubů z vedení odešel. Členové orchestru se však rozhodli pokračovat dál i bez něho. Rozhodli se, že už nebudou patřit pod sdružení Krkonošské metro a založili nový orchestr. Ten navazoval na tradici PSO Jiřího Matlase. Dá se tedy říct, že novodobý Podkrkonošský symfonický orchestr funguje ve své nové podobě od roku 2007 až dodnes. Od roku 2012 byl po celých osm let pod vedením italského dirigenta Graziana Sanvita. Mezi členy orchestru jsou i žáci a učitelé semilské ZUŠ. Orchestr hraje hudbu převážně 19. a 20. století a provedl spoustu významných děl, jako jsou „Novosvětská“ symfonie Antonína Dvořáka, „Osudová“ symfonie Ludwiga van Beethovena, klavírní či houslové koncerty. Hraje i latinsko-americkou hudbu, filmovou hudbu, a v roce 2019 dokonce odehrál koncerty s metalovou skupinou. Spolupracuje s významnými osobnostmi, např. zpěváky z Národního divadla. V roce 2017 získal Cenu města Semily za „více než desetileté souznění hudebníků všech věkových kategorií, nevšední umělecké zážitky a skvělou reprezentaci města“. <http://pso.ic.cz/>

¹²⁶ Výroční zprávy. *Fok* [online]. © 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.fok.cz/cs/vyrocnizpravy>

¹²⁷ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984.

klavírní soutěže a o rok později zvítězila v klavírní soutěži Bedřicha Smetany. Současně získala Cenu české hudební kritiky za interpretaci Smetanových klavírních děl.¹²⁸

V roce 1983 oslavila semilská LŠU svých prvních 45 let existence. Po celou dobu, ač několikrát změnila svůj název a nepracovala v úplně ideálních podmínkách, podílela se výrazně na kulturním životě v Semilech a okolí. Škola získala mnoho uznání a stihla vychovat spoustu mladých lidí, kteří se hudbě a umělecké činnosti věnují profesionálně.

Původní – poněkud skromné začátky semilské LŠU – vystřídal velký zájem veřejnosti a škola se tak rozrostla v mohutné zařízení. Důkazem je školní rok 1982–83, kdy bylo přihlášeno do nabízených oborů 520 žáků – z toho 32 v hudebním odvětví, 140 v tanečním, dalších 42 v odvětví výtvarném a posledních 12 žáků bylo přihlášeno do oboru literárně-dramatického. Již o tři roky později se počet uchazečů zvýšil na 571 a na konci 90. let už počet žáků přerostl hranici 600, konkrétně 602. Celá budova školy poskytovala žákům zázemí v celkovém počtu patnácti učeben (v původní budově), přičemž obor taneční byl vyučován na Komenského náměstí a v sále MNV. Výuku jednotlivých oborů zajišťovalo celkem 24 učitelů – 15 interních, 7 externích a dva smluvní učitelé. V Bozkově, v detašované třídě, působilo 5 učitelů.¹²⁹

Je třeba zmínit, že školu a učitele v mnohém omezoval komunistický režim – tlak mocenských orgánů na školu byl neúprosný, a to hlavně po událostech Pražského jara (mezi lety 1968–69), především kvůli vystupování kantorů a žáků v kostelech. Tato situace se zlepšila až v 80. letech, kdy se postupně, i když vždy s problémy, dařilo opět prosadit produkci duchovní hudby. Tímto obdobím, tedy celých třicet let, provázela semilskou hudební školu ředitel Jiří Matlas. Do důchodu odešel v roce 1988. Tím ale jeho kontakt se školou, učiteli i žáky nebyl přerušen. Dokonce ani své působení v PSO, který od roku 1954 v Lomnici nad Popelkou řídil, neukončil.

Jiřího Matlase v jeho funkci vystřídala a 1. září byla jmenována ředitelkou LŠU absolventka Teplické konzervatoře a tehdejší učitelka LŠU, Iva Olšová. Zástupcem ředitele byl ONV jmenován Václav Brádle, který působil jako sbormistr dětského pěveckého sboru Jizerka. Zmíněný pěvecký sbor ještě v této době nespadal pod LŠU v Semilech, ale jeho využití otevřelo další možnost působení školy. V únoru 1989 vzrostl počet žáků přihlášených do hudebních oborů na 371 – především klavír, kytara,

---

¹²⁸ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. s. 17.

¹²⁹ Tamtéž, s. 17.

akordeon, smyčcové, pěvecké a dechové oddělení. V dechovém oddělení v této době na škole působili čtyři učitelé. Počet žáků se navýšil i v oboru tanečním – a to na 160 žáků. Pracovali pod vedením Aleny Bartošové a její žákyně Jany Hajské. Na klavír jim korepetovali Zdena Mučicová a Jiří Wohlmuth. Do výtvarného oboru se zapsalo 85 žáků, které vedla Jaroslava Nurkovičová. Oporou jí byli akademičtí malíři Vladimír Komárek a Jiří Salaba. Bohatě obsazen byl i literárně-dramatický obor, který vedla absolventka DAMU Hana Mocková. Se svým kolegou Miloslavem Sůvou vyučovali celkem 26 žáků.¹³⁰

4.3 Základní umělecká škola Semily

Následující podkapitola se věnuje závěrečné fázi vývoje ZUŠ v Semilech. Škola se potýkala s dlouhodobým problémem nedostatečného počtu učeben, které již nestačily pobrat velké množství žáků. Proto probíhaly některé vyučovací hodiny v detašované třídě v Bozkově, na Základní škole J. A. Komenského a na MNV v Semilech. Ani samotná budova LŠU na tom nebyla nejlépe – postavena byla již 80 lety. Přestože na ní průběžně probíhaly opravy, aby mohla i nadále sloužit svému účelu,¹³¹ postupně chátrala, až byla nakonec OHS v Semilech označena jako objekt hygienicky zcela závadný. Díky obrovskému úsilí ředitelky Olšové se však již před revolucí daly věci do pohybu. Během ledna a února 1990 se LŠU dočasně přestěhovala do budovy KSČ v Tyršově ulici čp. 485, která se uvolnila po listopadu 1989. Zákonem č. 171 z 3. května 1990 se změnil název instituce na „Základní uměleckou školu“, která byla znovu zařazena do sítě základních a středních škol.¹³²

V roce 1990 došlo ke změně ve vedení školy. Dosavadní ředitelku Ivu Olšovou na základě konkurzu vystřídal absolvent Teplické konzervatoře klavírista Jiří Kurfiřt ml. (od září 1991 vedoucí Pěveckého sboru Jizeran). Ředitel Kurfiřt v únoru 1993 založil Komorní orchestr, ve kterém hráli převážně žáci a učitelé ZUŠ v Semilech. Městské zastupitelstvo 21. 11. 1991 v souladu se zákonem o státní správě a samosprávě ve školství č. 564/90 Sb. využilo možnosti převést uživatelské funkce ZUŠ na město Semily. Představitelé města usilovali o navrácení školní budovy na Komenském náměstí čp. 184 do majetku města. Tím by pomohli ZUŠ a základním školám ve městě

---

¹³⁰ Kronika ZUŠ Semily.

¹³¹ Škola měla v devadesátých letech dobré vybavení tříd a bohatý inventář hudebních nástrojů – od pikoly po fagot, od houslí po kontrabas a jedenáct klavírů.

¹³² Kronika ZUŠ Semily.

vyřešit kapacitní problémy. Odpor nacházeli na Regionálním odboru ministerstva zemědělství, které právě tuto budovu využívalo ke svým účelům. Budova městu připadla až v rámci restituce v prosinci roku 1991 právě od Ministerstva zemědělství Československé republiky. Díky tomu mohlo dojít na začátku roku 1992 k přestěhování školy z Tyršovy ulice do upravené budovy na Komenského náměstí, bývalé Okresní zemědělské správy v Semilech.¹³³

Díky těmto událostem začalo 7. března 1992 klasické vyučování na nové škole. Některé obory (VO, TO, LDO) byly však pro nedostatek prostor stále ještě vyučovány mimo školu. Po rozhodnutí školského úřadu a odboru školství městského úřadu byl v roce 1993 pod správu ZUŠ zařazen dětský pěvecký sbor Jizerka. Do roku 1995 školu spravoval Školský úřad. V roce 1994 zažádala škola městské zastupitelstvo o udělení právní subjektivity. To na svém veřejném zasedání 5. listopadu téhož roku žádosti školy vyhovělo. ZUŠ v Semilech tedy od 1. ledna 1995 začala působit jako samostatná příspěvková organizace a jejím zřizovatelem se stalo Město Semily.¹³⁴

Školné se vypočítalo z neinvestičních nákladů ve výši 20–50%. Část z nich hradil Školský úřad (mzdy, učební pomůcky). Obec hradila provoz (údržba, opravy, materiál, paliva, pohonné látky, vodu, plyn, energii a drobný hmotný majetek do 10 000,- Kč).¹³⁵ Ve školním roce 1998–1999 měla ZUŠ v Semilech 41 zaměstnanců a 957 žáků. Z toho 384 žáků navštěvovalo hudební obor, 58 výtvarný, 150 taneční, 58 literárně-dramatický a pěvecké sbory navštěvovalo 207 žáků. Do jedenadvacátého století vstoupila semilská ZUŠ jako největší v okrese, s téměř tisícovkou žáků.¹³⁶

---

¹³³ Kronika ZUŠ Semily.

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ *Kronika města v letech: Kronika města 1994* [online]. 2015 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/kronika_mesta/1994/07_skolstvi.pdf

¹³⁶ Druhá největší ZUŠ v Turnově byla co do počtu žactva poloviční. Další školy byly v Jilemnici, Lomnici nad Popelkou a nejmenší, s necelými třemi sty žáků, se nacházela v Jablonci nad Jizerou.

5 ZUŠ SEMILY V SOUČASNOSTI

V současné době, ve školním roce 2020–2021, škola stále funguje v budově na Komenského náměstí pod vedením Jiřího Kurfiřta, který ve škole vyučuje již od roku 1977 42 let, z čehož 30 let ji vede jako ředitel. Ve škole je zaměstnáno 39 zaměstnanců, 34 pedagogů a 5 nepedagogických pracovníků. Navštěvuje ji 855 žáků, z toho 42 dospělých studentů. Celkově je škola naplněna z 90 % své celkové kapacity. Důvodem je nedostatečný prostor a s tím související malý počet učeben, což by mohla vyřešit nová budova, která se nachází hned vedle hlavní budovy ZUŠ.¹³⁷

Tabulka ukazuje současný stav v počtu žáků a zaměstnanců školy 2020–2021.

Tabulka č. 4: počet žáků a pedagogů v oborech

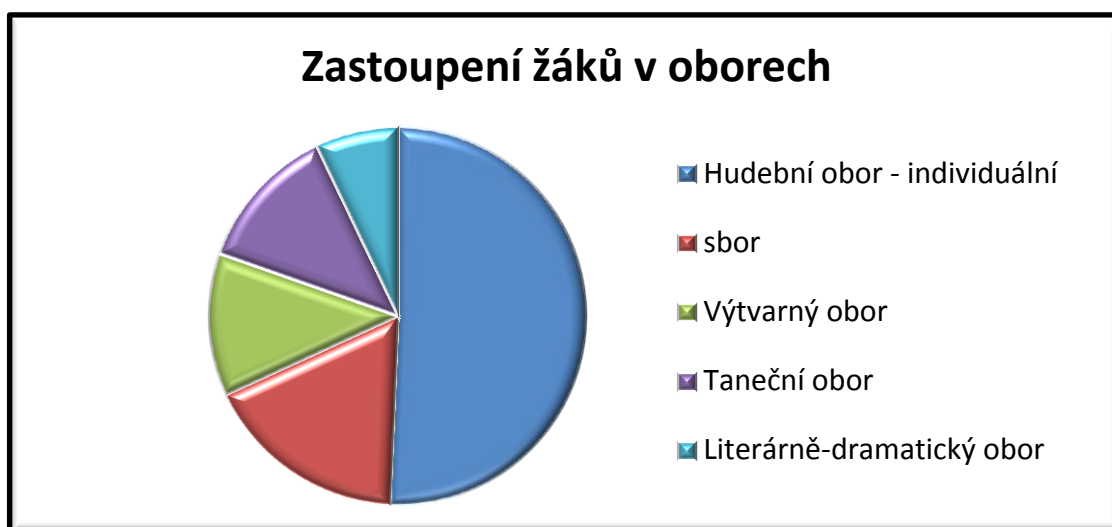
2019–2020	žáci	dospělí	pedagogové	nepedagogičtí pracovníci
hudební obor individuální	420	7	22	-
hudební obor kolektivní (sbory)	114	31	7	-
výtvarný obor	101	2	4	-
taneční obor	105	2	2	-
literárně-dramatický obor	73	-	2	-
celkem	813	42	34	5

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání

Graf níže ukazuje současný poměr mezi jednotlivými obory. Procentuálně je nejvíce zastoupený hudební obor, kdy žáci v individuální výuce (hře na nástroj) tvoří 51 % a pěvecké sbory celkem 17 % celkového počtu žáků školy. Taneční obor je spolu s výtvarným oborem vyrovnaný (TO 13 % a VO 12 % žáků). Literárně-dramatický obor, ač je nejmenším oborem na škole, v posledních letech zaznamenal růst. Nyní ho navštěvuje celkem 7 % žáků ZUŠ Semily.

¹³⁷ Výroční zpráva Základní umělecké školy Semily pro rok 2018-2019.

Graf č. 4: zastoupení žáků v oborech

Zdroj: vlastní zpracování

Budova školy prošla řadou úprav a rekonstrukcí. Nachází se v ní ředitelství, hudební a výtvarný obor. V roce 2008 byl dokonce v prostorách staré pudy vybudován menší koncertní sál, kde se konají třídní či absolventské koncerty. Přesto stále budova prostorově zcela nevyhovuje, a z toho důvodu jsou taneční obor a literárně-dramatický obor nadále vyučovány na jiných budovách. Stejně tak je tomu u přípravného sboru Sedmikráska a Čekanky a hlavního dětského sboru Jizerka.¹³⁸ V roce 2016 proto zastupitelstvo Semil schválilo odkoupení vedlejší budovy školy, která byla letos, tj. v roce 2020, slavnostně otevřena, a do které se mohou nyní přesunout zbylé obory, aby celá ZUŠ Semily fungovala pod jednou střechou.

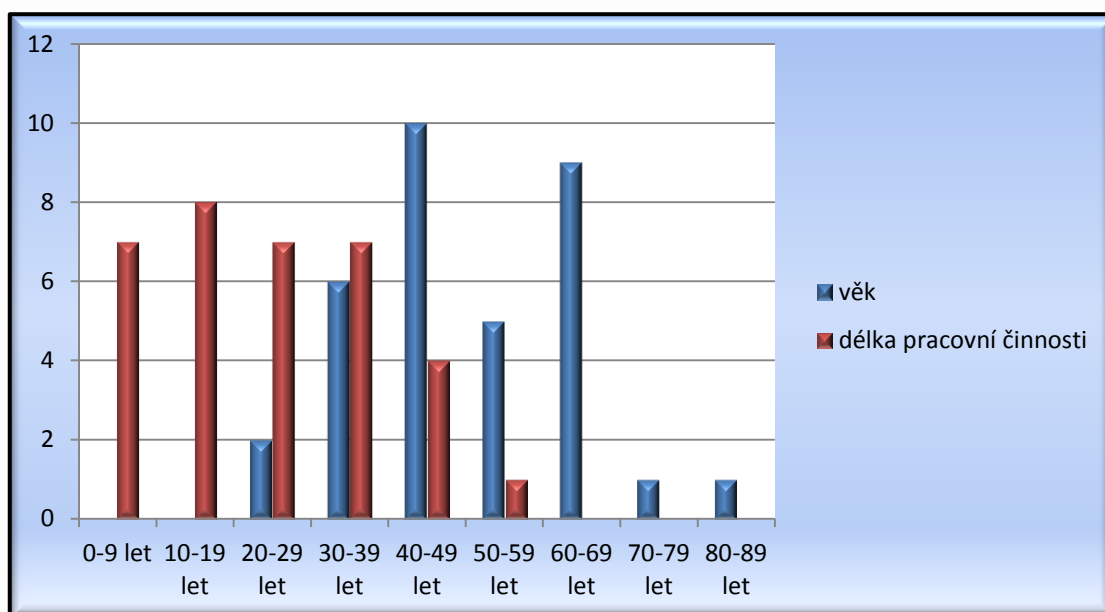
V říjnu 2019 uspořádala škola ve svých prostorách ZUŠ dvoudenní oslavu ke svému výročí 80 let od založení. Ze širokého okolí přijížděli hosté blahopřát k tak významnému jubileu. Jak již bylo uvedeno, historie školy se začala psát od roku 1939, a za ta léta prošly školou stovky žáků, kteří si právě hudbu nebo výtvarné umění vybrali jako aktivitu a rozhodli se jí věnovat svůj čas a píli. Po celou dobu jejich působení na ZUŠ jim po boku stáli a své vědomosti a zkušenosti předávali učitelé, mnohé výrazné osobnosti ve svém oboru. Většina z nich působí na škole doposud a tyto oslavy jim daly možnost se opět po mnoha letech sejít a společně zavzpomínat. Prostory školy byly

¹³⁸ Taneční obor je vyučován v tělocvičně základní školy na Komenského náměstí, kde bohužel chybí technické a hygienické zázemí. Literárně-dramatický obor působil do školního roku 2001/2001 v sále radnice, kde se ale často střetávaly potřeby radnice s potřebami výuky LDO. Proto od roku 2002/2003 působí literárně-dramatický obor v klubovně Kulturního centra Golf, které se ale bohužel nachází daleko od hlavní budovy ZUŠ, kam děti přebíhají na další obory. Přípravný pěvecký sbor Sedmikráska zpívá v klubovně KC Golf, další přípravný sbor Čekanky a hlavní dětský sbor Jizerka zkouší v ZŠ Dr. Františka Ladislava Riegra.

vyzdobeny množstvím materiálů a fotografií, které hostům připomínaly významné momenty v historii školy. Fotografie dokumentovaly koncerty, výstavy a soutěže. Během oslav měli návštěvníci možnost nahlédnout do školních kronik a připomenout si chvíle, které na škole jako učitelé nebo studenti trávili. Součástí oslav byly i dva koncerty učitelů.

Specifickým rysem ZUŠ Semily je, že na ní učí velké množství pedagogů, kteří se sami na této škole v mládí vzdělávali. To vede k lepšímu osobnímu přístupu ke škole i k udržování přátelských vztahů. Učí zde celkem 34 pedagogů, jejichž věkový průměr je 50,78 let. To znamená, že na škole učí velké množství již zkušených učitelů s dlouholetou praxí. Nejvíce učitelů je ve věku mezi 40–49 lety (10) a 60–69 lety (9). Mezi 30–39 je 6 učitelů, mezi 50–59 celkem 5 učitelů a mezi 20–29 let jsou 2 učitelé. Mezi 70–79 a 80–89 je vždy jeden učitel. Co se týče délky pracovní činnosti pedagogů vyučujících na ZUŠ v Semilech, její průměr je téměř 23 let, což je o 2,5 let více, než průměrná pedagogická praxe v základním uměleckém vzdělávání zjištěna ČŠI. Graf níže ukazuje, že mezi jednotlivými desetiletími je délka fungování učitelů téměř vyrovnaná. Nejvíce učitelů (8) učí na ZUŠ Semily 10–20 let. Viz graf níže:

Graf č. 5: Věkový průměr a délka pracovní činnosti učitelů ZUŠ

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu výše vyplývá, že na škole učí velké množství již zkušených učitelů s dlouholetou praxí.

ZUŠ v Semilech vychovala množství žáků, kterým dala základy uměleckých dovedností a znalostí. Rozvíjela jejich nadání i schopnosti a vedla je k chápání krásy hudby a umění. Mnoho žáků dále zdokonaluje své schopnosti a dovednosti na středních a vysokých školách s uměleckým zaměřením. Mnozí z nich se na školu vrátili jako učitelé. ZUŠ umožňuje absolventům aktivně se podílet na kulturním dění města jako členové hudebních, divadelních a tanečních souborů, nebo jako výtvarníci. Absolventi se stali vnímavými a zasvěcenými návštěvníky koncertů a výstav výtvarného umění.

„Učitelé a žáci jsou po celou dobu trvání školy rozhodujícími činiteli a spoluvůrci bohatého kulturního života města a okolí. Bez jejich účasti se neobejde téměř žádná kulturní událost a zejména Jizerka vždy obhajovala a stále obhajuje dobrou pověst české zpěvnosti i v zahraničí. Za obětavé úsilí pedagogů, za krásné prožitky při koncertech, tanečních vystoupeních a výstavách patří Základní umělecké škole v Semilech upřímné a vděčné poděkování.“¹³⁹

ZUŠ v Semilech má velkou podporu i u paní starostky města Semily, Leny Mlejnkové, jež sama tuto školu navštěvovala, a nyní ji navštěvují i její dva synové. Pravidelně se účastní všech velkých akcí školy, ať už se jedná o koncerty učitelů, výročí školy, soutěže nebo celostátní akce ZUŠ Open. Když autorka požádala paní starostku o pár vět, bez váhání obratem odepsala – viz příloha B.

5.1 Obory Základní umělecké školy v Semilech

ZUŠ Semily provozuje čtyři obory: hudební, taneční, výtvarný a literárně-dramatický obor.

5.1.1 Hudební obor

ZUŠ Semily nabízí výuku na řadu hudebních nástrojů. Hudební obor je vyučován formou individuální (hudební nástroje a zpěv) a skupinovou (sborový zpěv, komorní a skupinová hra).

„Již dříve tento obor zaznamenal úspěchy v okresních, krajských i celostátních kolech soutěží hudebních škol. Vyrostla tu řada výborných hudebníků, např. pozounista Julius Nečásek (člen FOK Praha), varhanice Jana Tomíčková, klavíristé Jana Petrášová, Jiří Horčíčka (člen Orchestru Václava Hybše) a Vladimír Strnad (člen

---

¹³⁹Historie. WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zussemily.cz/historie>

komorních souborů), sopranistka Zdena Holubcová-Kloubová (hvězda operního souboru Národního divadla) a řada současných učitelů ZUŠ. Violista Jaroslav Hlůže stál u zrodu Panochova kvarteta. Koncertní činnost školy byla vždy bohatá, ročně bylo nastudováno mnoho programů, vystoupení a přehlídek. Uskutečnily se také první zahraniční kontakty: výměnné koncerty s Muzikschule Freital v Německu (1972), vystoupení školy v polském Boleslavci a bylo navázáno partnerství s německým Weisswasserem (1992).¹⁴⁰

Žáci 1. a 2. třídy začínají studium hudebního oboru v přípravné hudební nauce (přípravné studium), kde se formou, která odpovídá jejich věku, seznámí se základními hudebními pojmy a osvojí si základní hudební dovednosti. Souběžně nebo od začátku 2. pololetí školního roku začnou s výukou na hudební nástroj či zpěv. Každý žák má dále nárok na vzdělávání v hudební nauce. Zvláštní pozornost je věnována talentovaným žákům, kteří se připravují na studium na vyšších typech škol (konzervatoře, vysoké školy). Výuka ZUŠ je vhodná též na přípravu ke studiu na středních pedagogických školách či na pedagogických fakultách. Výsledky studia na ZUŠ žáci prezentují na interních a veřejných vystoupeních a ti nejlepší na soutěžích, kde jsou žáci semilské školy velice úspěšní a získávají ceny na celostátní úrovni.¹⁴¹

Na ZUŠ Semily je v hudebním oboru vyučována hra na tyto nástroje vyučované těmito učiteli:

---

¹⁴⁰ Historie. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zussemily.cz/historie>

¹⁴¹ Hudební obor. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2017 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zussemily.cz/obory/hudebni-obor>

Tabulka č. 5: Učitelé na ZUŠ Semily

nástroj	učitel
akordeon	Petr Ochman
klavír	Jiřina Beránková, Jiří Kurfiřt, Iva Malá, Jarmila Ochmanová, Michaela Pernecká, Růžena Pernecká, Jana Vávrová
elektronické klávesové nástroje a varhany	Zdeněk Novotný
housle, viola	Miroslava Jeřábková, Michaela Pernecká, Jaroslava Petrásková
violoncello	Josef Krečmer
zobcová flétna	Pavla Bartoňová, Martin Farský, Monika Havrdová, Věra Makulová, Michaela Pernecká, Růžena Pernecká, Štefan Pernecký, Jan Vávra
příčná flétna	Pavla Bartoňová, Monika Havrdová, Věra Makulová
klarinet	Štefan Pernecký, Jan Vávra
saxofon	Jan Vávra
trubka, pozoun, tenor, baryton, tuba	Martin Farský
bicí nástroje	Robert Tomáš
kytara	Martin Farský, Štefan Pernecký, Zuzana Valentová
sólový zpěv	Libuše Roudnická
hudební nauka	Jiřina Beránková, Eva Holatová, Jiří Kurfiřt, Iva Malá

Zdroj: výroční zpráva ZUŠ Semily, vlastní zpracování

Součástí výuky a výchovy je i kolektivní výuka v podobě hry v souborech a orchestrech či sborového zpěvu.

5.1.1.1 Sborový zpěv

V roce 1992 se stal součástí ZUŠ i dětský pěvecký sbor Jizerka a jeho přípravné sbory, které dnes nesou jméno Sedmikráska pro nejmladší děti (žáci 1. a 2. třídy ZŠ) a pro starší děti jméno Čekanky (žáci 3. a 4. třídy ZŠ).

Pěvecký sbor Jizerka patří k nejlepším sborům v regionu. Mimo vystupování na domácí půdě koncertuje i v zahraničí, kde se také úspěšně účastní soutěží a festivalů pěveckých sborů. Sbor udržuje kontakty se sbory v Čechách i zahraničí a pořádají

vzájemné výměnné koncerty. Mladší sbory se též účastní tuzemských soutěží, výměnné koncerty pořádají s českými sbory.

Dětský pěvecký sbor Jizerka založila v letech 1964–1965 na ZUŠ v Semilech, kde byl tenkrát ředitelem Rudolf Horáček, Alena Kuželová, která v té době na škole vyučovala hudební výchovu. V roce 1967 se provdala za Václava Brádle a sbor začali vést společně. Jizerka pravidelně uskutečňovala výměnné koncerty se sbory z České republiky a Slovenska a vystupovala v řadě měst i v zahraničí. Za svou společnou práci získali manželé Brádlovi mnoho ocenění, například Cenu Františka Lýska, Cenu Bedřicha Smetany nebo Cenu Jiřiny a Milana Uherkových, kteří byli jejich velkým vzorem. V roce 2005 obdrželi čestné občanství města Semily za skvělé vedení sboru. Dva roky na to se hlavního sbormistrovství ujala bývalá členka sboru a sólová pěvkyně Nadia Ladkany, která současně vyučovala zpěv na Konzervatoři v Teplicích. V současné době jsou sbormistry Jizerky Nadia Ladkany, Alena Brádllová a Petr Řehák.¹⁴²

Sbor má ve svém repertoáru skladby téměř všech slohových období, těžiště má však především v klasické a soudobé české vokální tvorbě, v úpravách lidových písní a v hudbě duchovní. Jizerka sklízí úspěchy na různých přehlídkách, soutěžích a festivalech nejen v České republice, ale i v zahraničí.¹⁴³ Úspěšné jsou i oba přípravné sbory, jejichž sbormistry jsou Václav Brádle a Jitka Strnadová (mladšího sboru Čekanky). Nejmladší sbor Sedmikráska vede Iva Srbová.

V současné době sbory zkouší mimo hlavní budovu, a to hned na dvou místech v Semilech. V KC Golf zkouší přípravné sbory Sedmikráska a Čekanky, hlavní učebnou sborů je hudebna na Základní škole Dr. Františka Ladislava Riegra v Semilech, která leží na okraji města, kde je mizivé dopravní spojení (ve sboru zpívají děti nejen ze Semil). To je možná i důvod, proč má v posledních letech sbor Jizerka podstatně méně členů ve věku 18 let. Jejich opětovné navýšení by mohly vyřešit prostorové podmínky.

Sbory v současné době působí pod vedením:

---

¹⁴² Jizerka. *České sbory.cz* [online]. © 2003-2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/02-01-detail.php?id=72>

¹⁴³ Jizerka Semily. *Jizerkasm.cz* [online]. 2015 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.jizerkasm.cz/o-sboru/>

Tabulka č. 6: vyučující pěveckých sborů

sbor	sbormistr	korepetitor
Sedmikráska	Iva Srbová	Zdeněk Novotný
Čekanka	Nadia Ladkany, Václav Brádle	Zdeněk Novotný
Jizerka	Nadia Ladkany, Alena Brádlová, Petr Řehák	Jiří Horčíčka (externí klavírista)

Zdroj: výroční zpráva ZUŠ Semily, vlastní zpracování

5.1.1.2 Komorní a souborová hra

„Hra na nástroj v kolektivu žáky motivuje, vede je k disciplíně a učí spolupráci.“

Jiří Kurfířt

Žáci semilské ZUŠ se mohou v hudebním oboru postupně zapojovat též do kolektivní hry čili hudebního souboru – dechový orchestr, komorní smyčcový orchestr, kytarový soubor či soubor zobcových fléten nebo komorní hry, která se vyučuje v komorních formacích různého nástrojového obsazení.

Komorní smyčcový orchestr se dělí na tři soubory. *Šneci* je soubor pro nejmladší žáky smyčcového oddělení, kde se děti postupně učí hrát společně formou kánonu či dvojhlasých písniček. Prostřední soubor *Kolíčci a Kobyly* je pro děti 1. cyklu. Zde už žáci hrají vícehlasé skladby různého slohového období či lehčí úpravy symfonií apod. Pro nejstarší žáky 1. cyklu a pro žáky 2. cyklu je soubor *Struňáci*. Ten už hraje klasický repertoár pro smyčcový orchestr od baroka po současnost. Všechny soubory pracují pod vedením paní učitelky Mirky Jeřábkové již přes 20 let.

Starší žáci dechového oddělení mohou svůj talent uplatnit v dechovém souboru *Mini Band*, který hraje taneční a swingovou hudbu pod vedením pana učitele Martina Farského. Vedle smyčcového a dechového souboru působí na škole i kytarový soubor pod vedením Zuzany Valentové a soubor zobcových fléten, který mají na starost Pavla Bartoňová a Monika Havrdová.

Někteří žáci a absolventi se zapojují do činnosti dechových a jazzových orchestrů v okolí, hrají v Podkrkonošském symfonickém orchestru nebo zakládají vlastní hudební skupiny. Žáci i učitelé hudebního oboru pravidelně účinkují na veřejných koncertech a dalších akcích pro veřejnost, jako jsou vernisáže, vítání občánků a jiné akce města.

5.1.2 Výtvarný obor

Základem výtvarného oboru na ZUŠ v Semilech je citlivě rozvíjet žákovy výtvarné dispozice a s tím související cit pro vnímání, myšlení a vyjadřování, ale i představivost, estetické citění a tvořivost. Učitel pomáhá žákovi porozumět výtvarnému umění a společně s jeho empatickým prožíváním nalézt celoživotní vztah k výtvarné kultuře.

Výstavy prací žáků se konaly po dostavbě kulturního domu (1979) v jeho předsáli, rozsáhlejší výstavy potom v prostorách muzea. Jinak tomu není ani dnes. ZUŠ stále využívá krásných prostor Muzea a Pojizerské galerie Semily a prostorného předsáli v KC Golf v Semilech. Žáci se pravidelně zúčastňují vernisáží, státních soutěží i přehlídek, na kterých sklízí veliké úspěchy. O kvalitách oboru svědčí i poměrně velký počet žáků, kteří jsou každoročně přijati na střední odborné i vysoké školy s výtvarným zaměřením.

„V ateliérech naší školy si žáci prohlubují své schopnosti vyjádření především v kresbě (tužka, rudka uhel, pero), malbě (tempera, pastel, akvarel) a jejich kombinací na různé druhy podkladu. Plošnou tvorbu si dále ověřují v prostorové tvorbě z různých materiálů, studijním modelováním a v užité tvorbě, která je zastoupena keramikou. Seznámí se zde také se základními grafickými technikami (tisk z koláže, monotyp, linoryt, papíroryt, suchá jehla, xeroxová grafika). Nedílnou součástí výuky je také objektová a akční tvorba a výtvarná kultura, která prochází všemi předměty.“¹⁴⁴

O kvalitě výuky svědčí výsledky žáků, kteří byli přijati na střední nebo vysoké školy s výtvarným zaměřením. Společně se svými učiteli se žáci podílejí na výzdobě školy.

V současné době vyučuje na ZUŠ výtvarný obor Libuše Roudnická, Jaroslava Nurkovičová, Jana Hylmarová a Soňa Zelinková. Pobočka výtvarného oboru je také v Bozkově a ve Vysokém nad Jizerou. *„Výuka výtvarného oboru probíhá v přípravném stupni studia (ve věku 6 až 8 let, výjimečně i mladší), v I. stupni základního studia (ve věku 8 až 14 let), a v II. stupni základního studia (obvykle ve věku 14 až 18 let). Nadaným žákům je určeno rozšířené studium (obvykle ve věku 11 až 20 let). V případě zájmu lze otevřít také studium pro dospělé.“¹⁴⁵*

---

¹⁴⁴ Výtvarný obor. WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zussemily.cz/obory/vytvarny-obor>

¹⁴⁵ Tamtéž.

5.1.3 Taneční obor

Taneční obor byl na škole otevřen 1. 9. 1961. Od jeho počátku ho vedla zkušená diplomovaná učitelka Růžena Pluhařová, žačka světoznámé tanečnice Isadory Duncanové. Pod jejím vedením fungovala i soukromá taneční škola v Semilech. Po smrti Růženy Pluhařové (1970) převzala na 27 let taneční obor její žákyně Alena Bartošová.

„Taneční obor se vždy podílel na společných koncertech školy, pořádal samostatná vystoupení, účastnil se soutěží a získal řadu ocenění. Ojedinělé vystoupení se uskutečnilo 21. dubna 1974, kdy taneční obor realizoval v Galerii antického umění v Hostinném autentický delfský hymnus z 2. stol. před Kristem, který oslavuje boha Apollóna. Výuka byla doplňována letními soustředěními tanečního oboru, zájezdy do divadel a na baletní představení. Žáci se věnovali lidovému, klasickému i modernímu tanci a taneční praxi.“¹⁴⁶ Po odchodu Aleny Bartošové vyučovaly taneční obor hned dvě učitelky, Jana Hejduková a Mgr. Kristýna Černá za klavírní spolupráce Zdeňka Novotného.¹⁴⁷

V současné době probíhá výuka tanečního oboru ve vedlejší budově v tělocvičně Základní školy Ivana Olbrachtta. Velikost prostoru je pro tento obor dostatečně velká, přesto zde nejsou pro výuku ideální podmínky. Chybí zde zrcadla, tyče k výuce klasického tance, šatny, sprchy a místnost na kostýmy (ta se nachází ve vedlejší budově ZUŠ). Dalším úskalím jsou časové možnosti. Rozvrh výuky tanečního oboru se musí přizpůsobit rozvrhu základní školy. Proto se v nové budově ZUŠ otevře i nový taneční sál, který bude sloužit pouze tanečnímu oboru.¹⁴⁸

Taneční obor ZUŠ Semily se zaměřuje na výuku současného tance, především na tanec scénický. Žáci se věnují základům klasického tance, technice moderního tance, improvizace, budování flexibility a správného držení těla. Do 2. ročníku se vyučuje lidový tanec, později se žáci seznamují se základy uměleckých tanečních technik. Studium začíná většinou přípravným ročníkem (děti v předškolním věku). Pomocí tanečních her jsou v dětech nenásilnou formou rozvíjeny pohybové i hudební schopnosti (ty jsou posléze využitelné i v hudebním a literárně-dramatickém oboru). Děti si utvářejí

---

¹⁴⁶ Historie. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zussemily.cz/historie>

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ Rozhovor s Kateřinou Prišćákovou dne 27. 7. 2020.

správné návyky, učí se spolupracovat ve skupinách a budují si kladný vztah k pohybu.¹⁴⁹

Taneční obor je uskutečňován pod vedením Mgr. Kateřiny Přišćákové a za klavírního doprovodu Zdeňka Novotného. Pravidelně prezentuje své výsledky na veřejných vystoupeních a na soutěžích, každoročně uskutečňuje dva samostatné koncerty.¹⁵⁰

5.1.4 Literárně-dramatický obor

Literárně-dramatický obor začínal pod vedením paní učitelky Marie Havlíčkové. Zaměřovala se na přednes, recitaci a moderování pořadů. V roce 1964 začal vyučovat LDO Stanislav Pěnička, který se věnoval uměleckému přednesu. Od roku 1965 do roku 1982 vedl obor Jaromír Hendrych, jež s žáky každý rok nastudoval divadelní představení, např. Poprask na laguně, Klobouk v křoví, Tři princezny na vdávání, Komédie z kufru a další. Když v roce 1982 převzala obor Jana Zajícova-Čapková, zaměřila výuku hlavně na práci s loutkami a maňásky. V roce 1987 byla žáky nastudována pohádka „O princezně, která si neuměla hrát“. Na celostátních přehlídkách byly výkony žáků posuzovány odborníky vždy velmi kladně. V posledním desetiletí 20. století vedli LDO Mgr. Hana Mocková a Miloslav Sůva.¹⁵¹

Literárně-dramatický obor je sice nejmenší na škole, co se týče počtu žáků i pedagogů, přesto se na činnosti školy výrazně podílí. Žáci oboru absolvují každoročně velký počet veřejných vystoupení, účastní se různých seminářů a jsou úspěšní v soutěžích krajské i celostátní úrovně. Někteří žáci pokračují ve studiu herectví na středních i vysokých školách. LDO vyučuje Svatava Bezpalcová. Od 1. února 2019 byla otevřena výuka na pobočce ve Vysokém nad Jizerou, kterou vede Magdalena Bartoňová.¹⁵²

---

¹⁴⁹ Taneční obor. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zussemily.cz/obory/tanecni-obor>

¹⁵⁰ Výroční zpráva Základní umělecké školy Semily pro rok 2018-2019.

¹⁵¹ Historie. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zussemily.cz/historie>

¹⁵² Výroční zpráva Základní umělecké školy Semily pro rok 2018-2019.

5.2 Současné učební plány

Od 1. 9. 2012 vyučuje ZUŠ Semily podle Školního vzdělávacího programu ZUŠ Semily. Žáci, kteří byli přijati do ZUŠ Semily před tímto datem, jsou vyučováni podle učebních plánů pro ZUŠ, které schválilo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dne 26. června 1995 pod č. j.: 18418/95 s účinností od 1. září 1995 pro hudební, taneční, výtvarný a literárně dramatický obor. Od 1. 9. 2002 vyučuje výtvarný obor podle Vzdělávacího programu výtvarného oboru základních uměleckých škol (schváleno MŠMT dne 3. 5. 2002 pod č. j. 18455/2002–22) a taneční obor podle Vzdělávacího programu tanečního oboru základních uměleckých škol pro přípravné studium a 1. stupeň základního studia (schváleno MŠMT dne 31. 5. 2000 pod č. j. 15865/2000–22) a Vzdělávacího programu tanečního oboru základních uměleckých škol pro 2. stupeň základního studia, rozšířené studium a studium pro dospělé (schváleno MŠMT dne 7. května 2003 pod č. j. 17621/2003–22 s platností od 1. 9. 2003). LDO se vyučuje od 1. 9. 2004 podle Vzdělávacího programu literárně-dramatického oboru základních uměleckých škol (schváleno MŠMT dne 30. června 2004 pod č. j. 22558/2004–22).¹⁵³

Když se vrátíme zpět do historie, první zmínky můžeme nalézt v rakouské monarchii, kdy bylo školství řízeno superintendenty (do roku 1655) a poté studijními direktory (do roku 1752). Za přímou předchůdkyni ministerstva školství však lze považovat Studijní dvorskou komisi, která vznikla za doby Marie Terezie a sídlila ve Vídni.¹⁵⁴

Nejdříve se ministerstvo školství nazývalo Ministerstvo veřejného vyučování, o čtyři měsíce později (1848) byl jeho název přejmenován na Ministerstvo kultu a vyučování. V roce 1860 bylo toto ministerstvo zrušeno a jeho kompetence a agendu převzalo nově zřízené Státní ministerstvo. To bylo ale v březnu 1867 také zrušeno a Ministerstvo kultu a vyučování bylo opět znovuzřízeno, tentokrát však pouze pro tu část Rakouska-Uherska, jejíž součástí byly české země. V listopadu 1918 byl zřízen Úřad pro správu vyučování a národní osvětu, později pro ministerstvo školství ustálen název Ministerstvo školství a národní osvěty.¹⁵⁵

---

¹⁵³ Výroční zpráva Základní umělecké školy Semily pro rok 2018-2019.

¹⁵⁴ MŠMT OD ROKU 1848 DO SOUČASNOSTI [online]. [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://sdv.msmt.cz/ministerstvo/165-let-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>

¹⁵⁵ Tamtéž.

První učební osnovy pro základní umělecké vzdělávání vznikly již ve 2. pol. 20. století a byly vydávány Státním pedagogickým nakladatelstvím Praha. Byl to právě stát, kdo určoval, co a jak se bude ve školách učit. Osnovy byly vypracovávány Výzkumným ústavem pedagogickým a schvalovány výnosem ministerstva České socialistické republiky.

Na LŠU bylo vyučování rozděleno na přípravné studium, studium I. stupně základního studia, II. stupeň studia (čtyřleté studium) a rozšířené studium. Pro každý jednotlivý obor byly vydané podrobné učební plány, které stanovovaly přesný počet hodin v týdnu, kdy bude výuka probíhat. Jejich součástí byly i přesně stanovená kritéria, která musel žák na konci roku formou postupových zkoušek obhájit. Učitelům byly předepsány skladby a cvičení, která musel se žáky za celý rok přehrát bez ohledu na jejich talent, technické schopnosti či hudební vlohy. To bylo pro učitele dosti svazující. Často se stávalo, že během roku přišla inspekce a kontrolovala, zda žáci přesně splňují dané osnovy a jsou schopní přehrát skladby určené pro jeho ročník. Pokud žákův um a talent nebyl dostatečný, byl nucený buď opakovat ročník, nebo školu opustit.

Současné hudební osnovy dávají učitelům větší volnost a prostor připravit žákům výuku na míru a to především díky tvoření ŠVP každou školou samostatně. Jedná se o individuální výuku, je třeba tedy k dětem přistupovat individuálně, s ohledem na jejich možnosti. Některé děti se učí rychleji, jiným trvá o něco déle dojít k výsledkům. Avšak z vlastní zkušenosti vím, že mnohé děti, u kterých šla prvotní práce těžko, vše po pár letech dohnaly a některé talenty předešly.

Někteří kolegové s delší pedagogickou praxí spatřují výhodu v minulém režimu v tom, že v podstatě učili pouze talentované děti. Jiní to naopak vnímali jako velký nátlak na studenty. Určování, co musí (a smějí) hrát, bylo pro žáky a i učitelé nemotivující. Velkou úlevu naopak spatřovali v menším množství vyplňované a vykazované dokumentace.

Dnes jsou mnohem větší možnosti k získání hudební literatury a informací, především díky internetu. Též zapojení se do kulturního dění je v dnešní době mnohem snazší. Výuka na ZUŠ je dnes přístupná téměř každému, což je podle mého názoru dobře. Myslím si, že každý má právo bez ohledu na svůj talent učit se hudbě, pokud mu to přináší radost a potěšení.

5.3 Ředitelé základní umělecké školy v Semilech

ZUŠ v Semilech měla od svého vzniku celkem sedm ředitelů. Všichni z nich byli profesionály ve svém oboru a k ředitelské činnosti vykonávali na škole i činnost pedagogickou. Níže jsou uvedeny medailonky ředitelů, které jsou seřazeny chronologicky podle období funkce od nejstaršího po současného ředitele školy.

Josef Ovčár

Josef Ovčár se narodil 24. 11. 1875 v Oselci u Horažďovic. Vystudoval na pražské konzervatoři hru na violoncello (1890) a absolvoval hru na housle (1891–98). Po dlouholetém působení v orchestru městského divadla ve Lvově a učitelské činnosti v Praze se stal 1. 9. 1925 prvním ředitelem české menšinové hudební školy v Tanvaldě (současné ZUŠ v Semilech) a svou funkci vykonával až do své smrti roku 1936. Zemřel 11. 1. 1936 v Tanvaldě, pohřben je v Praze Vršovcích.¹⁵⁶

Miroslav Paldus

Po náhlé smrti Josefa Ovčára převzal 1. 2. 1936 funkci ředitele hudební školy v Tanvaldě Miroslav Paldus. Narodil se 24. 6. 1908 v Zásadě, složil státní zkoušky z houslové hry. Kromě pedagogické činnosti vystupoval též jako sólový houslista. Když byla škola přeložena do Semil, pokračoval dál ve své funkci ředitele, nyní už v Městské hudební škole v Semilech (1939). Zde působil také jako sbormistr pěveckého spolku Jizeran. Po osvobození odešel 7. 11. 1945 do Jablonce nad Nisou, kde se stal ředitelem tamější hudební školy, a jeho místo ředitele převzal Jindřich Hybler. Miroslav Paldus zemřel v roce 1968.¹⁵⁷

Jindřich Hybler

Jindřich Hybler se narodil 31. 12. 1891 v Semilech. Studoval na soukromé varhanní škole v Praze. Ve skladbě byl žákem Josefa Bohuslava Foerstra a v letech 1911–1914 studoval na Karlově univerzitě. Byl violistou několika orchestrů, sbormistrem Akademického pěveckého sboru, dirigentem Hudební jednoty vysokých škol pražských. V letech 1931–1939 byl osobním sekretářem J. B. Foerstra, prezidenta ČSAVU, také pracovníkem Foersterovy společnosti. Spolupracoval s Českým

---

¹⁵⁶ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 19.

rozhlasem, napsal přes 50 opusů, převážně vokálních, a uveřejnil řadu pojednání v odborném hudebním tisku. Jako pedagog působil na hudební škole v Semilech od 19. 1. 1944. Jejím ředitelem se stal po odchodu Miroslava Palduse v listopadu 1945. Funkci vykonával do 12. 11. 1947, když kvůli neshodám s komunistickým vedením obce na své místo rezignoval. V padesátých letech byl dokonce vězněn. Zemřel v Praze 2. 3. 1966.¹⁵⁸

Josef Horák

Narodil se 27. 7. 1898 v Praze, v letech 1914–1916 absolvoval varhanní oddělení Pražské konzervatoře, hru na klavír studoval u Adolfa Mikeše a dirigování u Metoda Doležila. Skladbě se učil soukromě dva roky u Vítězslava Nováka. Od roku 1918 působil jako učitel hudby, v letech 1924–1926 jako ředitel kůru v Praze Bubenči, pak jako kapelník v Lucerně. Za okupace v letech 1941–1945 doprovázel na klavír sólisty Národního divadla. Napsal 65 skladeb, zvláště budovatelských a pionýrských písní, získal četná čestná uznání. Na hudební škole v Semilech učil od dubna 1947, funkci ředitele vykonával od 3. 2. 1948 do 30. 6. 1958. Zemřel 3. 9. 1980.¹⁵⁹

Jiří Matlas

Jiří Matlas je narozen 19. 3. 1926, absolvoval Pražskou konzervatoř, obor varhany a dirigování. Zde také studoval postgraduálně hudební nauku a přípravnou hudební výchovu. Dálkově se věnoval studiu hudební výchovy na Pedagogické fakultě UK. Jako pedagog působil v Lomnici nad Popelku, kde v září 1954 založil Podkrkonošský symfonický orchestr, který pod jeho vedením za své třicetileté činnosti dosáhl významných úspěchů. Od 1. 9. 1958 působil Jiří Matlas jako ředitel hudební školy a LŠU v Semilech až do svého důchodu, kam odešel k 31. srpnu 1988. V roce 1978 ocenil odbor školství ONV v Semilech jeho pedagogickou činnost udělením čestného uznání, v roce 1982 obdržel čestné uznání vlády a Ústřední rady odborů. Jiří Matlas zemřel 9. 10. 1995.¹⁶⁰

---

¹⁵⁸ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 19.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 19.

Iva Olšová

Iva Olšová se narodila 19. listopadu 1953. Pochází z vesničky Benešov u Semil. Na LŠU v Semilech se učila od svých deseti let hře na klavír, po absolvování Konzervatoře v Teplicích začala na LŠU v Semilech vyučovat klavír. Za ředitele Matlase vykonávala funkci zástupce ředitele, v letech 1988–1989 byla ředitelkou LŠU, poté opět krátce zástupkyní ředitele současného ředitele Jiřího Kurfírta. Studium zobcové flétny si dodělávala u profesora Jana Kvapila. Až do odchodu do důchodu vyučovala na škole klavír, flétny, komorní hru a hudební nauku.¹⁶¹

Jiří Kurfírt

Jiří Kurfírt, narozený 8. 2. 1955, je varhaníkem v kostele sv. Petra a Pavla v Semilech a v kostele Navštívení Panny Marie v Bozkově. V mládí se učil hře na klavír, na housle a na violoncello. Na Konzervatoři v Teplicích absolvoval v roce 1978 hru na klavír. Během studií (1976–1978) učil na LŠU v Litvínově. V roce 1978 přešel učit na LŠU v Semilech. Učil zde pouze rok, poté odešel na vojnu, kde hrál na bastrubku u Posádkové hudby Tábor. K učení na LŠU v Semilech se vrátil po dvou letech (1980) a učí zde dodnes klavír a hudební nauku. Od 1. 9. 1990 zde vykonává funkci ředitele. V roce 1989 byl obnoven po 20 letech místní Pěvecký spolek Jizeran, jehož se stal sbormistrem. V letech 2004–2015 vedl Komorní orchestr ZUŠ, kterému sám aranžoval a upravoval repertoár. Jiří Kurfírt je předsedou Okresní umělecké rady ZUŠ (pořádání okresních kol národních soutěží žáků ZUŠ) a členem Krajské umělecké rady (pořádání krajských kol národních soutěží žáků ZUŠ). Má veliký vliv na kulturní dění v Semilech - spolupracuje při kulturních akcích i jejich pořádání, připravuje v Semilech koncertní sezóny v rámci Kruhu přátel hudby při KC GOLF Semily a sám koncerty uvádí.¹⁶²

---

¹⁶¹ Rozhovor s Ivou Olšovou 19. 6. 2020.

¹⁶² Vlastní životopis Jiřího Kurfírta.

6 STATISTIKY ŽÁKŮ ZUŠ SEMILY

Tato kapitola je věnována statistickým údajům, týkajících se ZUŠ Semily. Údaje vycházejí z výročních zpráv školy z let 2010–2020 a výkazu žáků a učitelů. V číslech nejsou započítáváni žáci MŠ a dospělí, kteří ZUŠ také navštěvují – studium pro dospělé.

Cílem této kapitoly je porovnat počty žáků v jednotlivých oborech a srovnat jejich počty v předchozích deseti letech. Porovnáním tohoto období s rokem 1998–1999 získáme o této skutečnosti lépe vypovídající informace. Do šetření je dále zahrnuta lokace žáků z hlediska trvalého bydliště. Další sledovaná otázka je, v jakém poměru na škole studují v jednotlivých oborech dívky a chlapci a zda se tento poměr v průběhu posledních několika let změnil. Pro přehlednost jsem zvolila grafické vyjádření statistik.

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, tuto školu ve školním roce 2019–2020 navštěvovalo celkem 813 žáků ve čtyřech oborech. Jde o poměrně velký počet dětí na počet obyvatel. Když porovnáme ZUŠ Semily se ZUŠ v Turnově, největším městě v okrese Semily, lze vidět, že v Semilech je opravdu velký zájem o výuku na této škole.

Tabulka č. 7: porovnání počtu obyvatel, žáků a učitelů

škola	obyvatelé	žáci	učitelé
Turnov	14 000	690	32
Semily	9 000	813	34

Zdroj: výroční zpráva ZUŠ Turnov¹⁶³ a ZUŠ Semily¹⁶⁴ – porovnáním údajů je výpověď potvrzena

Z celkového počtu žáků jich 99,3% dojíždí do ZUŠ Semily z libereckého kraje (především z okresu Semily a Jablonec nad Nisou) a 0,7% z královéhradeckého kraje (Jičín, Fořt). Na mapě níže je přehled obcí, ze kterých žáci dojíždějí. Největší počet žáků jsou přímo z města Semily (313) a jeho blízkého okolí. V obci Bozkov a Vysoké nad Jizerou jsou sice pobočky ZUŠ Semily, nevyučují se zde však všechny obory a nástroje, proto i odtud dochází žáci do hlavní budovy školy.¹⁶⁵

Ne všechny děti dojíždějící do ZUŠ Semily docházejí do Semil i na základní nebo střední školy. 56,9% žáků navštěvuje v Semilech základní školy a 15,2% střední školy. Z výpočtu tedy vychází, že 22,1% dětí si vybraly tuto školu bez souvislosti, zda

¹⁶³ Výroční zpráva Základní umělecké školy Turnov pro rok 2018–2019.

¹⁶⁴ Výroční zpráva Základní umělecké školy Semily pro rok 2018–2019.

¹⁶⁵ Dokumenty ZUŠ Semily.

ve stejném městě navštěvují jinou vzdělávací instituci. 5,7% dětí docházejících na ZUŠ Semily jsou děti v MŠ.

Mapa č. 1: přehled lokalit, odkud žáci dojíždějí

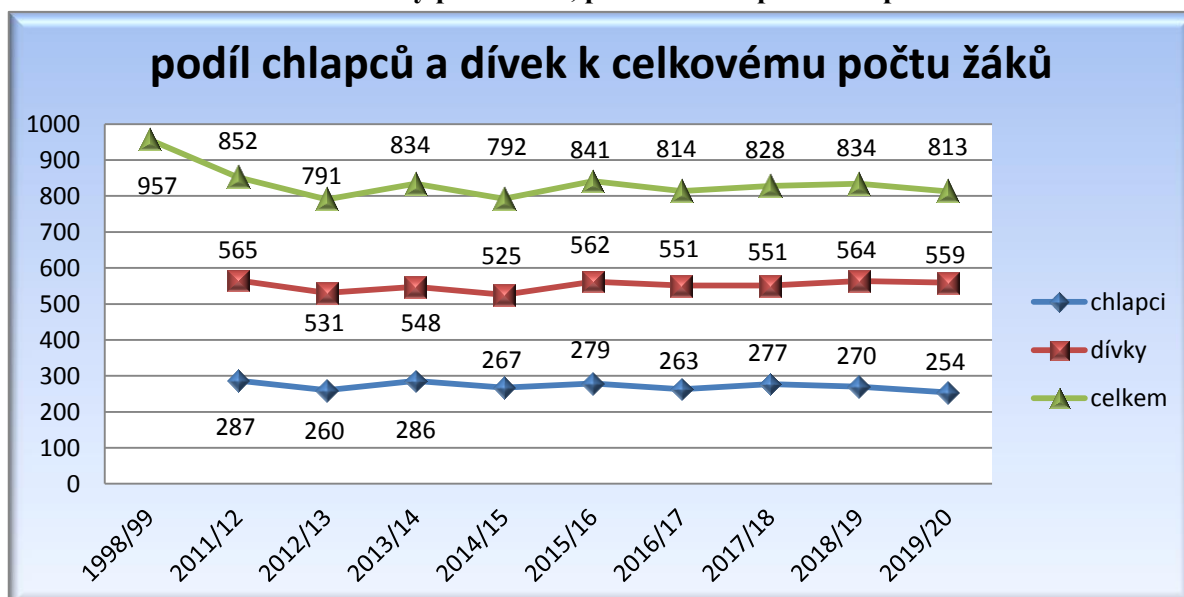

Zdroj: vlastní tvorba, dokumenty ZUŠ Semily

Zajímalo mě, zda děti do ZUŠ přihlašují více rodiče, kteří si sami v dětství touto školou prošli a mají tedy bližší vztah k uměleckému vzdělávání (předpokládám, že větší množství žáků jsou pokračovateli v uměleckém vzdělávání) nebo zda jsou mezi nimi i rodiče bez uměleckého vzdělání. Udělala jsem šetření, ze kterého vyšlo, že téměř polovina dotázaných (46%) ZUŠ nikdy nenavštěvovala. Rodin, kde tuto školu navštěvovali oba rodiče, je 25% a u 29% navštěvoval ZUŠ alespoň jeden z rodičů. Z toho vyplývá, že umělecké vzdělávání pro své děti volí i ti, kteří s ním sami osobní zkušenosti nemají, což je příznivá zpráva.

V posledních letech se počet žáků dostal pouze dvakrát pod 800, z toho nejméně žáků (791) bylo ve školním roce 2012–2013. Celkově z grafu vyplývá postupně lehce klesající tendence. Od roku 1998–1999 se počet žáků snížil o 11%. Přesto je z grafu patrné, že je zájem o studium na ZUŠ stále poměrně vysoký, což je s ohledem na moderní dobu plnou technických vymožeností dobrá zpráva.

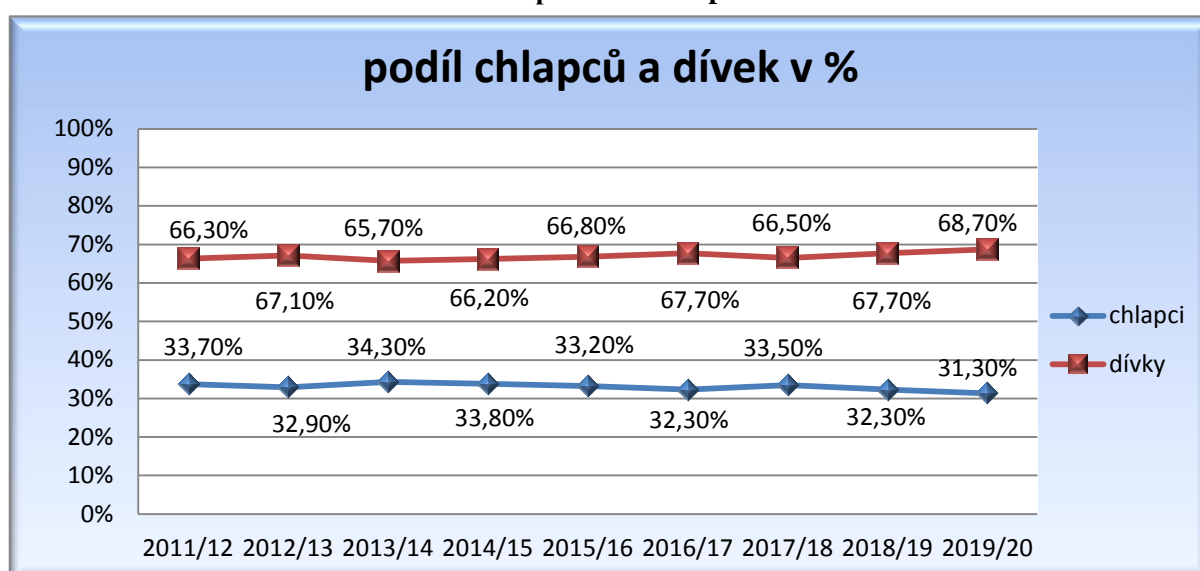
Graf č. 6: celkový počet žáků, počet dívek a počet chlapců

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání 2011–2020, ZUŠ Semily, vlastní zpracování

Následující graf ukazuje podíl dívek a chlapců v procentech. Lze vidět, že celkový počet žáků tvoří téměř přesně ze dvou třetin dívky a z jedné třetiny chlapci. Dokazuje to i vypočítaný průměr za posledních devět let, kdy 33,03% tvoří chlapci a 66,96% dívky. Přesto zájem chlapců o umělecké vzdělávání klesl od roku 2011–2012 téměř o 2,5%.

Graf č. 7: Podíl chlapců a dívek v procentech

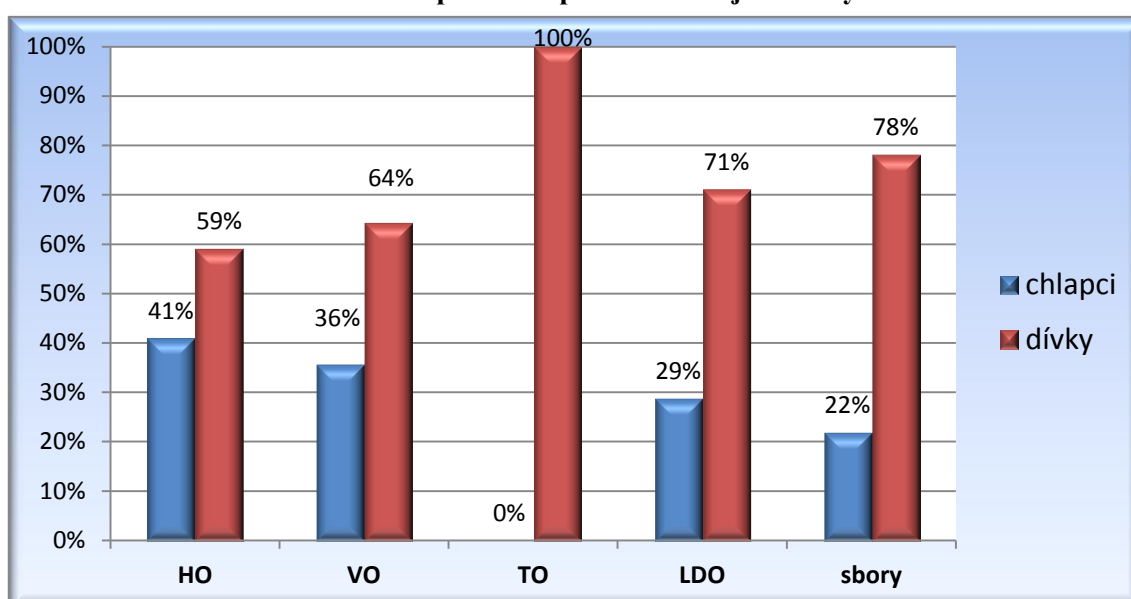

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání 2011–2020, ZUŠ Semily, vlastní zpracování

6.1 Chlapci vs. dívky v oborech ZUŠ Semily

Jedním z cílů šetření bylo zjistit poměr chlapců a dívek v jednotlivých oborech a jeho vývoj v letech 2011–2020. Statistika z roku 2019–2020 ukázala, že všechny obory, které se na ZUŠ Semily vyučují, navštěvují více dívky než chlapci. Chlapci mají největší zájem o hudební obor, kdy se jejich poměr vůči dívkám nejvíce přibližuje polovině. O něco menší zájem jeví o výtvarný obor, kde jsou zastoupeni v 36%. U LDO a sborů se zájem chlapců drží mezi 20–30% v poměru k dívkám. Taneční obor bohužel vykazuje nulový zájem ze strany chlapců.

Graf č. 8: Procentuální podíl chlapců a dívek v jednotlivých oborech

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily, vlastní zpracování

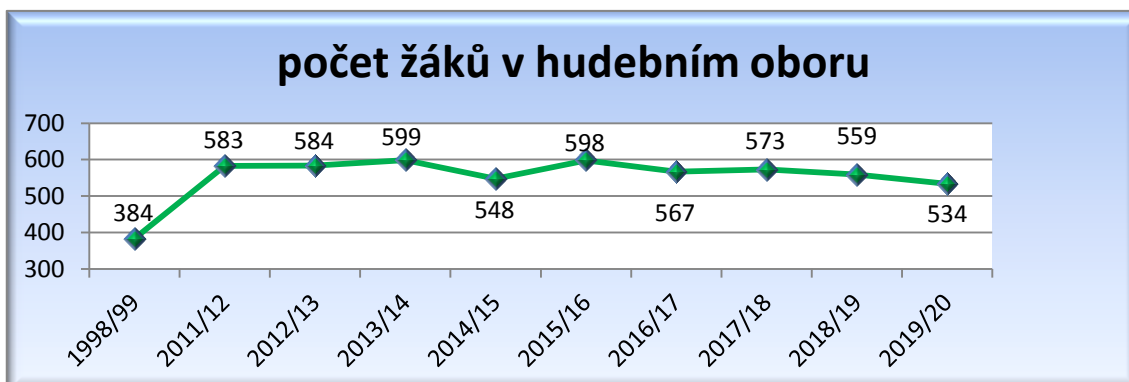
Následující kapitoly se jednotlivým oborům věnují podrobněji v rozmezí let 2011–2020.

6.1.1 Hudební obor

Hudební obor navštěvuje 40,9% chlapců a 59,1% dívek, je tedy genderově nejvyrovnanější. Ač patří k nejpočetnějšímu z oborů, byl v posledním roce navštěvován nejmenším počtem žáků za posledních deset let – viz graf níže.¹⁶⁶ Avšak v porovnání se školním rokem 1998–1999 došlo k výraznému nárůstu žáků, kteří chtějí hrát na hudební nástroj či zpívat. O poklesu zájmu tedy nelze mluvit.

¹⁶⁶ Výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011-2020.

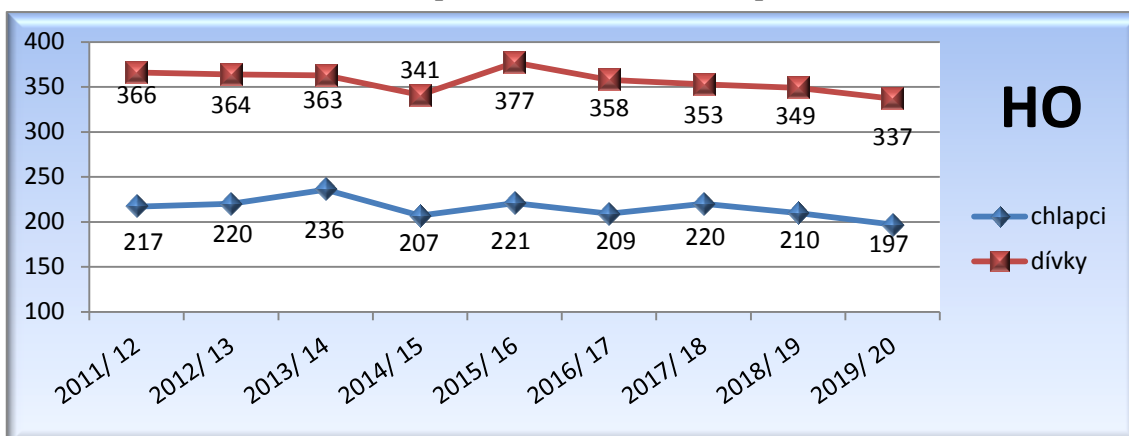
Graf č. 9: Počet žáků navštěvující hudební obor v letech 1998 a 2011–2020

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

V HO byl pro dívky nejsilnějším rokem 2015–2016, pro chlapce to byl rok 2013–2014. Naopak pro obě pohlaví byl nejslabším rokem rok 2019–2020, kdy HO navštěvovalo jak nejméně chlapců, tak i dívek od roku 2011. Celkově zájem o hru na hudební nástroj a zpěv klesl za posledních 5 let o 11%.

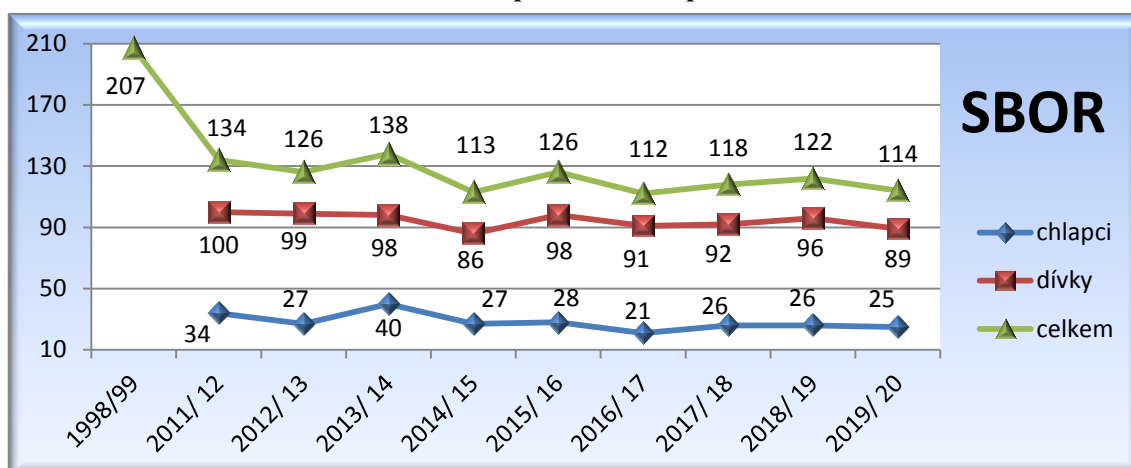
Graf č. 10: Podíl chlapců a dívek v HO, včetně pěveckého sboru

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

Pěvecký sbor je jediná kolektivní výuka v hudebním oboru, která je vykazována zvlášť. Je to tím, že pro sbor není podmínkou navštěvovat individuální nástroj jako u ostatních souborů a komorních her. I u pěveckého sboru došlo oproti roku 1998–1999 k úbytku dětí a to celkem o polovinu. Ani v následujících letech se jejich počet výrazně nestabilizoval, spíše má s občasnými odchylkami lehce klesající tendenci.

Graf č. 11: Podíl chlapců a dívek v pěveckém sboru

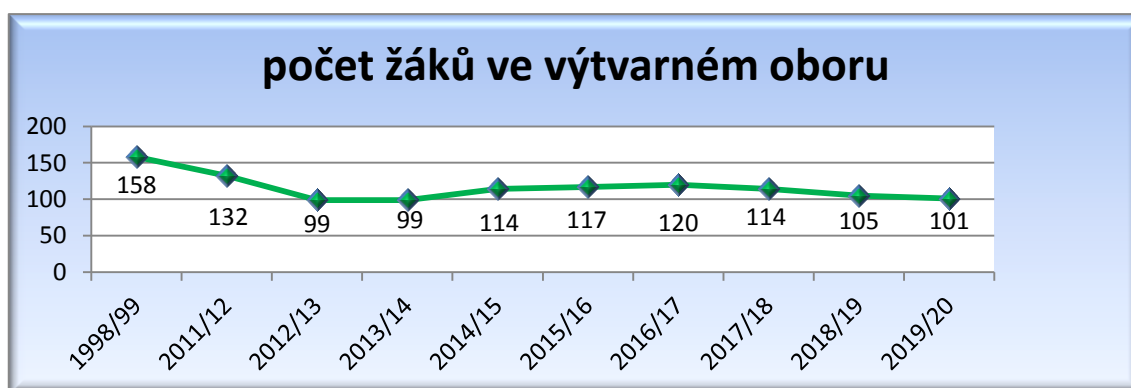

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

6.1.2 Výtvarný obor

Výtvarný obor byl až do roku 2018 druhým nejnavštěvovanějším oborem. V posledních dvou letech 2019 a 2020 ho pouze o pár dětí předběhl obor taneční. I když ho navštěvuje stále něco málo přes sto dětí, jak je vidět na grafu níže, zájem o něho postupně klesá. Po velkém nárůstu dětí v letech 2014–2016 se jejich počet za poslední 4 roky opět snížil téměř o 16%. Od roku 1998–1999 poklesl počet žáků celkově o 36%.

Graf č. 12: Počet žáků ve VO v letech 1998 a 2011–2020

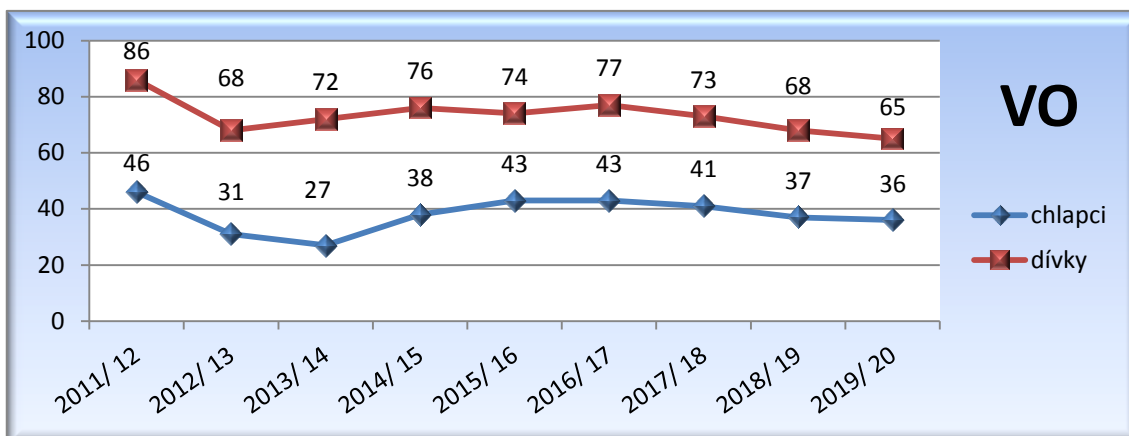

Zdroj: Výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

Statistiky ukazují, že zájem o VO pomalu klesá, více však ze strany dívek. Od roku 2011 klesl o 24,4%. V roce 2019–2020 ho navštěvoval nejmenší počet dívek za posledních deset let. U chlapců byl průměrný pokles od roku 2011–2012 o 21,8%, přesto se nejedná o nejslabší rok. Oproti roku 2013–2014 naopak zájem stoupl o 33,3%.

Graf č. 13: Podíl chlapců a dívek ve výtvarném oboru

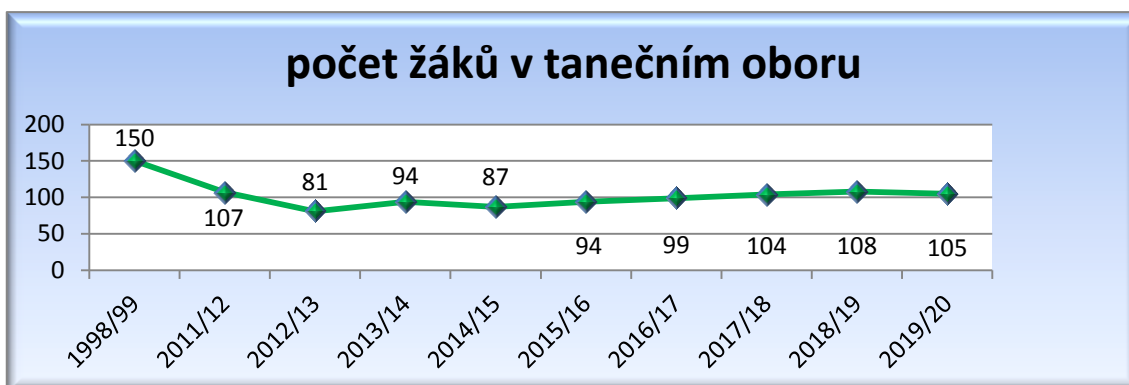

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

6.1.3 Taneční obor

Podle statistik patří taneční obor k druhému nejnavštěvovanějšímu oboru, dochází do něho 13% dětí z celkového počtu. Podle grafu níže došlo v roce 2012–2013 k velkému úbytku dětí. Od té doby však jejich počet opět postupně přibývá a oblíbenost tanečního oboru roste. Přesto oproti školnímu roku 1998–1999 navštěvuje TO o 30% žáků méně.

Graf č. 14: Počet žáků v TO v letech 1998 a 2011–2020

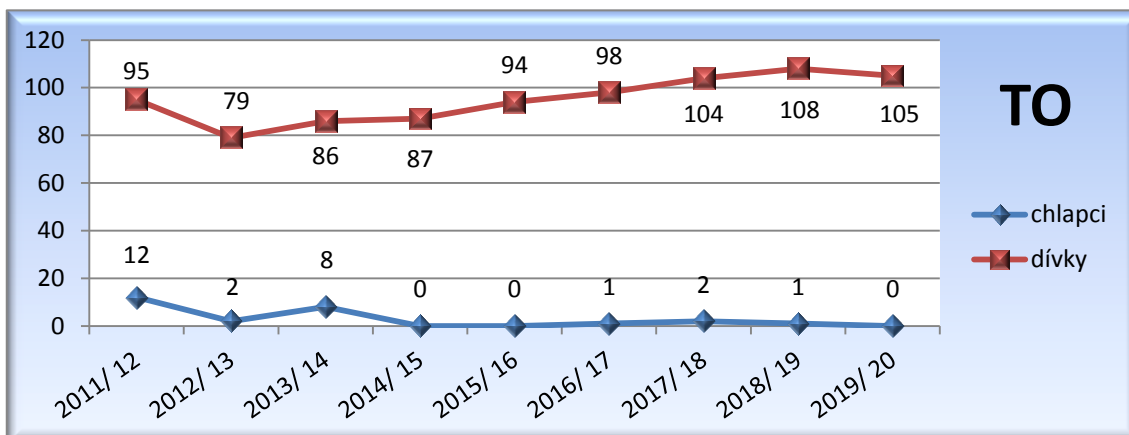
Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

Statistika z roku 2019–2020 ukazuje, že v tomto roce byl o TO zájem pouze ze strany dívek, stejně tomu bylo i v roce 2014–2015 a 2015–2016. Ne vždy byl ale o tento obor u chlapců tak malý zájem – ve školním roce 2013–2014 ho navštěvovalo 8 chlapců

(8,5%) a ještě dříve, v roce 2011–2012 dokonce 12 chlapců (11,2%).¹⁶⁷ V posledních letech je ale počet chlapců nulový s výjimkou pár jednotlivců.

Graf č. 15: podíl chlapců a dívek v tanečním oboru

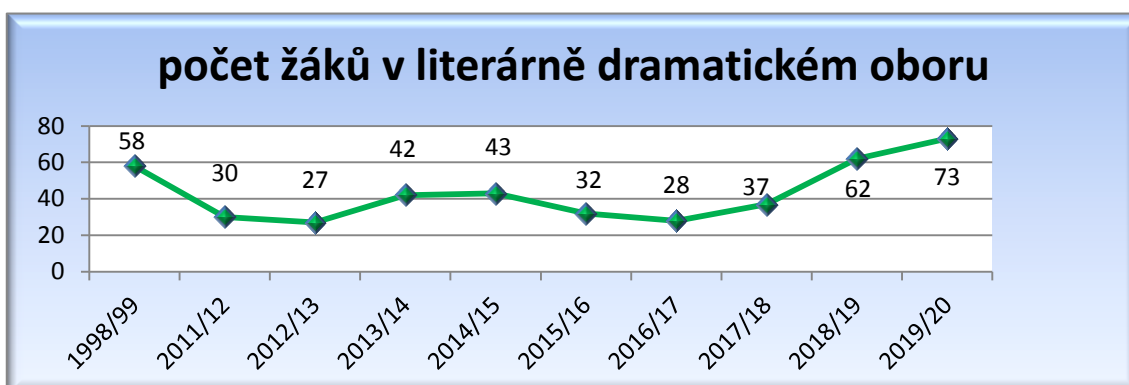

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

6.1.4 Literárně-dramatický obor

LDO, ač patří k nejmenšímu z oborů, má na rozdíl od nich stoupající křivku - zájem o něho od roku 2011–2012 stoupl o více jak dvojnásobek (143,3%). I v porovnání se školním rokem 1998–1999 došlo k nárůstu žáků o téměř 26%. Jak ukazuje graf níže, v roce 2019–2020 ho navštěvovalo nejvíce žáků od roku 2011.¹⁶⁸ LDO je jediný z oborů s pozitivním vývojem docházky žáků.

Graf č. 16: Počet žáků v LDO v letech 2011–2020

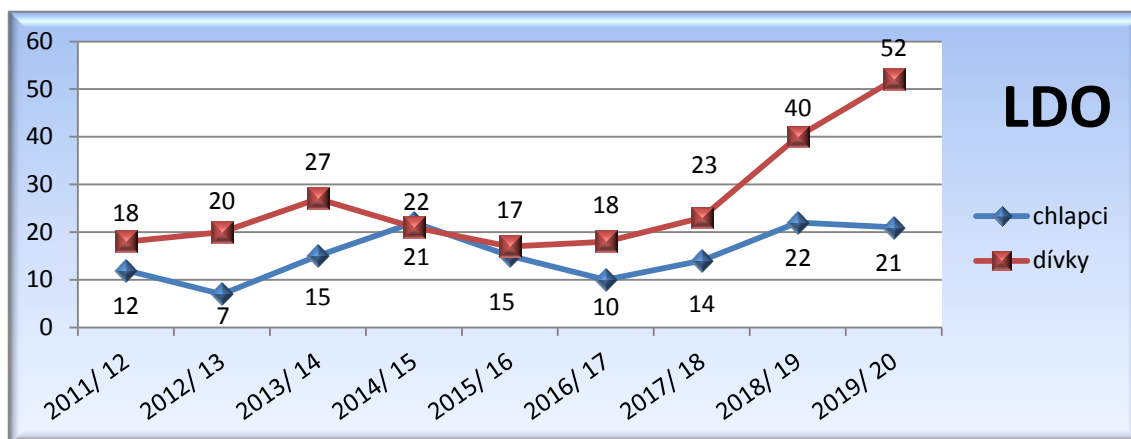
Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

¹⁶⁷ Výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020

¹⁶⁸ Tamtéž.

Zájem o tento obor vzrostl jak ze strany dívek, kde byl nárůst téměř o trojnásobek od roku 2011, tak ze strany chlapců. V roce 2014–2015 LDO dokonce navštěvovalo více chlapců než dívek. V následujícím roce byl poměr vyrovnaný, v posledních dvou letech se však křivka chlapců a dívek výrazně rozchází.

Graf č. 17: Podíl chlapců a dívek v LDO

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

6.2 Děti a hudební nástroje

Tato kapitola je zaměřená na šetření zabývající se žáky a jejich výběrem hudebních nástrojů. Cílem bylo zjistit, které nástroje jsou u dětí nejoblíbenější, čili které nástroje si děti volí nejčastěji. Dále mě zajímalo, zda si žáci své nástroje vybírají sami nebo jim s výběrem pomáhají či přímo určují rodiče. Šetření jsem provedla na základě rozhovoru s třiceti dětmi (18 dívek a 12 chlapců) navštěvujícími ZUŠ a jejich rodiči.

Z celkového počtu dotázaných dětí jich 50% přišlo za svými rodiči s nápadem, že se chtějí naučit hrát na hudební nástroj. Někteří měly vzor u svých starších sourozenců, kteří též hráli na hudební nástroj, jiné se rozhodly z vlastního zájmu. Těchto 50% dětí si přímo určily i hudební nástroj, na který se chtěly naučit hrát. Žáků, kterým bylo studium na ZUŠ a nástroj vybrán rodiči, je pouze 25%. Je ovšem třeba zmínit, že většina těchto dětí si po čase vybralo druhý nástroj, tentokrát však dle svého výběru. Někteří pokračují ve studiu obou nástrojů, jiní druhým nástrojem nahradily ten první.

Další část šetření se zabývala volbou hudebních nástrojů u jednotlivých pohlaví, tzn., jaké nástroje si vybírají spíše dívky a který chlapci a zda se to v rozmezí posledních deseti let (2010–2020) změnilo. Výsledky byly dále porovnány s výsledky

stejného výzkumu prováděného ve Velké Británii. Veškeré informace jsou čerpány z výkazů žáků a učitelů ZUŠ Semily z let 2010–2020 a z rozhovorů.

V roce 2018 proběhl ve Velké Británii výzkum iniciovaný anglickým Royal Philharmonic Orchestra (PRO),¹⁶⁹ který zjišťoval, kolik dětí má zájem o studium na hudební nástroj a který nástroj patří k nejoblíbenějším. Z toho výzkumu vyšlo, že k nejoblíbenějším nástrojům patří kytara (45%), klavír (36%) a bicí (35%). Na dalším místě jsou housle (10%), flétna (8%) a saxofon (8%). Naopak nejméně dětí chce hrát na lesní roh či kontrabas.¹⁷⁰

Zajímalo mě, zda tento výzkum odpovídá i statistikám na ZUŠ Semily nebo zda se od sebe liší. Rozhodla jsem se tedy porovnat výsledky spolu s výkazem ze školního roku 2019–2020.

Ze statistik vyšlo, že největší zájem byl o hru na klavír, kdy si tento nástroj zvolilo 24,5% dětí navštěvující ZUŠ Semily. Na druhém místě jsou housle, na které hraje 10,3% žáků a třetí místo zaujímá hra na kytaru (8,6%). Hned za kytarou je zobcová flétna, na kterou hraje 7,1% dětí. Na pátém místě se nachází hra na bicí nástroje (4,8%). Saxofon je v tomto případě až na 9. místě.

Tabulka č. 8: 6 nejoblíbenějších nástrojů v průzkumu PRO a na ZUŠ Semily

	1.	2.	3.	4.	5.	6.
PRO	kytara	klavír	bicí	housle	flétna	saxofon
ZUŠ Semily	klavír	housle	kytara	zobcová flétna	bicí	příčná flétna

Přesto, že se pořadí oblíbených nástrojů neshoduje, jsou na prvních pěti příčkách (jak ve výzkumu PRO, tak ve statistice ZUŠ Semily) stejné nástroje, a to: klavír, housle, kytara, flétna a bicí.

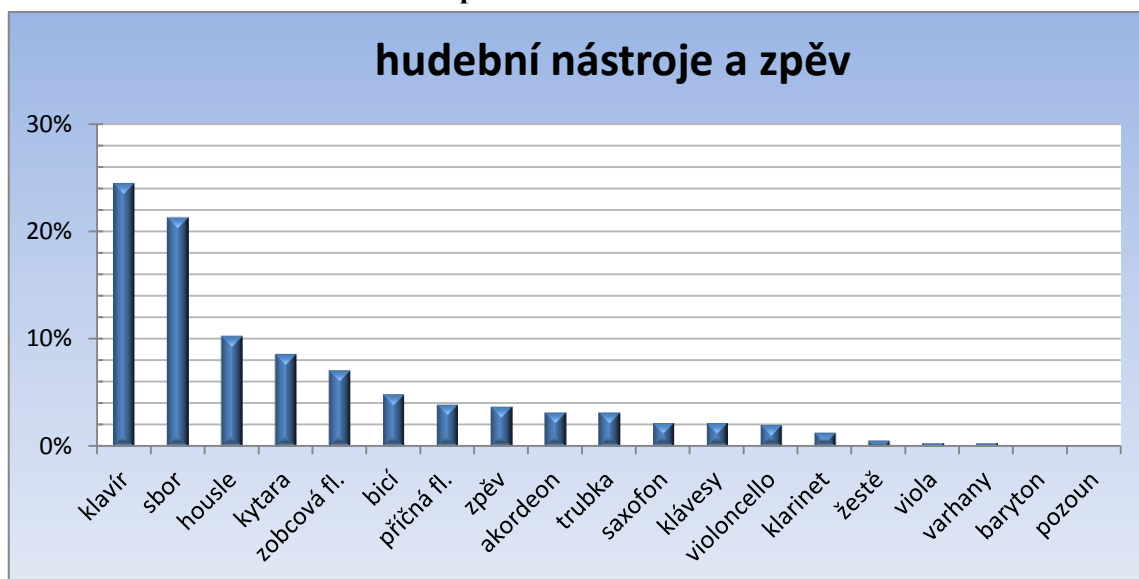
Když porovnáme hru na nástroje se sborovým zpěvem, který též spadá do hudebního oboru, zjistíme, že zpívání ve sboru je v oblíbenosti hned za hrou na klavír, čili na druhém místě (21,3%). Tabulka níže ukazuje současné pořadí nástrojů vyučujících v hudebním oboru seřazené od nejnavštěvovanějších po nástroje, o které není příliš velký zájem.¹⁷¹

¹⁶⁹ Zájem mladších dětí o hru na hudební nástroj vzrůstá, u starších je tomu naopak. *OperaPlus* [online]. 2018 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/zajem-mladsich-deti-o-hru-na-hudebni-nastroj-vzrusta-u-starsich-je-tomu-naopak/>

¹⁷⁰ Tamtéž.

¹⁷¹ *Výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2019-2020*

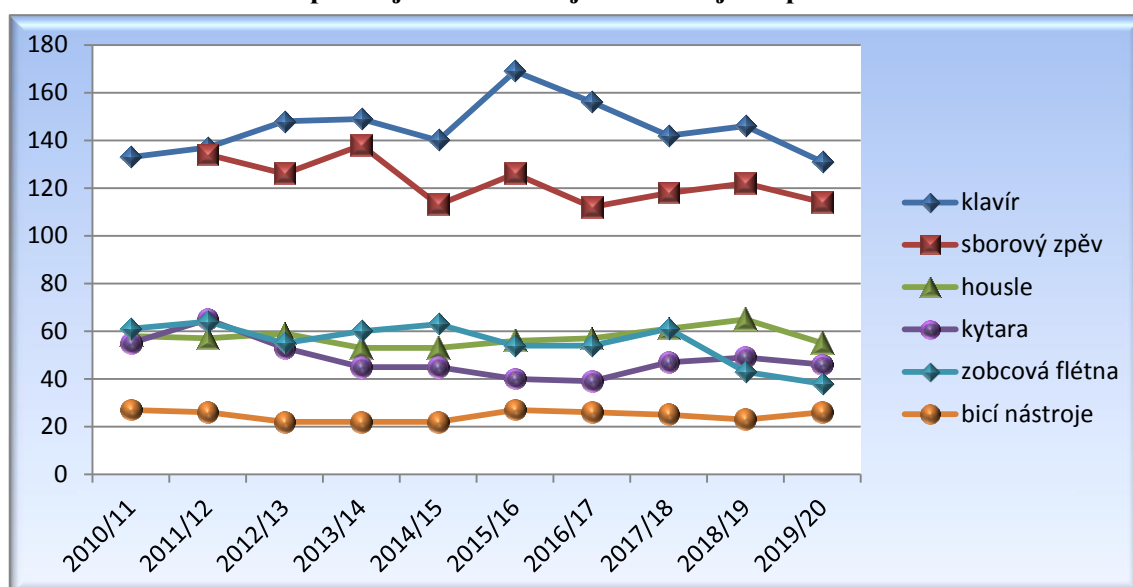
Graf č. 18: Procentuální poměr v hudebním oboru v roce 2019–2020

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v roce 2020, vlastní zpracování

Graf níže ukazuje, jak se v průběhu deseti let mění pořadí prvních pěti nejoblíbenějších nástrojů a pěveckého sboru. Klavír a pěvecký sbor se stále v oblíbenosti drží na prvních dvou místech. Naopak klesá zájem o hru na zobcovou flétnu. V roce 2010–2011 byla třetím nejoblíbenějším nástrojem a v roce 2019–2020 je až na pátém místě. Ač zájem o hru na kytaru za poslední čtyři roky stoupl, stále není tak vysoký, jako v roce 2011. Naopak o hru na housle a bicí je od roku 2010 stále stejný zájem.

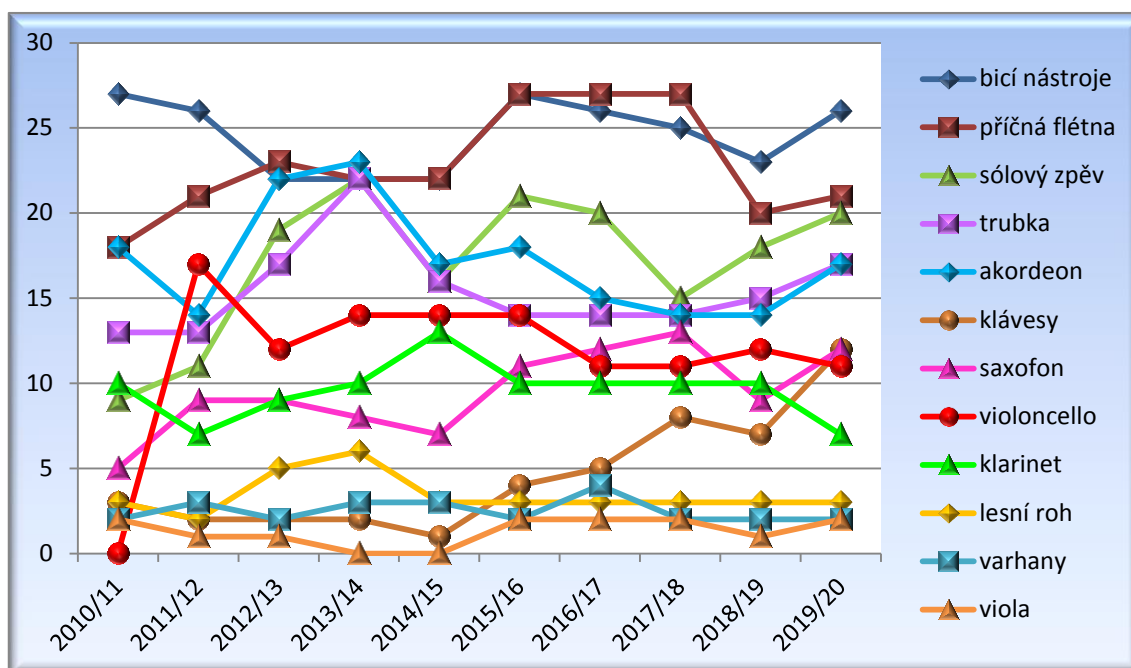
Graf č. 19: Statistika pěti nejnavštěvovanějších nástrojů a zpěvu v letech 2010–2020

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Ostatní nástroje jsou navštěvovány už méně, přesto se zájem o ně dosti mění. Například v posledních letech narůstá zájem o hru na klávesy či saxofon. V letech 2012–2013 narostl počet žáků u sólového zpěvu a i když se jejich počet opět o něco snížil, celkový průměr vzrostl. Mezi nástroje, o které děti tak velký zájem nejeví, patří viola, pozoun, tuba a lesní roh, což odpovídá i výsledkům z průzkumu PRO. O kontrabas, fagot a hoboj děti žádný zájem nejeví, na ZUŠ Semily se tedy nevyučují.

Graf č. 20: Statistika vyučovaných nástrojů na ZUŠ Semily seřazeny podle oblíbenosti v letech 2010–2020

Zdroj: výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

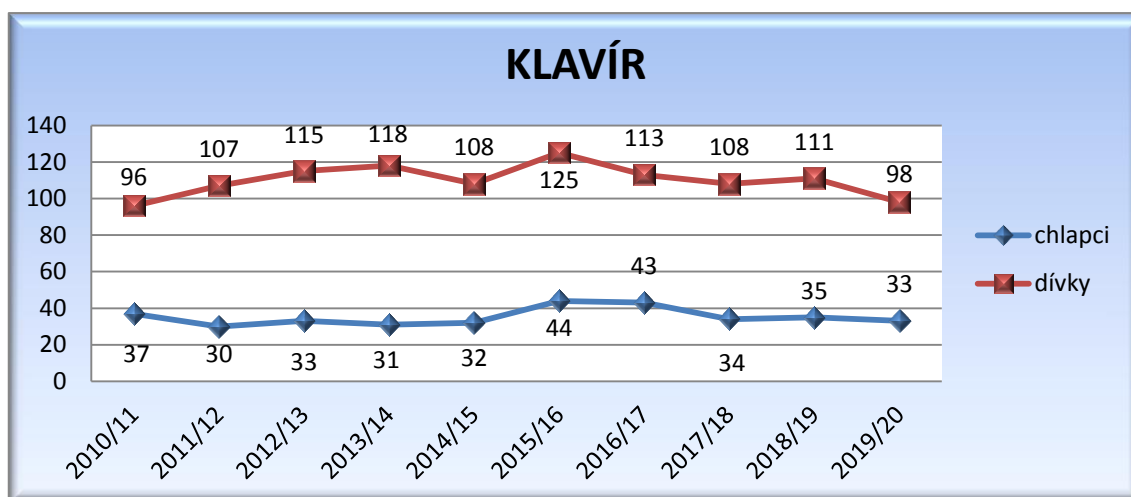
Dále budu mezi sebou porovnávat nástroje a zpěv, které jsou vyučovány individuálně (bez sborového zpěvu).

Co se týče rozdělení hudebních nástrojů mezi pohlaví, téměř každý je podvědomě dělí na klučíci a holčičí, tzv. stereotypní rozdělení hudebních rolí. Udělala jsem šetření mezi dospělými a dětmi, abych zjistila, který nástroj je považován více za nástroj hodící se k dívkám a který zase spíše ke klukům. Zda toto společenské rozdělení bude potvrzeno nebo vyvráceno, ukážou výsledky statistik. Zobcová flétna, příčná flétna, zpěv, housle, viola a violoncello jsou ve společnosti brány spíše jako nástroje pro dívky. Naopak klarinet, žesťové nástroje, akordeon, varhany, klávesy, bicí, kytara a kontrabas jsou brány více jako klučíci nástroje. U klavíru, houslí a violy bylo označováno oboje pohlaví téměř stejně, přesto u všech nástrojů vyhrály nakonec dívky – u klavíru o jeden hlas, u houslí a violy o tři hlasy.

U výzkumu PRO vychází u dívek jako nejoblíbenější nástroj flétna (13%), zobcová flétna (13%), housle (14%) a viola (14%). U chlapců to byla zase kytara (50%), bubny (45%) a baskytara (28%). Ke stejným výsledkům dospělo i šetření na ZUŠ Semily. Mezi dlouhodobě oblíbené nástroje mezi dívkami patří klavír, housle, zobcová flétna, příčná flétna a zpěv. Naopak u chlapců jsou nejoblíbenějšími nástroji kytara, bicí, klarinet, trubka a akordeon.

Klavír byl v šetření označen ze 44,5% jako chlapecký a z 55,5% jako dívčí. Podle statistik si však tento nástroj v roce 2019–2020 zvolilo 74,8% dívek a pouze 25,2% chlapců. Jak ukazuje graf níže, ani v průběhu posledních deseti let se tento poměr výrazně nezměnil.

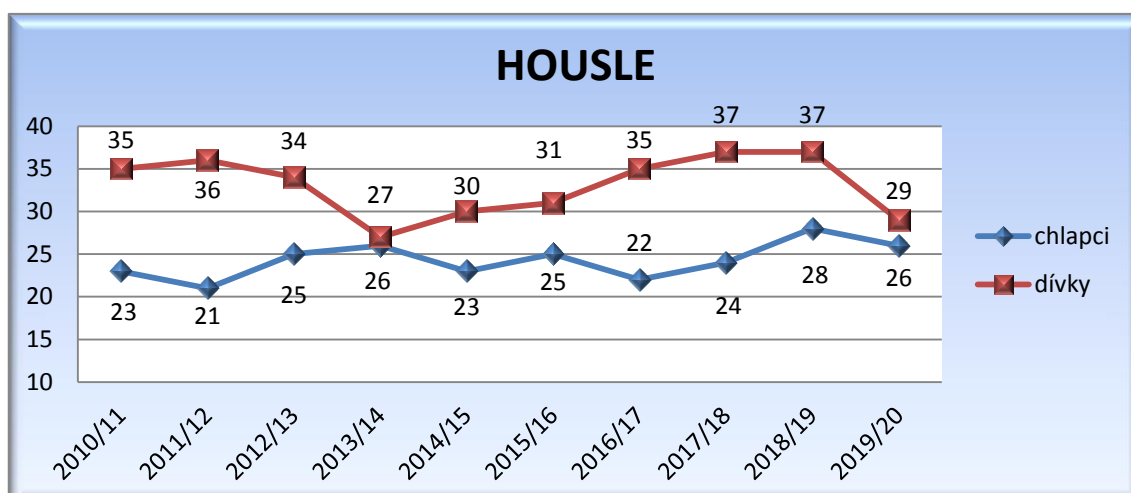
Graf č. 21: Statistika žáků ve hře na klavír

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Housle patří podle statistik ke genderově vyrovnanějšímu nástroji. V roce 2019–2020 si je zvolilo 52,7% dívek a 47,3% chlapců. V šetření byl označen více jako dívčí (64%) než chlapecký (36%), což tuto statistiku potvrzuje.

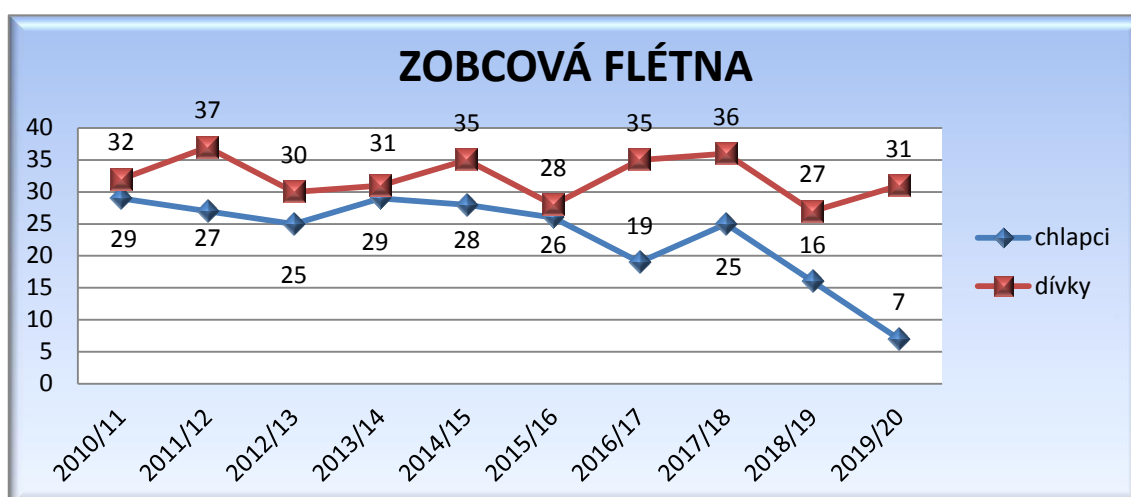
Graf č. 22: Statistika ve hře na housle

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Zobcová flétna byla v šetření označena za 100% dívčí. I podle statistik si tento nástroj vybírají především dívky. V posledních deseti letech byl ale poměrně velký zájem i ze strany chlapců. Důvodem však může být využití zobcové flétny jako nezbytné přípravy pro další dechový hudební nástroje, jako jsou klarinet, trubka či saxofon. V roce 2019–2020 zájem chlapců o tento nástroj rapidně klesl a jejich poměr vůči dívkám tvořilo pouze 18,4%.

Graf č. 23: Statistika ve hře na zobcovou flétnu

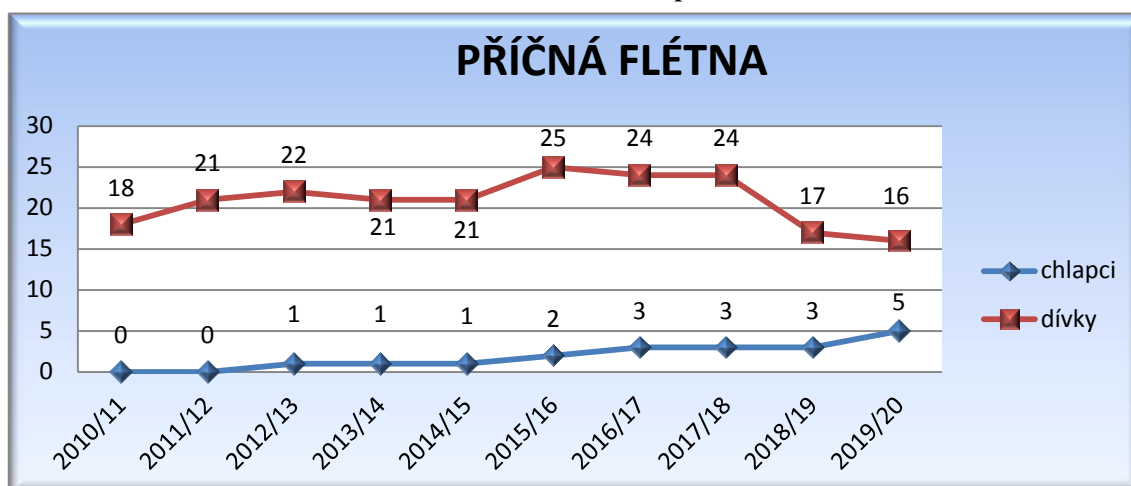

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Ač je podle šetření příčná flétna považována především za holčičí nástroj, v profesionálních orchestrech na ni často vidíme hrát muže. V České filharmonii hrají

na flétnu 4 muži a jedna žena,¹⁷² v orchestru Národního divadla též hrají na flétnu 4 muži a dvě ženy.¹⁷³ Dokonce i na ZUŠ Semily zájem u chlapců o hru na tento nástroj postupně stoupá, naopak u dívek kupodivu klesá, jak je vidět na grafu níže.

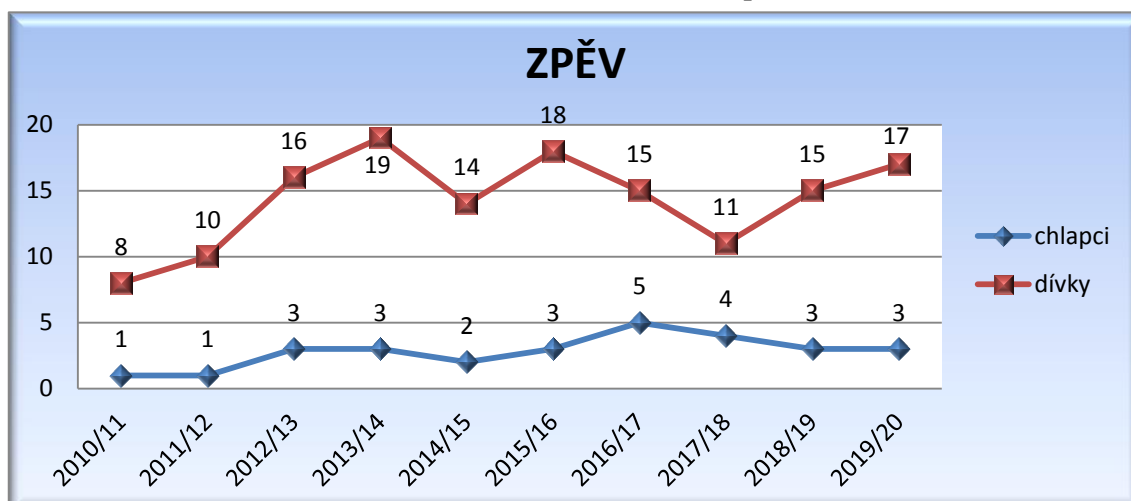
Graf č. 24: Statistika ve hře na příčnou flétnu

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Sólový zpěv si též vybírají více dívky, než chlapci. V šetření si 87,5% respondentů pod zpěvem představí spíše dívky. Přesto zájem ze strany chlapců není nulový a od roku 2010 se zvedl průměrně na 3 žáky ročně.

Graf č. 25: Statistika v sólovém zpěvu

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

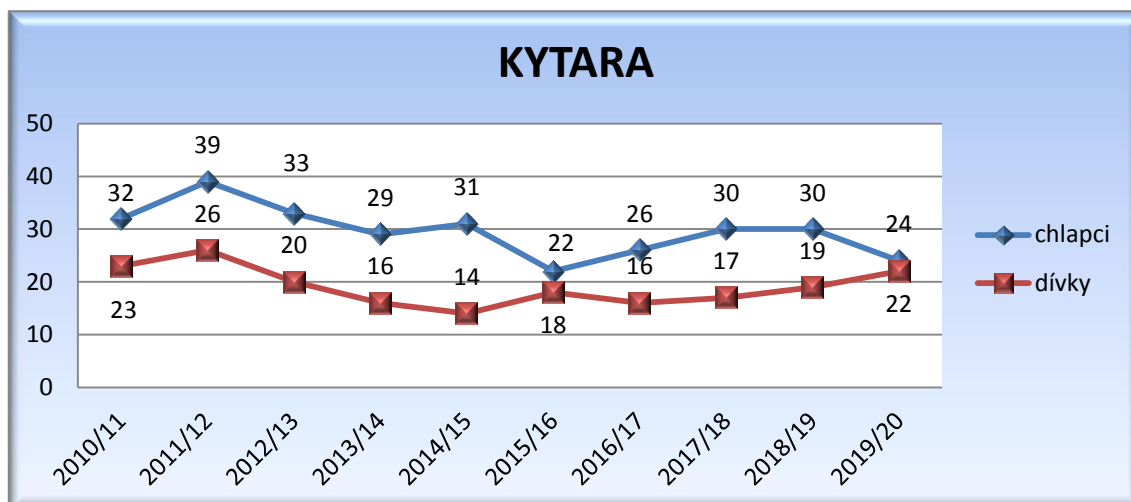
¹⁷² Členové symfonického orchestru | Česká filharmonie [online]. [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.ceskafilharmonie.cz/o-nas/orchestr/clenove-orchestru/>

¹⁷³ Orchestr Národního divadla - Národní divadlo [online]. [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/soubory/opera/orchestr-narodniho-divadla>

Kytara se v žebříčku oblíbenosti nástrojů zařadila na třetí místo, hned za klavír a housle. Ale na rozdíl od předchozích nástrojů si kytaru volí více chlapci, než dívky. 100% respondentů jí označili dokonce jako pouze chlapecký nástroj. Přesto je poměrně velký zájem i ze strany dívek. Od roku 2010–2011 chodilo na kytaru v průměru 30 chlapců a 19 dívek. Na grafu níže je vidět, jak se v roce 2015–2016 a 2019–2020 podíl chlapců a dívek téměř vyrovnal.

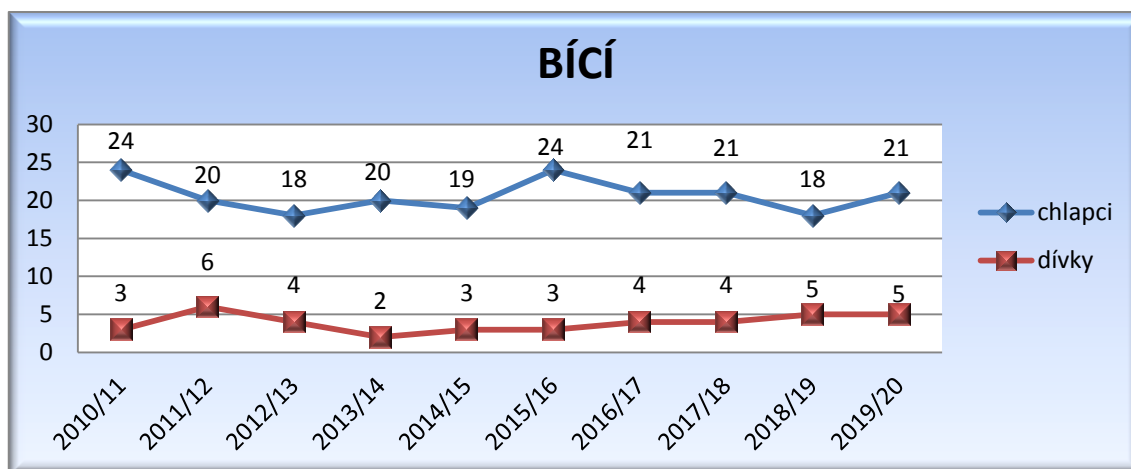
Graf č. 26: Statistika ve hře na kytaru

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Dalším nástrojem, který si volí převážně chlapci, jsou bicí – pátý nejoblíbenější nástroj. Ač byl v šetření označen pouze jako chlapecký, zájem dívek hrát na bicí roste. Od roku 2010–2011 je navštěvuje v průměru 20 chlapců a 4 dívky.

Graf č. 27: Statistika ve hře na bicí

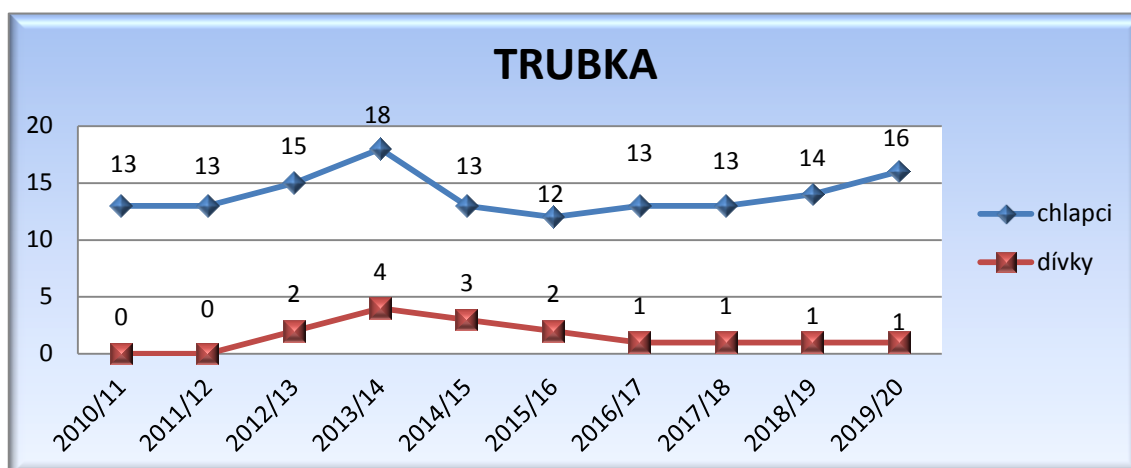

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Trubka, jak ukazuje graf níže, je opět volena převážně chlapci. Stejně tak je tomu i u ostatních žesťových nástrojů – lesní roh, pozoun, tuba. Tyto nástroje za

posledních deset let nenavštěvovala jediná dívka. Ač byly veškeré žesťové nástroje v šetření označeny pouze jako chlapecké, a statistiky označení potvrdily, objevují se v profesionálních orchestrech ženy hrající na tyto nástroje.¹⁷⁴

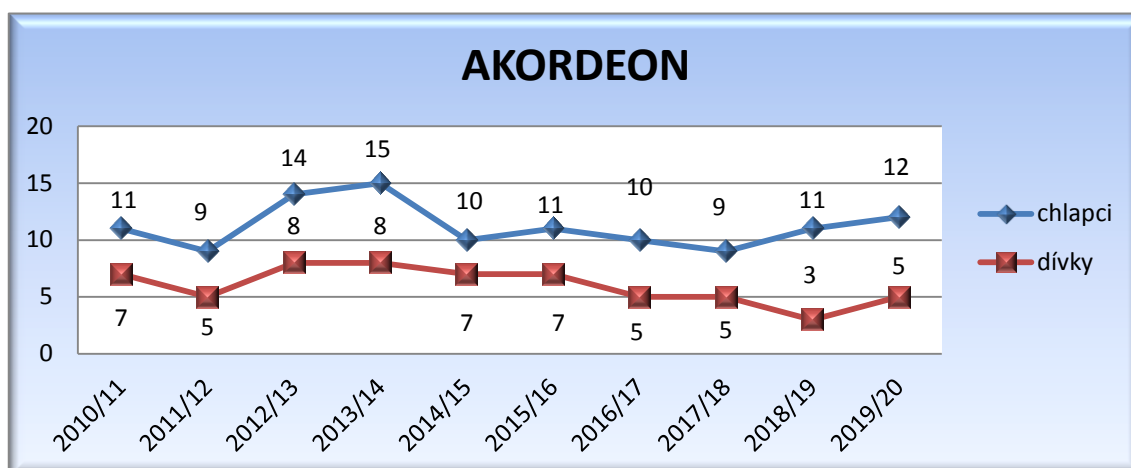
Graf č. 28: Statistika ve hře na trubku

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Dalším nástrojem, který navštěvují převážně chlapci, je akordeon. Ten se v žebříčku oblíbenosti nachází na 8. místě, spolu s trubkou. 82% respondentů ho označilo více jako chlapecký než dívčí (18%). V posledních dvou letech, jak je vidět na grafu níže, se zvýšil spíše zájem chlapců (70,6%), než dívek (29,4%).

Graf č. 29: Statistika ve hře na akordeon

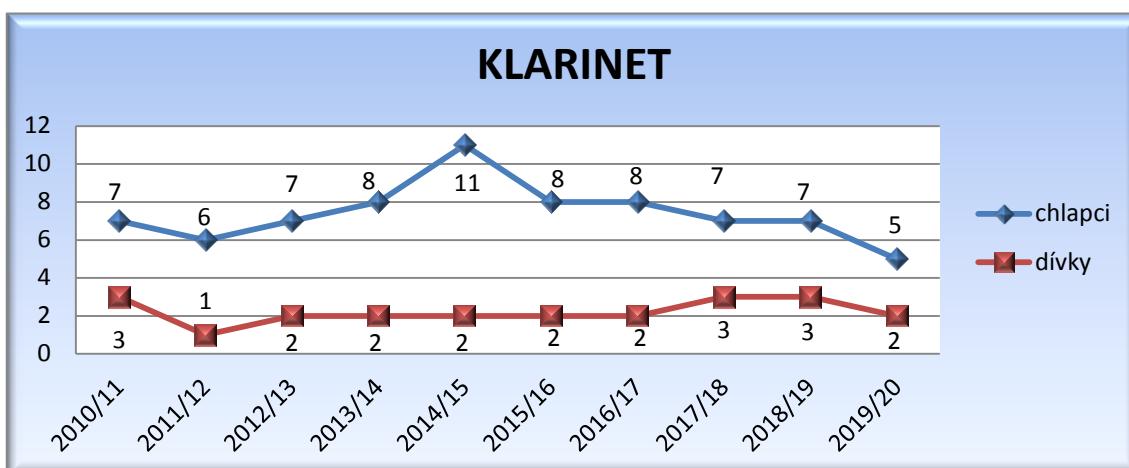

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

¹⁷⁴ V České filharmonii hrají tři ženy na lesní roh. Podobně tomu je i v orchestru národního divadla, kde hrají tři ženy na lesní roh a jedna na pozoun. <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/soubory/opera/orchestr-narodniho-divadla>

Klarinet vzbuzuje větší zájem u chlapců, než dívek. Pouze 1% respondentů ho označilo za spíše dívčí nástroj. Celkově je ale o hru na klarinet poměrně malý zájem a v pořadí nástrojů se nachází až na 11. místě.

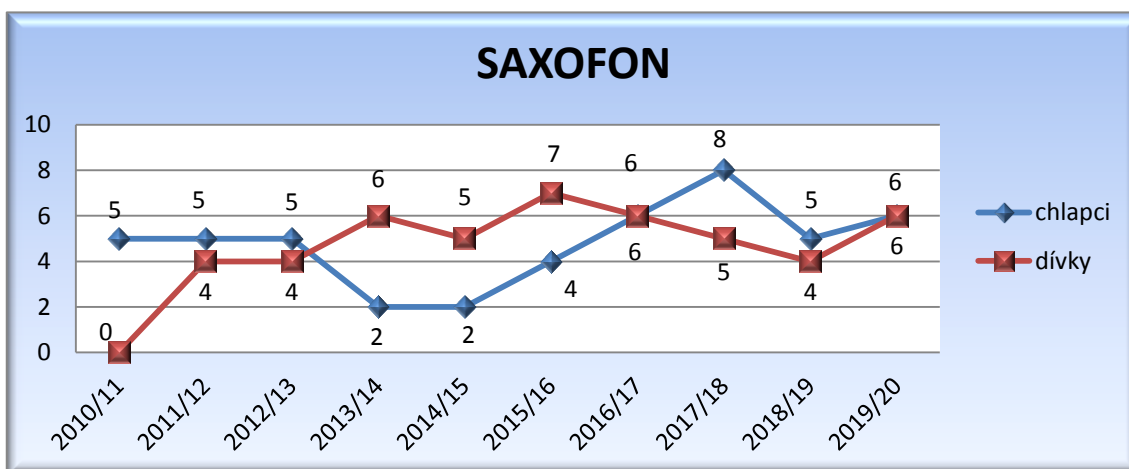
Graf č. 30: Statistika ve hře na klarinet

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Saxofon označilo 60% respondentů více jako chlapecký a 40% naopak holčičí. Ze statistik však vychází jako genderově nejvyrovnanějším hudebním nástrojem. Počet chlapců a dívek navštěvujících tento nástroj je v průměru téměř vyrovnaný. V roce 2016–2017 a 2019–2020 ho dokonce navštěvovalo stejné množství chlapců i dívek. V průběhu posledních deseti let se pořadí obou pohlaví dvakrát prohodilo. Do roku 2012–2013 na saxofon hrálo více chlapců, od roku 2013–2014 naopak více dívek a v letech 2017–2019 opět více chlapců. Celkově se zájem o hru na saxofon v posledních letech zvýšil.

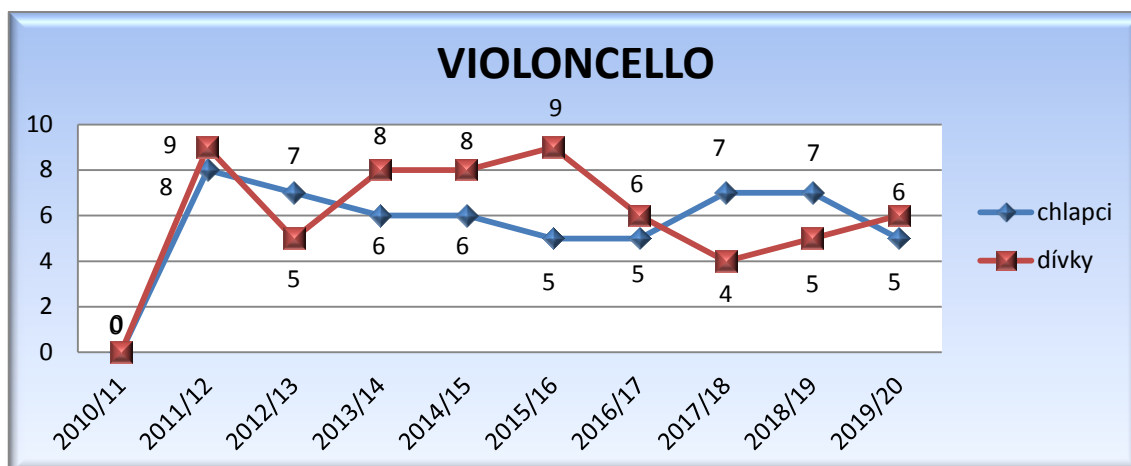
Graf č. 31: Statistika ve hře na saxofon

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Podobně jako saxofon, patří i violoncello k nástrojům, které jsou u obou pohlaví oblíbeny téměř stejně. Přesto byl v šetření mezi respondenty ze 75% označen převážně jako dívčí. Průměrně ho ročně navštěvuje 6 dívek a 5 chlapců – je tedy o něco málo oblíbenější u dívek. Zde se pořadí obou pohlaví, jak je vidět na grafu níže, prohodilo dokonce čtyřikrát.

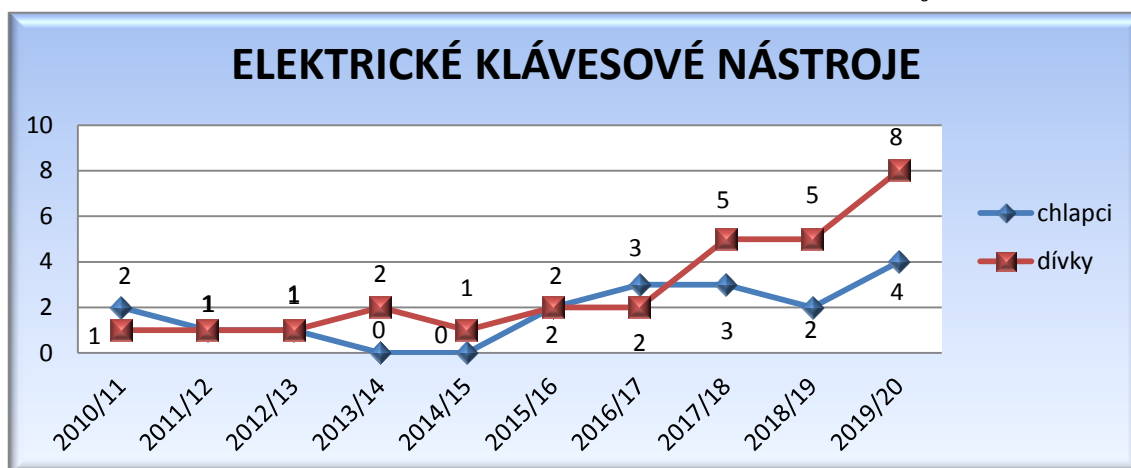
Graf č. 32: Statistika ve hře na violoncello

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Zájem o hru na klávesy, především u dívek, od roku 2015–2016 viditelně stoupá. Přesto je 80% dotazovaných označuje spíše jako nástroj pro chlapce. V roce 2019–2020 hrálo na klávesy trojnásobek dětí, než před čtyřmi lety.

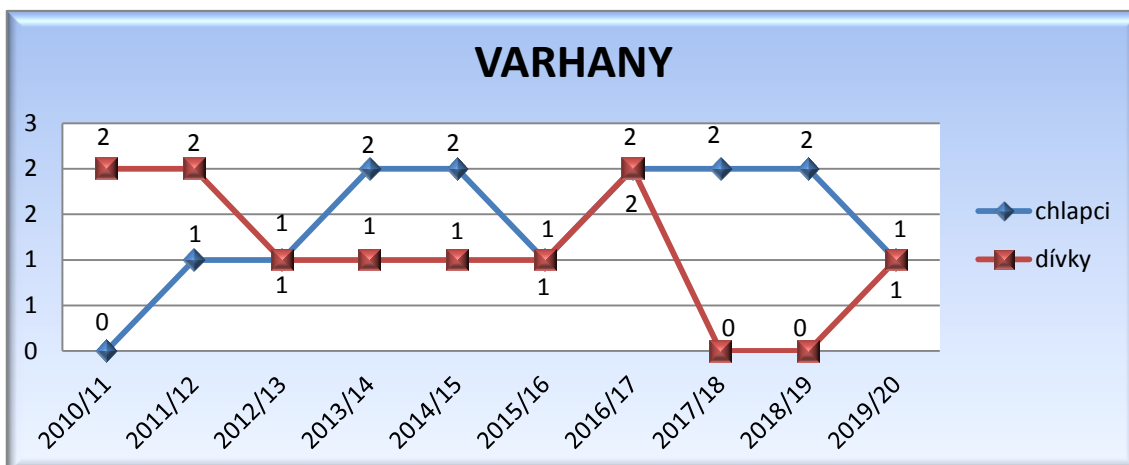
Graf č. 33: Statistika ve hře na elektrické klávesové nástroje

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

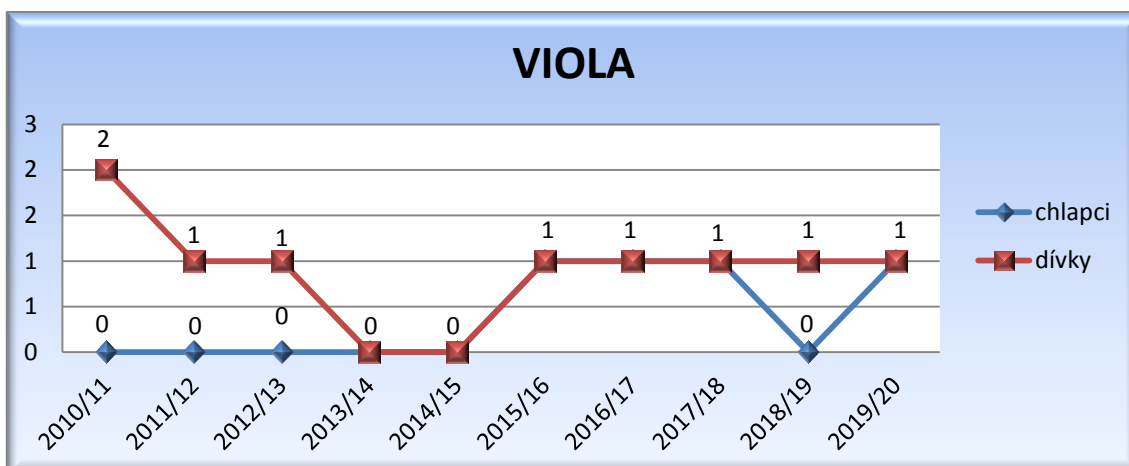
O hru na varhany a violu je ze všech nástrojů nejmenší zájem. Průměrný počet žáků hrající na tyto nástroje tvoří 1–2 žáci ročně.

Graf č. 34: Statistika ve hře na varhany

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Graf č. 35: Statistika ve hře na violu

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2010–2020, vlastní zpracování

Tabulka níže ukazuje celkový přehled výsledku šetření, který se zabýval otázkou, které nástroje navštěvují více dívky a který chlapci v období 2010–2020. Červeně značené políčko znamená, že daný nástroj v daném roce navštěvovaly více dívky, modré políčko více kluci a zelené políčko značí stejný počet dívek i chlapců.

Tabulka č. 9: Přehled nástrojů a jejich zastoupení u dívek a chlapců

	2010 2011	2011 2012	2012 2013	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020
zobcová flétna										
příčná flétna										
klarinet										
saxofon										
trubka										
lesní roh										
zpěv										
klavír										
akordeon										
varhany										
klávesy										
bicí										
kytara										
housle										
viola										
violoncello	X									

Zdroj: statistiky ZUŠ Semily v letech 2011–2020, vlastní zpracování

Neprokázala se spojitost úbytku dětí s odchodem či příchodem některých učitelů, jedná se tedy spíše o nevytrvalost či malé nadšení dětí. Naopak se osvědčil projekt uskutečněný v roce 2013–2014, kdy učitelé ZUŠ chodili postupně během celého roku do MŠ Záhoří seznamovat děti s jednotlivými hudebními nástroji. To přilákalo mnohé budoucí žáky ZUŠ.

Ač je zájem o umělecké vzdělávání stále poměrně vysoký, je třeba děti neustále motivovat a vést ke kladnému vztahu k hudbě a kultuře. Motivací pro mladé může být, mimo jiné, jim blízká filmová hudba. V dnešní moderní době tato hudba sice z velké části vzniká pomocí počítačových programů – i k tomu je ale třeba hudebních znalostí. Ve filmové tvorbě se však stále ještě ve velké míře objevuje hudba klasická – symfonická. Důkazem oblíbenosti tohoto hudebního žánru jsou nespočetné a vyprodané koncerty filmové hudby v podání špičkových symfonických orchestrů a umělců. Aby se mohly tyto koncerty uskutečnit, aby mohla k filmu znít hudba, je třeba výborných muzikantů, kteří v naprosté většině začínali jako žáci základních uměleckých škol. I na

to je třeba žáky upozorňovat a do hodin hudebního nástroje zařadit právě hudbu filmovou nebo jinou, pro děti známou skladbu.

Dnešní doba je technologicky velice moderní a multimédia čím dál více pronikají do škol. Proto je třeba, aby se i výuka na ZUŠ více zmodernizovala, což by mohlo být pro žáky určitou motivací. Dobrým příkladem je využití interaktivních tabulí v hodinách hudební nauky, čímž se výuka stane pro všechny mnohem zajímavější a zábavnější. Též zařazením digitální malby do hodin výtvarné výchovy může být pro mnohé žáky motivující. Ve hře na hudební nástroj a zpěv se zase dají multimédia využít k vytvoření hudebních nahrávek, které mohou sloužit jako odraz toho, co se děti naučily, dále k rozboru a sebereflexi.

Již několik desítek let se mluví o pozitivním vlivu hudby na děti. Pomáhá jim lépe se učit, chápat matematiku a dokonce zvyšuje jejich IQ. Některé studie prokazují, že děti hrající na hudební nástroj mají lepší motorické dovednosti, jsou sociálně přizpůsobivější a jejich psychika je vyrovnanější.¹⁷⁵ Možná, kdyby se o těchto pozitivních vlivech více mluvilo, přesvědčilo by to více rodičů o důležitosti výuky na ZUŠ.

---

¹⁷⁵ BAČUVČÍK, Radim. *Hudba v reklamě*. 1. Zlín: Kodiak print, 2014. ISBN 978-80-87500-51-4. s. 20-21.

7 ZUŠ OPEN

Poukázat na jedinečnost základních uměleckých škol chce i operní pěvkyně Magdalena Kožená,¹⁷⁶ která v roce 2016 založila nadační fond právě pro podporu těchto škol. Posláním fondu je zviditelnit systém vzdělávání poskytovaný ZUŠ a upozornit širokou veřejnost na jeho jedinečnost. „ZUŠ totiž tvoří výjimečné prostředí nejen pro vyhledávání, rozvoj a podporu dětských talentů, ale i pro rozvíjení obecné kulturnosti“, říká Kožená.¹⁷⁷

V rámci cílených aktivit pomůže fond zviditelnit právě jedinečnost ZUŠ a přispět k dalšímu růstu uměleckých talentů. Pomůže školám v jejich nadstavbových aktivitách, při vytváření vlastních projektů a podpoří jejich komunikaci s rodiči a veřejností. Pro nadané žáky a jejich pedagogy je připraven stipendijní program MenART, který úzce spolupracuje s nadačním fondem Magdaleny Kožené.¹⁷⁸

Nadační fond byl veřejnosti poprvé představen v únoru 2016. O rok později přišel první velký projekt, úspěšný celostátní happening základních uměleckých školy ZUŠ Open, který vznikl právě za podpory tohoto fondu a jehož cílem je upozornit a zviditelnit ZUŠ. Jedná se o zapojení uměleckých škol z celé republiky v jeden den do společné akce, kdy žáci v jednotlivých městech veřejně vystoupí. ZUŠ Open je stěžejní projekt fondu, který je zároveň realizován ve spolupráci s krajskými koordinátory a s Asociací základních uměleckých škol. Stejně jako systém základního uměleckého vzdělávání u nás nemá v mezinárodním měřítku obdoby, je akce ZUŠ Open výlučná svým rozsahem. Díky tomuto projektu mají jednotlivé ZUŠ možnost veřejně prezentovat výsledky práce svých žáků ve všech oborech, od hudby a tance přes výtvarné umění až po literárně-dramatický obor. Hlavními protagonisty projektu ZUŠ Open jsou tedy samotní žáci, studenti a celé umělecké soubory základních uměleckých škol, kteří pod vedením svých pedagogů připravují bohatý program pro širokou veřejnost ve veřejném prostoru.

---

¹⁷⁶ Magdalena Kožená patří mezi nejproslulejší pěvkyně současnosti. Tuto její pozici dokládá řada domácích i zahraničních ocenění a exkluzivní smlouva s nahrávací společností Deutsche Grammophon Gesellschaft. Zpěv studovala nejprve na konzervatoři v rodném Brně a poté u Evy Blahové na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Z jejich četných domácích i zahraničních soutěžních úspěchů je nejvýznamnější absolutní vítězství v 6. mezinárodní soutěži W. A. Mozarta v Salcburku v roce 1995. <http://milano.czechcentres.cz/cs/program/detail-akce/102019-operni-pevkyne-magdalena-kozena-vystoupi-v-/>

¹⁷⁷ O nás. *NADAČNÍ FOND Magdaleny KOŽENÉ* [online]. [Nedat.] [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nfkozena.cz/o-nas-nadacni-fond-magdaleny-kozene.html>

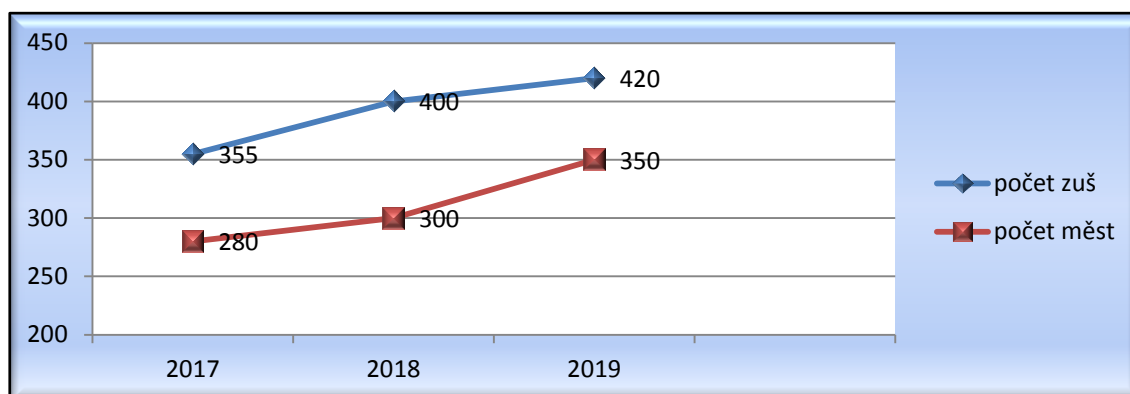
¹⁷⁸ Tamtéž.

Spolupatronem fondu je generální ředitel České filharmonie David Mareček, který je zároveň členem správní rady. Dalším patronem je předseda správní rady fondu David Dittrich a garant projektu ZUŠ Pavel Borský ze ZUŠ Vítězslavy Kaprálové. „Posláním fondu je cílená podpora budování pozice ZUŠ jako prestižního a unikátního systému moderního uměleckého vzdělávání“.¹⁷⁹

Doposud se konaly tři ročníky. První ročník se uskutečnil 30. května 2017, kdy odhadem účinkovalo okolo 130 000 žáků z 355 škol z 280 měst po celé České republice.¹⁸⁰ Druhý ročník úspěšného projektu se uskutečnil 24. května 2018, kdy se zapojilo o 45 škol více, než v roce předešlém. Celkový počet tedy činil 400 základních uměleckých škol. Třetí ročník projektu se na základě přání samotných základních uměleckých škol rozšířil a konal se dokonce ve dvou dnech, a to 31. 5. a 1. 6. 2019. Zapojeno bylo tentokrát 420 základních uměleckých škol, což je opět více než v ročnících minulých. Díky velkému počtu zúčastněných dětí, pedagogů, hostů a návštěvníků, se poslední ročník stal opět nejrozsáhlejší kulturní událostí s největším počtem účinkujících v České republice.¹⁸¹

Graf č. 36: ZUŠ a města podílející se na ZUŠ Open

Zdroj: výroční zpráva ZUŠ Open

Letošní čtvrtý ročník ZUŠ Open byl z důvodu mimořádné situace přesunut až na podzim. Opatření, která byla z bezpečnostních důvodů učiněna, způsobila, že byly zakázány veškeré hromadné akce a byla pozastavena výuka ve všech školách. Další ročník se tedy uskuteční v době, kdy to situace ohledně pandemie koronaviru dovolí.

¹⁷⁹ O nás. NADAČNÍ FOND Magdaleny KOŽENÉ [online]. [Nedat.] [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nfkozena.cz/o-nas-nadacni-fond-magdaleny-kozene.html>

¹⁸⁰ VÝROČNÍ ZPRÁVA: Nadačního fondu Magdaleny Kožené 2019. ZUŠ OPEN [online]. 2019 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zusopen.cz/res/archive/033/005032.pdf?seek=1580401080>

¹⁸¹ Tamtéž.

7.1 ZUŠ Open v Semilech

7.1.1 1. ročník 2017

ZUŠ v Semilech se spolu se svými žáky a učiteli také zapojila do projektu ZUŠ Open, a to zatím do všech konajících se ročníků. První ročník se konal 30. května 2017 a škola ho zahájila dvěma dopoledními koncerty žáků ZUŠ pro žáky prvních až pátých tříd základních škol. Program pokračoval od 14 hodin koncertem nejmenšího přípravného pěveckého sboru Sedmikráska u sochy Františka Ladislava Riegra pod vedením sbormistryně Ivy Srbové. Bohužel počasí prvnímu ročníku příliš nepřálo a vystoupení přerušil vydatný déšť. Po nucené pauze přišlo na řadu vystoupení pěveckého sboru Jizerka pod vedením Nadiky Ladkany a Aleny Brádlové.

Od 15 hodin pokračoval program na dalších šesti různých stanovištích, kde vystupovaly jednotlivé obory ZUŠ – hudební obor, výtvarný obor, taneční obor a literárně dramatický obor. Jelikož špatné počasí neustávalo, byla část programu přesunuta do KC Golf, kde žáci pokračovali se svým nastudovaným programem. Navzdory špatnému počasí si akci nenechalo ujít velké množství rodičů a příznivců ZUŠ v Semilech. Celá akce byla zakončena koncertem učitelů ZUŠ, který se nakonec mohl uskutečnit opět venku, v parku u sochy Františka Ladislava Riegra.

7.1.2 2. ročník 2018

Druhému ročníku celostátního happeningu ZUŠ Open už počasí přálo, a tak se mohla všechna předem avizovaná vystoupení konat podle připraveného harmonogramu. Semily tak díky tomu ve čtvrtek 24. května 2018 žily uměním. Na šesti různých stanovištích se předvedly jednotlivé obory. Celá akce byla zahájena výtvarným uměním a to tvorbou v plenéru, kdy se žáci výtvarného oboru volně rozmístili do parku na Riegrově náměstí a tvořili malá umělecká díla. Poté byla akce Jarmilou Ochmanovou, paní učitelkou ze ZUŠ Semily, oficiálně zahájena, a mohla se rozeznít hudba po celém městě. Opět se mohli předvést žáci z klavírního, dechového, žesťového, kytarového a akordeonového oddělení. Nechyběly ani ukázky tanečního a literárně-dramatického oboru a přehlídka žesťového big bandu a smyčcových orchestrů. Celá akce byla opět, jako předešlý ročník, zakončena koncertem učitelů ZUŠ Semily.

7.1.3 3. ročník 2019

Třetí ročník celostátního happeningu ZUŠ Open se konal v pátek 31. května 2019 a na jeho programu se opět předvedli žáci všech oborů ZUŠ v Semilech – hudebního, výtvarného, tanečního a literárně-dramatického. Tentokrát oproti ročníkům předešlým proběhla malá změna v tom, že se hudební obor představil v kolektivní podobě, a to koncertem pěveckého sboru Jizerka, minibandu a bubenické show.

Celá akce ZUŠ Open se konala pod záštitou paní starostky Leny Mlejnkové, která se též všech doposud konaných ročníků v Semilech osobně zúčastnila jako posluchač, a tím podpořila všechny žáky a pedagogy, kteří akci připravovali.

„ZUŠ Open je iniciativa, která má celorepublikově ukázat, co ZUŠ jsou a lidově řečeno dovedou. Jsem velmi ráda, že i v Semilech jsme se do této akce zapojili a konal se u nás již nekolikátý ročník. Obecně v ní vidím obrovský přínos pro společnost. Kultura národa nás utváří a vychovává a ukázat veřejnosti, jak jsou vedeni žáci ZUŠ a jaké výsledky dosáhli, má zásadní význam. Velmi tuto akci podporuji a jsem za její vznik ráda. V Semilech se odehrávala divadýlka, koncerty, výstavy, na Ostrově i jinde po městě zněla hudba a Semily žily kulturou. Můj syn se také zúčastnil a tak jsem mohla i jako matka zažít atmosféru venkovních vystoupení. V pozici starostky města mi bylo ctí držet patronát, záštitu a ochrannou ruku nad touto akcí. Její uspořádání bylo plně na bedrech naší ZUŠ, pana ředitele a učitelů a výsledek byl naprosto skvělý! Díky jim za to.“, říká Lena Mlejnková.¹⁸²

---

¹⁸² Rozhovor s Lenou Mlejnkovou dne 23. 7. 2020.

ZÁVĚR

Základní umělecké školy jsou bezesporu důležitou součástí našeho školství. Na tuto skutečnost jsem poukázala v kapitolách teoretické části této práce. V té jsem se zaměřila na ZUŠ všeobecně. Mapuji v ní jejich historii od vzniku až po současnou podobu. Dále poukazuji na postavení ZUŠ v systému školství, popisuji rámcový a školní vzdělávací program, stupně výuky a jednotlivé obory, které se na hudebních školách vyučují. Závěr teoretické části práce jsem věnovala financování těchto škol.

V praktické části práce jsem se zaměřila na konkrétní uměleckou školu, ZUŠ Semily. S využitím školní kroniky, brožurek, rozhovorů s kolegy a vlastních vzpomínek jsem sepsala kompletní historii této školy – od jejího vzniku až po současnost. To je jeden z hlavních přínosů této práce. Kdokoliv na ni může kontinuálně navázat a v sepisování historie školy pokračovat. V další části jsem se věnovala statistikám ZUŠ Semily. Informace jsem zpracovala z jednotlivých výkazů žáků a výkazů školy za posledních devět let a výsledky zobrazila pomocí grafů a tabulek. Z tohoto šetření jsem zjistila, jak se mění zájem o výuku v jednotlivých oborech a u hudebních nástrojů a jak se zájem liší u chlapců a dívek. Součástí byl i rozhovor s dětmi a jejich rodiči. Ze šetření jsem vyvodila závěry a navrhla, co by se dalo změnit, aby žáků ubývalo co nejméně a měli lepší motivaci k uměleckému vzdělání.

Hudba je již od nepaměti nedílnou součástí našich životů a naší kultury – ať se jedná o české nebo světové skladatele a interprety, skladby, balety nebo opery. Slyšíme ji všude – na koncertech, v rádiu, televizi, při každé znělce. Málokdo si však uvědomuje, že aby tomu tak mohlo být, je třeba hudebních škol a jejich studentů – budoucích muzikantů a umělců. V České republice máme unikát, který jinde ve světě nemá obdoby, a tím jsou základní umělecké školy. Tento druh škol bychom měli brát jako něco nadstandartního a stejně důležitého, jako jiné vzdělávací instituce. Na to je třeba klást důraz, motivovat k hudebnímu vzdělání zejména nejmladší generaci a podporovat v ní zájem o hudbu.

POUŽITÉ ZDROJE

Tištěné zdroje

BAČUVČÍK, Radim. *Hudba v reklamě*. 1. Zlín: Kodiak print, 2014.

ISBN 978-80-87500-51-4.

BÍLKOVÁ-TŮMOVÁ, Magdalena. *Základní umělecké školy v Praze*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1994. 50 s. Aktuality-Information č.1/1997.

ISBN 80-211-0183-0.

BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*.

Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3.

Dějiny české hudební kultury 1890/1945: díl I: 1890-1918. 1. Praha: Československá akademie věd, 1972. 304 s. ISBN 509-21-885.

FIŠER, Petr. Umělecké školy by měly být schopny přežít. *Český deník*, roč. 4, č. 150, s. 4.

GREGOR, Vladimír.; SEDLICKÝ, Tibor V. *Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku*. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1990. 288 s.

ISBN 80-705-8131-X.

HARVAŘÍK, Josef. *Lidové školy umění*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966. 89. s.

MACEK, Petr, ed. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997. s. 328.

ISBN 80-7058-462-9.

MIZERA, František. *Paměti města Semily a jeho okolí*. 1. vyd. Semily: Město Semily, 1930. 275 s.

PECHÁČEK, Stanislav. *Historie hudebního vzdělávání v českých zemích 1. část. Hudební výchova*. Praha, 2016. 24(1-2), 2. ISSN 1210-3683.

PROKEŠ, Miroslav. *Semily*. 1. vyd. Semily: Město Semily, 2010. 127 s. ISBN 20100727.

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. 64 s. ISBN 978-80-87000-37-3.

RODIČOVÁ, Jaroslava. Vznik a vývoj hudebních institucí zejména ve vymezených oblastech jihočeského kraje. *Hudební výchova*. Praha, 2018. 26(2), 4. ISSN 1210-3683.

SILVIO, Enea. *Historia Bohemica: Historie česká*. Přeložili Alena HADRAVOVÁ, Dana MARTÍNKOVÁ a Jiří MATL. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1998. Fontes rerum Regni Bohemiae (FRRB). ISBN 80-85917-40-8.

SMOLKA, Jaroslav. *Dějiny hudby*. Brno: TOGGA agency, 2001. ISBN 80-902912-0-1.

TESAŘ, Stanislav.; STEINMETZ, Karel ed. *Hudební pedagogika a výchova - minulost, přítomnost, budoucnost: sborník referátů z konference konané v Olomouci ve dnech 21.-22. listopadu 2002*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. 198 s. ISBN 80-244-0826-0.

Umělecké vzdělávání a společnost: česko-německá konference : sborník příspěvků z konference = Kulturelle Bildung und Gesellschaft : Deutsch Tschechische Konferenz : Sammelband mit den Vorträgen der Konferenz. Přeložili Yvona VAŠÍČKOVÁ a Rico SCHOTE. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS), 2018. ISBN 978-80-7068-327-9.

VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984. 29 s.

Internetové zdroje

ČERMÁKOVÁ, Dagmar. *Specializace v pedagogice, Popularizace hudební kultury* [online]. Plzeň, 2015 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/19756/1/Dagmar%20Cermakova%20-%20Hudba%20stredoveku%20a%20renesance%20v%20Cechach%2021.%20stoleti.pdf>. f. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická.

Členové symfonického orchestru | Česká filharmonie [online]. [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.ceskafilharmonie.cz/o-nas/orchestr/clenove-orchestru/>

Historie. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zussemily.cz/historie>

HLUBUČEK, Josef. Stručný vývoj uměleckého školství v českých zemích. *ZUŠ. Železný Brod* [online]. [Nedat.] [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://www.zuszelbrod.cz/dokumenty/legislativa/vyvoj_skolstvi.pdf

HRADECKÁ, Pavla. *VYBRANÉ EKONOMICKÉ ASPEKTY FUNGOVÁNÍ ZÁKLADNÍCH UMĚLECKÝCH ŠKOL V KONTEXTU VZDĚLÁVACÍ POLITIKY ČR* [online]. Brno, 2018 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/uukpz/Diplomova_prace_ZUS.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta.

Hudební obor. *WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY* [online]. 2017 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zussemily.cz/obory/hudebni-obor>

Jizerka Semily. *Jizerkasm.cz* [online]. 2015 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.jizerkasm.cz/o-sboru/>

Jizerka. *České sbory.cz* [online]. © 2003-2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/02-01-detail.php?id=72>

KAPITOLA 1. CO JE ISCED. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2011 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0>

KRONIKA MĚSTA SEMILY. *MĚSTO SEMILY* [online]. 1994 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z:

https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/kronika_mesta/1994/07_skolstvi.pdf

KUDRLOVÁ, Jindřiška. Připomínky AZUŠ ČR ke Koncepčnímu záměru reformy systému financování regionálního školství ze dne 28.11.2011. *Un učitelské noviny* [online]. 2011 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: http://www.ucitelskenoviny.cz/www/userfiles/file/nastenka/asociace_zakladnich_umelECKYch_skol.doc

KUCHYŇOVÁ, Zdeňka. Kožená: Systém českých ZUŠ je ve světě unikátní. *Český rozhlas*. [online]. 2017 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/kozena->

system-ceskych-zus-je-ve-svete-unikatni-8191416

MŠMT OD ROKU 1848 DO SOUČASNOSTI [online]. [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://sdv.msmt.cz/ministerstvo/165-let-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>

NOVÁKOVÁ, Magdaléna. *REFORMA ZÁKLADNÍHO UMĚLECKÉHO ŠKOLSTVÍ A ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY Z POHLEDU PEDAGOGŮ* [online]. České Budějovice, 2014 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z:

<https://theses.cz/id/rc2c1p/diplomka.pdf>. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, Katedra pedagogiky.

OSTRÝ, František. *ČEŠTÍ KANTOŘI A JAKUB JAN RYBA* [online]. In: . Masarykova univerzita [cit. 2020-11-13]. Dostupné z:

<http://www.ped.muni.cz/wmus/studium/elearning/kantori/kantori.pdf>

O nás. NADAČNÍ FOND Magdaleny KOŽENÉ [online]. [Nedat.] [cit. 2020-08-23].

Dostupné z: <http://www.nfkozena.cz/o-nas-nadacni-fond-magdaleny-kozene.html>

Orchestr Národního divadla - Národní divadlo [online]. [cit. 2020-11-17]. Dostupné z:

<https://www.narodni-divadlo.cz/cs/soubory/opera/orchestr-narodniho-divadla>

POHANKA, Vít. Základní umělecké školy: český unikát. Český rozhlas [online]. 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/zakladni-umelecke-skoly-cesky-unikat-8108150>

RAKUŠAN, Vít. PROČ ZUŠ NENÍ ZÁJMOVÝ KROUŽEK... ZUŠ. Jablonec nad Nisou [online]. 2013 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.zusjbc.cz/aktuality-3/proczusnenizajmovykrouzek>

RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. Národní ústav pro vzdělání [online]. © 2011 – 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp>

Taneční obor. WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z:

<https://www.zussemily.cz/obory/tanecni-obor>

TOBOLÍKOVÁ, Tereza. Váš pomocník do školy. Časopis proZUŠ [online].

2016, 2015/2016(4), 11 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z:

https://www.prozus.cz/casopis/proZUS_2015-2016_4_pro_cteni.pdf

- TOBOLÍKOVÁ, Tereza. Váš pomocník do školy. Časopis proZUŠ [online]. 2016, 2015/2016(4), 12 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: https://www.prozus.cz/casopis/proZUS_2015-2016_4_pro_cteni.pdf
- Umělecké vzdělávání, Národní pedagogický institut České republiky [online]. [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/uv>
- VÝROČNÍ ZPRÁVA: Nadačního fondu Magdaleny Kožené 2019. ZUŠ OPEN [online]. 2019 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zusopen.cz/res/archive/033/005032.pdf?seek=1580401080>
- Výroční zprávy. Fok [online]. © 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.fok.cz/cs/vyrocní-zpravy>
- Výtvarný obor. WWW.ZUŠ SEMILY.CZ. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA SEMILY [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zussemily.cz/obory/vytvarny-obor>
- Základní umělecká škola Václava Talicha Beroun[online]. 2014 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: <http://www.zusberoun.cz/o-skole.html>
- ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY. Národní ústav pro vzdělání [online]. © 2011 – 2020 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/zus>
- Zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). ZÁKONY PRO LIDI [online]. 2004 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>
- Zásady pro zpracování, vyhodnocování a úpravy školního vzdělávacího programu. Metodický portál RVP.CZ [online]. 2016 [cit. 2020-08-23]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=11013>
- ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2016/2017: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2017 [cit. 2020-08-23]. ISBN 978-80-88087-15-1. Dostupné z: https://www.csicr.cz/getattachment/cz/Dokumenty/Vyrocní-zpravy/Kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-soust/VZ_CSI_2017_web_new.pdf
- ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací

soustavy ve školním roce 2017/2018: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2018 [cit. 2020-08-23]. ISBN 978-80-88087-20-5.

Dostupné z:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/Obr%20a1zky%20ke%20c4%8dl%20a1nk%20afm/2018/Vyrocní-zprava-CSI-2017-2018_final-verze.pdf

ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/2019: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2019 [cit. 2020-08-23]. ISBN 978-80-88087-23-6.

Dostupné z:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%20bdro%20dn%20ad%20zpr%20a1vy/VZ-CSI-2018-2019.pdf

ZATLOUKAL, Tomáš a kolektiv. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2019/2020: Výroční zpráva České školní inspekce [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2020 [cit. 2021-01-04]. ISBN 978-80-88087-43-4.

Dostupné z:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%20bdro%20dn%20ad%20zpr%20a1vy/Vyrocní-zprava-Ceske-skolni-inspekce-2019-2020_zm.pdf

Zájem mladších dětí o hru na hudební nástroj vzrůstá, u starších je tomu naopak.

OperaPlus [online]. 2018 [cit. 2020-10-20]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/zajem-mladsich-deti-o-hru-na-hudebni-nastroj-vzrusta-u-starsich-je-tomu-naopak/>

Ostatní zdroje

Kronika Základní umělecké školy Semily

Manuál ŠVP

Oběžník min. školství a umění ze dne 5. 7. 1951, č. j. 138 672/51-V/4

Rozhovor s Ivou Olšovou 19. 6. 2020

Rozhovor s Kateřinou Přiščákovou dne 27. 7. 2020

Rozhovor s Lenou Mlejnkovou dne 23. 7. 2020

Rozhovor s dětmi a rodiči v rámci šetření

Vlastní životopis Jiřího Kurfiřta

Výkaz o základním uměleckém vzdělávání – ZUŠ Semily v letech 2011–2020

Výroční zpráva Základní umělecké školy Semily pro rok 2018–2019

Výroční zpráva Základní umělecké školy Turnov pro rok 2018–2019

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Porovnání podílu žáků v jednotlivých oborech v letech 1965–1966 a 2015–2016.....	19
Tabulka č. 2: Umělecké obory.....	24
Tabulka č. 3: přehled názvů školy a ředitelů od počátku do současnosti.....	41
Tabulka č. 4: počet žáků a pedagogů v oborech.....	54
Tabulka č. 5: Učitelé na ZUŠ Semily.....	59
Tabulka č. 6: vyučující pěveckých sborů.....	61
Tabulka č. 7: porovnání počtu obyvatel, žáků a učitelů.....	70
Tabulka č. 8: 6 nejoblíbenějších nástrojů v průzkumu PRO a na ZUŠ Semily.....	79
Tabulka č. 9: Přehled nástrojů a jejich zastoupení u dívek a chlapců.....	90

Seznam map

Mapa č. 1: přehled lokalit, odkud žáci dojíždějí.....	71

Seznam grafů

Graf č. 1: Počty žáků na LŠU v letech 1961-1966.....	18
Graf č. 2: Vývoj počtu učitelů a žáků v letech 2012–2013 a 2019–2020.....	25
Graf č. 3: Vývoj počtu ZUŠ a poboček.....	26
Graf č. 4: zastoupení žáků v oborech.....	55
Graf č. 5: Věkový průměr a délka pracovní činnosti učitelů ZUŠ.....	56
Graf č. 6: celkový počet žáků, počet dívek a počet chlapců.....	72
Graf č. 7: Podíl chlapců a dívek v procentech.....	72
Graf č. 8: Procentuální podíl chlapců a dívek v jednotlivých oborech.....	73
Graf č. 9: Počet žáků navštěvující hudební obor v letech 1998 a 2011–2020.....	74
Graf č. 10: Podíl chlapců a dívek v HO, včetně pěveckého sboru.....	74
Graf č. 11: Podíl chlapců a dívek v pěveckém sboru.....	75
Graf č. 12: Počet žáků ve VO v letech 1998 a 2011–2020.....	75
Graf č. 13: Podíl chlapců a dívek ve výtvarném oboru.....	76
Graf č. 14: Počet žáků v TO v letech 1998 a 2011–2020.....	76
Graf č. 15: podíl chlapců a dívek v tanečním oboru.....	77
Graf č. 16: Počet žáků v LDO v letech 2011–2020.....	77

Graf č. 17: Podíl chlapců a dívek v LDO	78
Graf č. 18: Procentuální poměr v hudebním oboru v roce 2019–2020.....	80
Graf č. 19: Statistika pěti nejnavštěvovanějších nástrojů a zpěvu v letech 2010–2020 .	80
Graf č. 20: Statistika vyučovaných nástrojů na ZUŠ Semily seřazeny podle oblíbenosti v letech 2010–2020	81
Graf č. 21: Statistika žáků ve hře na klavír	82
Graf č. 22: Statistika ve hře na housle	83
Graf č. 23: Statistika ve hře na zobcovou flétnu	83
Graf č. 24: Statistika ve hře na příčnou flétnu	84
Graf č. 25: Statistika v sólovém zpěvu	84
Graf č. 26: Statistika ve hře na kytaru	85
Graf č. 27: Statistika ve hře na bicí.....	85
Graf č. 28: Statistika ve hře na trubku	86
Graf č. 29: Statistika ve hře na akordeon.....	86
Graf č. 30: Statistika ve hře na klarinet	87
Graf č. 31: Statistika ve hře na saxofon	87
Graf č. 32: Statistika ve hře na violoncello.....	88
Graf č. 33: Statistika ve hře na elektrické klávesové nástroje	88
Graf č. 34: Statistika ve hře na varhany	89
Graf č. 35: Statistika ve hře na violu	89
Graf č. 36: ZUŠ a města podílející se na ZUŠ Open	93

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Budovy LŠU a ZUŠ Semily	1
Příloha B: Ředitelé ZUŠ Semily	4
Příloha C: Učitelé 1958–1980 – interní a externí	7
Příloha D: Učitelství sbor LŠU v Semilech ve školním roce 1982 – 1983.....	8
Příloha E: ZUŠ Semily ve školním roce 1998–1999.....	10
Příloha F: Učitelé ve školním roce 2013–2014	11
Příloha G: Učitelé ve školním roce 2018–2019.....	14
Příloha H: LŠU – Klobouk ve křoví	16
Příloha I: Záznamy ze školní kroniky.....	17
Příloha J: Nezávislé noviny 1990	20
Příloha K: Advent 2016	21
Příloha L: 80 let ZUŠ Semily	22
Příloha M: ZUŠ Open	23
Příloha N: Fotodokumentace oborů ZUŠ	26
Příloha O: Tabulky celkových statistik žáků mezi lety 2011–2020	31
Příloha P: Otázky rozhovorů.....	34
Příloha Q: Ladislav Vacek o LŠU	34
Příloha R: Rozhovor s paní starostkou Lenou Mlejnkovou.....	36

Příloha A: Budovy LŠU a ZUŠ Semily

Budova Lidové školy umění
v Semilech v letech 1951–1989
v Čapkově ulici čp. 71

Budova KSČ v Tyršově ulici čp. 485,
kde sídlila Základní umělecká škola Semily v letech 1990–1992.

Městská hudební škola sídlila chvíli v obecné škole v Semilech – Podmoklicích.

Základní umělecká škola Semily sídlí od roku 1992 v budově Komenského náměstí 148.

Nová vedlejší budova ZUŠ po rekonstrukci.

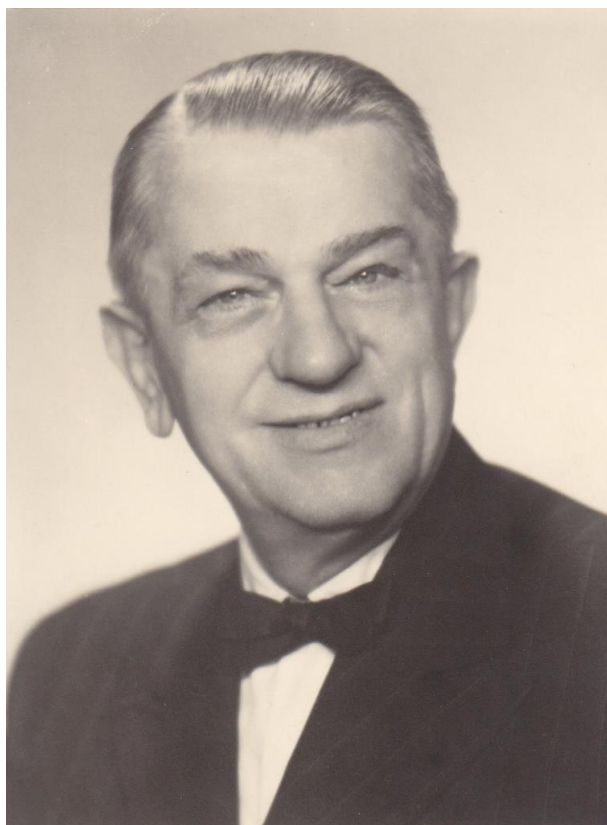
Příloha B: Ředitelé ZUŠ Semily

Miroslav Paldus

Jindřich Hybler

Josef Horák

Jiří Matlas

Iva Olšová

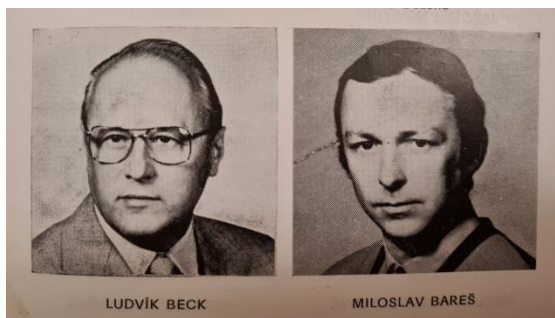
Jiří Kurfířt

Příloha C: Učitelé 1958–1980 – interní a externí

Interní učitelé 1958 - 1980		Externí učitelé 1958 - 1980	
Boudová Zdeňka	klavír	Buchar Josef	pozoun
Cimbál Jaroslav	housle	Buriánek Oldřich	housle
Janků Božena	klavír	David Eduard	klarinet
Pavlasová Růžena	klavír, akordeon	Drbohlav Rudolf	housle
Pluhařová Růžena	TO	Havličková Marie	LDO
Roth Vladimír	pozoun	Hejral Jan	klarinet
Ryšavá Anna	klavír	Hendrych Jaromír	LDO
Svobodová Marie	klavír	Huthová Vlasta	klavír
Strnádková Olga	housle	Hyška Josef	pozoun
Strnádek Vojtěch	klavír	Jand'ourková Jiřina	klavír
Šaldová – Altmanová D.	housle	Kynčlová Nina	housle
Šáfrova Marie	klavír	Lipš Václav	klarinet
Ševrová Marie	klavír	Matura Vlastimil	klarinet, saxofon
Tólg Zdeněk	žest'ové nástroje	Palašová Alena	HN
Žurová Ludvika	klavír	Pitaš Karel	klarinet
Žur Joachym	klavír, HN	Pěnička Stanislav	LDO
		Starý Vladimír	trubka
		Stínil Radmil	kytara
		Strnad Vladimír	pozoun
		Šmíd František	viola, housle
		Ševr Stanislav	klavír
		Vocel Bohumil	kytara
		MUDr. Vojta Alois	housle
		Zákoucký Jaroslav	pozoun
		Zeman Antonín	flétna

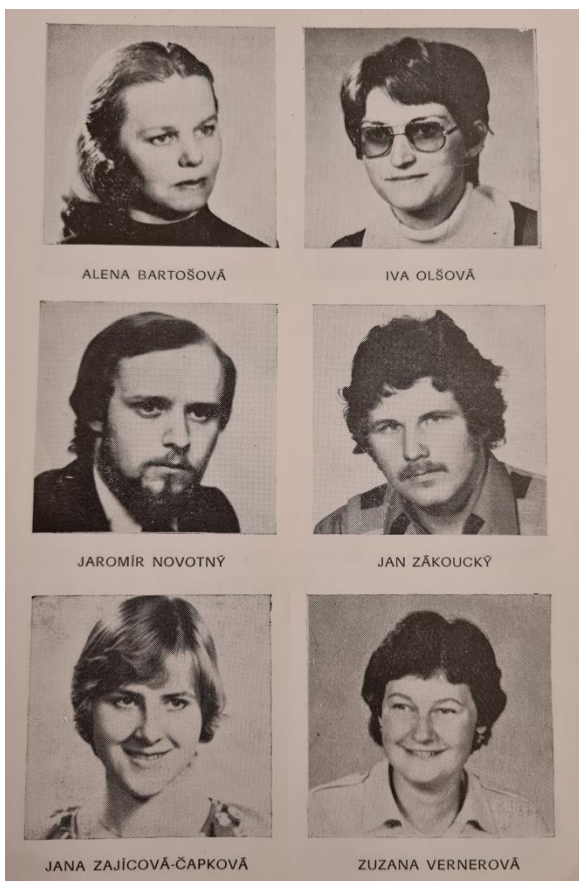
Příloha D: Učitelský sbor LŠU v Semilech ve školním roce 1982 - 1983

interní učitelé		externí učitelé	
Bareš Miloslav	flétna, bicí	Drncová Zdeňka	housle
Bartošová Alena	taneční obor	Chlad Bohumil	violoncello, kontrabas
Beck Ludvík	housle	Jónová Věra	housle
Hlůže Jaroslav	housle, HN	Novotný Jaromír	hoboj, klarinet, fagot
Komárek Vladislav	výtvarný obor	Roudnický Jiří	klarinet, flétna
Křížová Marie	klavír	Zajícová Jana	LDO
Kurfírt Jiří, jun.	klavír, HN	Zákoucký Jan	lesní roh
Kurfírt Jiří, sen.	klavír, HN	doplňující úvazek	
Kurfírtová Růžena	klavír	John Vladimír	zpěv
Mašková Jaroslava	housle	Valentová Milena	klavír, akordeon
Matlas Jiří	PHV, HN, klavír		
Olšová Iva	klavír		
Růžička Zdeněk	žest'ové nástroje		
Vávrová Jana	klavír		
Vernerová Zuzana	kytara		

LUDVÍK BECK

MILOSLAV BAREŠ

ALENA BARTOŠOVÁ

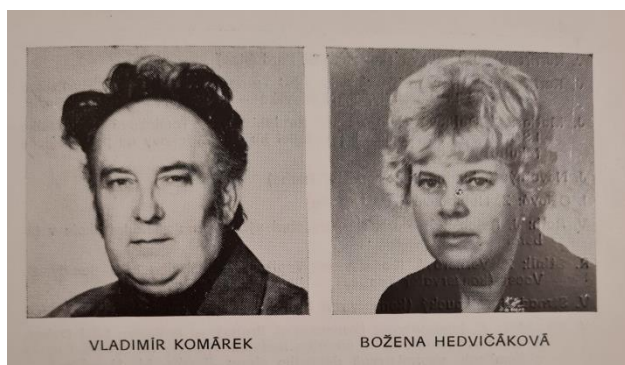
IVA OLŠOVÁ

JAROMÍR NOVOTNÝ

JAN ZÁKOUCKÝ

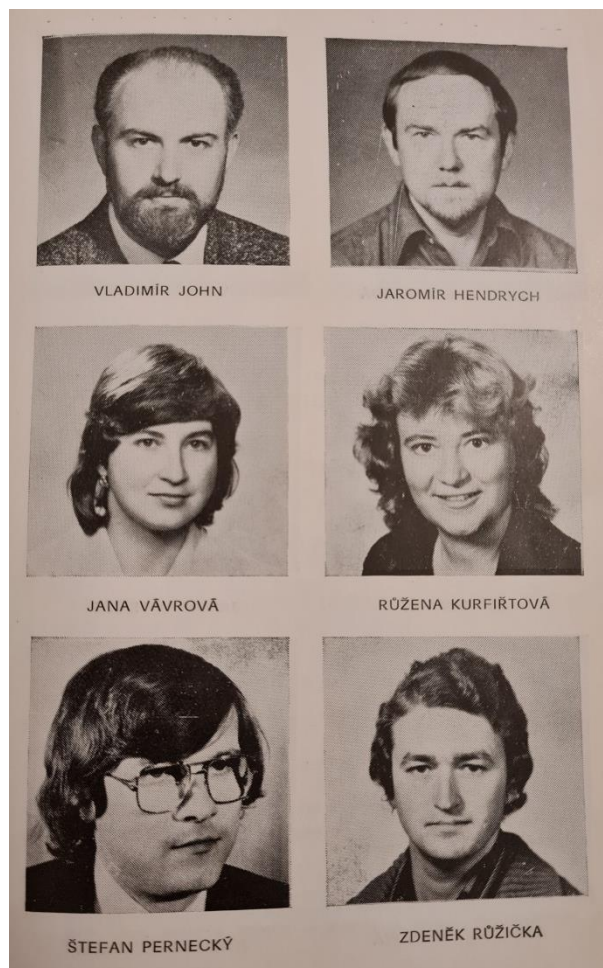
JANA ZAJÍCOVÁ-ČAPKOVÁ

ZUZANA VERNEROVÁ

VLADIMÍR KOMÁREK

BOŽENA HEDVIČKOVÁ

VLADIMÍR JOHN

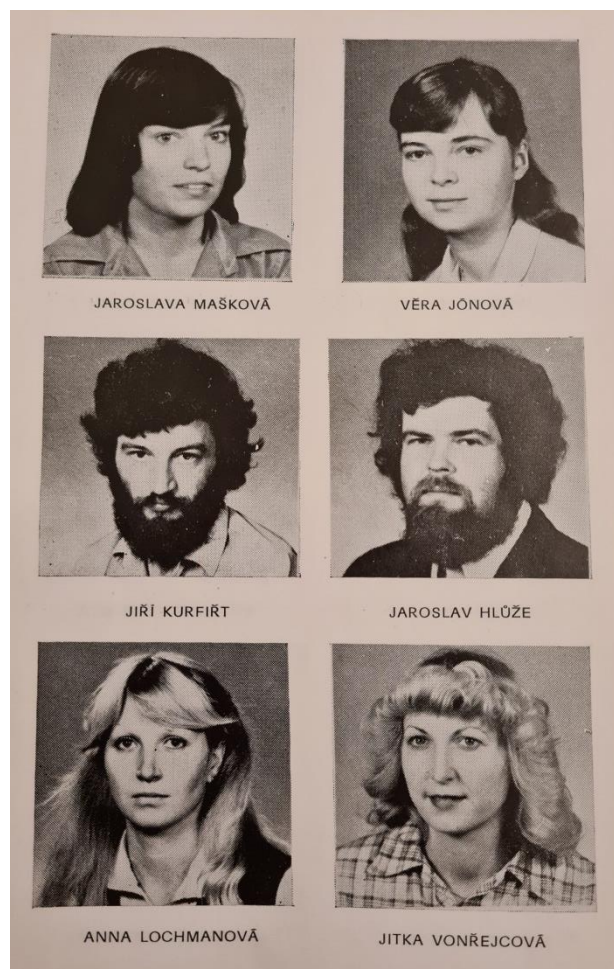
JAROMÍR HENDRYCH

JANA VÁVROVÁ

RŮŽENA KURFÍRTOVÁ

ŠTEFAN PERNECKÝ

ZDENĚK RŮŽIČKA

JAROSLAVA MAŠKOVÁ

VERA JONOVÁ

JIRÍ KURFÍRT

JAROSLAV HLŮZE

ANNA LOCHMANOVÁ

JITKA VONŘEJCOVÁ

Příloha E: ZUŠ Semily ve školním roce 1998–1999

Bareš Miloslav	příčná flétna a zobcová flétna
Beránek Aleš	příčná flétna a zobcová flétna
Breuer Vincent	žesťové nástroje
Farský Martin	žesťové nástroje
Hlůže Jaroslav	housle, viola
Hylmar Jiří	zobcové flétny
Jeřábková Miroslava	housle
Karbanová Iva	klavír, hudební nauka
Kurfířt Jiří ředitel	klavír, hudební nauka
Kurfířt Jiří	klavír, hudební nauka
Lochmanová Anna	klavír
Ochman Petr	akordeon
Ochmanová Jarmila	klavír
Olšová Iva	klavír, zobcová flétna, hudební nauka
Pernecká Růžena	klavír
Pernecký Štefan	klarinet
Petrásková Jaroslava	housle
Roudnická Libuše	výtvarný obor, sólový zpěv
Tomáš Robert	bicí nástroje
Valentová Zuzana	kytara
Valentová Jana	sólový zpěv
Vávrová Jana	klavír

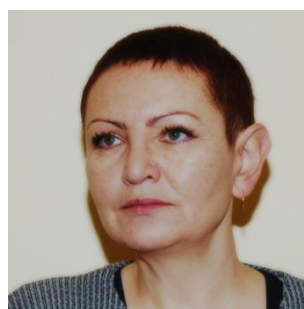
Příloha F: Učitelé ve školním roce 2013–2014

Pavla Bartoňová

Aleš Beránek

Jiřina Beránková

Václav Brádle

Alena Brádllová

Vincent Breuer

Martin Farský

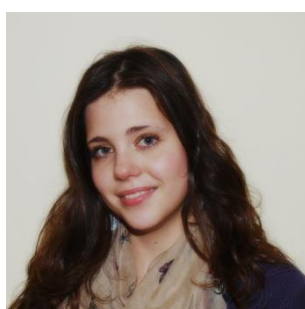
Monika Havrdová

Eva Holatová

Miroslava Jeřábková

Veronika Kousalová

Josef Krečmer

Jiří Kurfiřt

Nadia Ladkany

Iva Malá

Zdeněk Novotný

Jaroslava Nurkovičová

Petr Ochman

Jarmila Ochmanová

Iva Olšová

Michaela Pernecká

Růžena Pernecká

Štefan Pernecký ml.

Štefan Pernecký

Jaroslava Petrásková

Kateřina Prisčáková

Libuše Roudnická

Iva Srbová

Jitka Strnadová

Robert Tomáš

Zuzana Valentová

Jan Vávra

Jana Vávrová

SPRÁVNÍ ZAMĚSTNANCI

Jana Lobotková

Vladimíra Víznerová

Stanislav Kopal

Příloha G: Učitelé ve školním roce 2018–2019

Bartoňová Pavla	příčná a zobcová flétna
Beránková Jiřina	klavír, HN, korepetice
Bezpalcová Svatava	literárně dramatický obor
Brádle Václav	sborový zpěv
Brádllová Alena	sborový zpěv
Farský Martin	trubka, zobcová flétna, kytara, lesní roh, tuba
Havrdová Monika	příčná flétna, zobcová flétna
Holatová Eva	hudební nauka
Hylmarová Jana	výtvarný obor
Jeřábková Miroslava	housle, viola, orchestry
Krečmer Josef	violoncello
Kurfírt Jiří	klavír, hudební nauka, korepetice
Ladkany Nadia	sborový zpěv
Makulová Věra	příčná a zobcová flétna
Malá Iva	klavír, hudební nauka, korepetice
Novotný Zdeněk	korepetice, varhany, elektrické klávesové nástroje
Nurkovičová Jaroslava	výtvarný obor
Ochman Petr	akordeon
Ochmanová Jarmila	klavír, korepetice
Pernecká Michaela	klavír, zobcová flétna, housle
Pernecká Růžena	klavír, zobcová flétna
Pernecký Štefan	klarinet, zobcová flétna, kytara
Petrásková Jaroslava	housle
Priščáková Kateřina	taneční obor
Roudnická Libuše	sólový zpěv
Řehák Petr	sborový zpěv, Jizerka (ext.)
Srbová Iva	sborový zpěv, Sedmikráska

Strnadová Jitka	sborový zpěv, Čekanky
Tomáš Robert	bicí nástroje
Valentová Zuzana	kytara
Vávra Jan	klarinet, saxofon, zobcová flétna
Vávrová Jana	klavír
Zelinková Soňa	výtvarný obor

Příloha H: LŠU – Klobouk ve křoví

LIDOVÁ ŠKOLA UMĚNÍ A GYMNÁZIUM V SEMILECH

Školní rok 1976/1977

8. program

Poprvé uvedeno 25. května 1977

Literárně dramatické oddělení

KLOBOUK VE KŘOVÍ

Malá jevištní antologie z tvorby Osvobozeného divadla
1927 – 1938

Texty: Jiří Voskovec a Jan Werich

Hudba: Jaroslav Ježek

„Autoři Osvobozeného divadla byli vlastními bratry básníků své generace a měli s nimi ve štítu heslo: nepřebírat a nepřemítat umění včerejška či předvčerejška, nýbrž hledat, nalézat, jít kupředu. A nebát se! — Aktuálnost her Osvobozeného divadla byla v jejich dobovém zaměření, avšak kromě tohoto zaměření měly vše, co přetrvává čas: obraznost, lyričnost, humor, poezii.“

Vítězslav Nezval.

Režie: Jaromír Hendrych

Inspice: Ivana Přeučilová

Hrají:

Luboš Hloušek, Robert Zelenák, Luděk Zeller
Alena Melichová, Zuzana Šafářová, Nina Nosková
Petr Polanecký, Zdeněk Kodejš, Stanislav Janata, Roman Mařátko
Zuzana Štréglová, Hana Syrovátková, Yveta Reichlová

Příloha I: Záznamy ze školní kroniky

Záznam z kroniky 1973

»JDU DO HUDEBKY«

tak můžete slyšet několikeroho žáčka, jak šlape cestičku v odpovídajícím čase k budovám, kde se pěstuje estetická výchova. Poznáte je s nástrojem v ruce, méně pak jen s deskami nebo bez desek, jak pospíchají v Jilemnicích, Lomnicích n. P. nebo v Semilech a v Turnově. Těmi cestami chodí na 1049 žáků, z nichž nejpočetněji je zastoupena lidová škola umění v Semilech (461). Oslovení „hudebka“ je zdůvodněno tím, že na typu těchto škol převažuje hudební obor, kde je vyučováno různými hrami hudebních nástrojů. Komplexní LSU mají též taneční, výtvarný a literárně-dramatický obor. Mládež po své „pracovní době“ na všeobecně vzdělávacích školách přichází do prostor budov LSU (o kvalitách prostor lze diskutovat) dvakrát až třikrát do týdne. Přijetí ke studiu na tyto školy je podmíněno určitým nadáním, na jehož průzkum je každoročně pamatováno ve třídách 1. p. r. ZDS dle výnosu ministerstva školství. Talentovaná mládež pak získává především pracovní návyky, které mají být každodenní pravidelnou dávkou, kontrolovanou rodiči. Pak se dostávají patřičné výsledky, které uspokojí nárokovost veřejnosti. LSU dávají k dispozici nastudované programy veřejnosti ve značné míře. Jsou sestaveny z přímých celovečerních žákovských programů, kterým říkáme veřejná vystoupení žáků LSU, dále pak pro kulturní vložky různých akcí podniků, organizací apod., nebo jako celky v útvarcích výstav, tanečních večerů, pásem, scének, monologů, divadel. Je zaznamenáno na více než 50 vystoupení za 10 měsíců u 1 LSU, tím je dokázána produktivita těchto kulturních zařízení, jejichž letnost není dlouhá, přesně dvanáctý rok, kdy na návrh ÚV KSČ a schválením NS v r. 1961 vzniklo toto školství jako jedinečný komplex estetické výchovy, který nemá v Evropě, ani ve světě obdoby.

„Jdu do hudebky“ je přinejmenším příznáním pracovního výkonu dětí v hranicích nejmladší kolem 30 hodin týdně, u dospělejší mládeže kolem 50 hodin týdně v součtu s jeho celotýdenní pracovní dobou na ZDS, učilištích či na školách II. cyklu. Je zajímavým poznatkem, že jde o děti všeobecně inteligentní, s určitým talentovým základem, které se projevují na veřejnosti i jinak, kupř. PO, sportov-

ně, pomáhají učitelům na ZDS a tak dále.

Vyhledávání talentů bylo zdůrazněno na XIV. sjezdu KSČ a je žádoucí i na rodičích, aby o svých dětech byli srozuměni, že je nutné talent pravidelně zaměstnat a pečovat o jeho růst, aby naši socialistické společnosti pomohl zkrášlit všední dny. Dospělé, vypěstované talenty slyšíme denně z rozhlasu, televize, aniž je někdy vnímáme, aniž si uvědomíme, že jde o produkty perné, náročné, denní doslovné dřiny. Mí

5. února 1973

Veřejný žákovský večer
k oslavám 25. výročí vítěz. února

LIDOVÁ ŠKOLA UMĚNÍ V SEMILECH SPOLEČNĚ SE SVÝM SRPŠ

Škol. rok 1972/73

III. program
16. vystoupení

Veřejný žákovský večer

VĚNOVANY

OSLAVÁM 25. VÝROČÍ VÍTEZNEHO ÚNORA

spojený s přehlídkou vítězů místního kola
celostátní soutěže LŠU pro rok 1973.

PONĚLÍ DNE 5. ÚNORA 1973 V 19 HODIN

Velký sál radnice Měst NV Semily — 2. patro.

Okres. kolo celostátní soutěže ve hře na dechové
a lidové nástroje bude probíhat 16. února 1973
od 9 h. v budově LŠU a v sále radnice v Semilech

Rozvoj v. 21. pu. dne 22. května
1944.

Rok české hudby na Semilsku

Bohatým hudebním tradicím našeho národa se dostává letos mimořádné pozornosti a ocenění ve světovém měřítku. Organizace spojených národů a její orgán UNESCO vyhlásila letošní rok, bohatý na hudební výročí českých hudebních skladatelů, Rokem české hudby. Tím také ocenila význam a přínos českých hudebních skladatelů pro vývoj hudby ve světě.

V březnu uplynulo 150 let od narození velikána české hudby Bedřicha Smetany a v květnu 90. výročí jeho úmrtí. A také u dalších významných hudebních skladatelů Josefa Suka, Oskara Nedbala a V. J. Tomáška připadají na letošní rok významná jubilea.

Letošních oslav Roku české hudby využíváme ke vzbuzení zájmu široké veřejnosti o tvorbu vážné hudby, o naše významné kulturní dědictví.

Chceme, aby i mladým lidem se více přiblížilo bohatství lidové tvorby, z níž čerpali naši největší hudební skladatelé a jejichž spjatost s lidovou tvorbou nebyla nijak na překážku světovému uznání českých oper a symfonií.

V tomto směru zaslouží uzná-

ní dubnový večer žáků LŠU, věnovaný Roku české hudby, který ukázal, že i mezi mladými lidmi je množství zájemců o vážnou hudbu, na kterou se mnohdy pro záplavu „pop-music“ neoprávněně zapomíná.

Další významnou kulturní akcí v Semilech je zítřejší „Slavnostní pěvecký koncert“, ve kterém vystoupí pět předních pěveckých těles z Východočeského kraje.

Tento koncert nám dává možnost vzájemně porovnat a ocenit úroveň jednotlivých amatérských pěveckých souborů, které si při této příležitosti nastudovaly skladby letošních jubilentů i dalších mistrů.

Rok české hudby v Semilech vyvrcholí podzimním koncertem Moravské filharmonie, která přednese snad nejvíce ceněnou hudební skladbu, symfonii „Má vlast“ od B. Smetany. Její tóny zazní ve dnech, kdy si připomeneme jiné slavné výročí našich dějin, vznik naší republiky a 30. výročí Slovenského národního povstání.

Na všechny akce a oslavy, věnované Roku české hudby v Semilech, vás všechny co nejsrdečněji zveme.

—B—

Záznam z kroniky 1977

*Porovny
26. ledna
1948.*

LŠU novým poslancům

Jako jeden z hlavních úkolů škol a výchovných zařízení I. a II. cyklu po XV. sjezdu KSČ vyplývá pro lidové školy umění ideová výchova dětí a mládeže v zajišťování aktivní umělecké činnosti. To se projevilo již průběžně v prvním pololetí letošního školního roku, kdy se naše nadaná mládež zapojila do předvolebního údobí v místech, kde se LŠU nacházejí, při kulturních programech v agitačních střediscích. Lidová škola umění v Semilech byla za první údobí sledované aktivity krajským kulturním střediskem oceněna zvláštním uznáním.

LŠU připravují další veřejná vystoupení pro měsíce druhého pololetí tohoto školního roku. Čeká je celostátní soutěž, kterou každoročně vypisuje ministerstvo školství pro hudební obory LŠU, okresní kola v únoru, krajská v březnu a ústřední v dubnu – květnu. Výsledky těchto soutěží jsou obdivuhodné a jedním z důkazů úspěchů bude i vysílání Čs. televize v neděli 6. února, kdy v úvodu programu „Neděle v klubu“ budou doprovázeni žáci LŠU, úspěšní sólisté I. Ženatý, V. Jónová a J. Zakoucký, Podkrkonošským symfonickým orchestrem.

LŠU v Semilech připravila na středu 26. ledna v aule gymnázia na 18.00 hodin podvečer žáků a učitelů k počtě nedožitých 95. narozenin národního umělce Ivana Olbrachta za účasti nově zvolených poslanců MěstNV v Semilech. Na tomto programu se budou podílet vítězové školních kol (komorní tělesa a sólový zpěv), žáci, kteří budou účastníky okresního kola vypisované letošní soutěže pro LŠU. Program doplní mladí učitelé, kteří dokončují studia na konzervatořích nebo je absolvovali. as

Záznam z kroniky 1978

ZNOVU VÝCHOVNÉ KONCERTY

Odbor školství a okresní pedagogické středisko ONV v Semilech společně s okresním kulturním střediskem a kabinety hudební výchovy připravují pravidelně akce v rámci systému „Kultura mládeži – mládež kultuře“, které přispívají k naplnění závěrů XV. sjezdu KSČ v oblasti kultury.

V hudební oblasti jsou to tzv. výchovné koncerty, určené žákům našich škol a rozdělené podle věkových hranic. Na našem okrese měly výchovné koncerty svou bohatou tradici a byl o ně značný zájem i mimo náš okres. Je dobře, že se k tomuto typu opět vracíme. Provedením výchovných koncertů byla pověřena LŠU v Semilech, která se svými učiteli a žáky tanečního oboru vypracovala náplň těchto hudebních besed. Tentokrát jsou připraveny pro první a druhé třídy základních devítiletých škol ve střediscích Jablonci nad Jiz. (27. 11.), Lomnici a Jilemnici (11. 12.), v Semilech (13. 12.) a v Turnově (14. 12.) podle rozborových archů, sestavené z důsledného dodržování osnov a požadavků hudební výchovy příslušných ročníků. Nástrojové ukázky, provedení písní za doprovodu malého orchestru, základní poznání portréty ruského klasika P. I. Čajkovského v tanečních ztvárnění některých jeho drobných skladeb, to je hlavní náplň uváděných výchovných koncertů. Tento druh koncertů byl před lety uváděn Podkrkonošským symfonickým orchestrem podle návrhů gottwaldovských orchestrálních výchovných koncertů, jak je vedl zasloužilý učitel, prof. František Bláha. Je dobře, že se znovu objevuje a obrozuje takovýto důsledný výchovný moment hudební kultury na našem okrese a že bude mít svá pokračování i pro další ročníky ZDS a škol II. cyklu. Ms

Porovny 6. XII. 1948.

Budou moci naše děti uplatnit právo na vzdělání?

ZACHRAŇTE LIDUŠKY!

Hodně se nyní diskutuje o novelizaci školského zákona. Představitelé vlády hovoří o dostupnosti vzdělání pro všechny děti. Ale bude tomu opravdu tak? Ve všeobecném školství snad ano. Jaká bude však situace v základním uměleckém školství? Veřejnost zná současné lidové školy umění. Zde se děti vzdělávají v hudebním, tanečním, výtvarném a literárně dramatickém oboru a získávají tak základy pro další uměleckou činnost. Nejen pro studium na středních školách, kam je LŠU doporučují, ale i pro činnost v místních kulturních zařízeních. Tyto školy rozšiřují podstatnou měrou celkový kulturní přehled dětí.

Jak to tedy vlastně s „liduškami“ je? ptáme se jedné z jejich ředitelk — Ivy Olšové z LŠU Semily.

„Většina lidí se domnívá, že jsme škola. Ale není tomu tak. Od roku 1978 jsme pouze školské výchovné zařízení pro zájmovou činnost. Taková zařízení však mají docela jiný charakter než školy. Nejsou prvním stupněm žádného odborného vzdělání. Přesto k tomu máme všechny náležitosti: dokumentaci, osnovy, klasifikaci, vysvědčení, přijímací i talentové zkoušky a jiné povinnosti. Ale protože jsme pouhé zařízení, může nás příslušný národní výbor kdykoliv zrušit. Třeba proto, že na nás prostě „nebude mít“. A všichni víme, že stát na tom finančně zatím není nejlépe.“

Kde by tedy měly děti, které mají zájem o studium na středních uměleckých a odborných školách, získat základní odborné vzdělání?

„Kdysi učili muzikanti soukromě. Jistě, i k tomu by mohlo opět dojít. Ale každý tako-

vý učitel, aby se uživil, by musel požadovat vysoké školné. Pro ilustraci: v hudebním oboru dnes platí rodiče za žáka za dvě a půl hodiny týdně ročně 400 Kčs. Podle mých amatérských výpočtů by u soukromého učitele musel platit 800 až 1000 korun ročně a dostal by týdně jednu vyučovací hodinu. Pak by se ovšem takové vzdělání stalo výsadou majetných.“

Jak se dá tento problém vyřešit?

„Toto nebezpečí by odstranila „maličkost“. Kdyby byly LŠU uznány novým školským zákonem jako základní umělecké školy, jak tomu bylo od roku 1960 do roku 1978. Taková státní škola by potom byla i součástí základní vybavenosti občanských sídlišť. Byla by tudíž dostupná široké veřejnosti a dětem, které mají nadání a projeví zájem.“

Apeluji proto na rodiče a hlavně na naše poslance v ČNR — pány Radovana Brychtu a Vojtěcha Dohnala: Až dojde k projednávání zákona o školách, pomozte „liduškám“ zařadit se opět mezi školy a stát se partnerem všeobecným základním školám. Dejte dětem šanci!“

Připojuji se k této výzvě a děkuji za rozhovor.

Dáša Kocourová

rozvoj 6

Příloha K: Advent 2016

**ROZSVÍCENÍ
VÁNOČNÍHO STROMU**

**SEMILY
27. 11. 2016**

RIEGROVO NÁMĚSTÍ
14.00 – 17.00 hodin
Bohemia Universal Band
České a světové vánoční koledy a písně v podání souboru
žesťových nástrojů z Liberce.

Jaroslav Křapka
Semilský muzikant a písmák hraje, zpívá a vypráví.

LÉDL JAZZ Quartet
Vánoční melodie v jazzovém kabátě, Robert Tomáš – bicí.

**Vystoupení žáků
semilských škol**
Zakpívají děti ZŠ, živý obraz ztvární literárně-dramatický obor ZUŠ,
slovem doprovází Josef Brodský, dětský pěvecký sbor Čekanky,
spolek Jizeran a další

Vánoční zvyky
Krájení jablíčka, pouštění lodiček, ...
Kolo štěstí s drobnými dárky. (SVČOM)

Občerstvení zajiřují místní spolky. (pivo nápoj, vejčky, náro sladkého...)

KINO JITŘENKA
13.00 – 14.45 hodin
Anděl Páně 2
Exkluzivní předpremiéra. (pro děti ke vstupnému dárku)

18.00 hodin
Vánoce s Andrém 2016
Záznam koncertu: André Rieu

MĚSTSKÁ KNIHOVNA
14.00 – 16.00 hodin
**Výtvarná dílnička
a zdobení perníčků**

16.00 hodin
**Zpívání koled
s rozsvícením stromečku**

Zahájení Adventu a tradiční rozsvícení vánočního stromu, na kterém každoročně vystupují žáci ZUŠ Semily.

Příloha L: 80 let ZUŠ Semily

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA V SEMILECH
VÁS SRDEČNĚ ZVE NA

SETKÁNÍ

K 80. NAROZENINÁM
ZUŠ SEMILY 1939 – 2019
„STÁLE MLADÁ“

V PÁTEK 11. ŘÍJNA 16:00 – 21.00 HODIN
V SOBOTU 12. ŘÍJNA 10:00 – 18:00 HODIN

DVEŘE ŠKOLY BUDOU OTEVŘENY PRO VŠECHNY PŘÁTELE,
ABSOLVENTY, BÝVALÉ I SOUČASNÉ ŽÁKY, JEJICH RODIČE,
UČITELE SPŘÁTELENÝCH ŠKOL, PANÍ STAROSTKU A DALŠÍ
PRACOVNÍKY MĚSTA, PROSTĚ PRO VŠECHNY, KDO MAJÍ
SE ŠKOLOU ZA DOBU JEJÍHO TRVÁNÍ NĚCO SPOLEČNÉHO
A CHTĚJÍ SE NA PŮDĚ ZUŠ SEMILY SETKAT

MALÉ OBČERSTVENÍ BUDE
PŘIPRAVENO PRO VŠECHNY

MÍSTO KONÁNÍ: ZUŠ SEMILY
KOMENSKÉHO NÁMĚSTÍ 148

POKUD CHCETE, NAPIŠTE O SVÉ ÚČASTI NA EMAIL reditel@zussemily.cz NEBO zussemily@centrum.cz
ABYCHOM SE NA VÁS MOHLI CO NEJLÉPE PŘIPRAVIT © DĚKUJI JIŘÍ KURFÍRT

Příloha M: ZUŠ Open

ZUŠ Open 2017

U sochy Dr. Fr. Lad. Riegra

14:00 pěvecký sbor Sedmikráska
14:30 pěvecký sbor Jizerka
15:00 klavírní maraton - účinkují žáci klavírního oddělení
18:30 vystoupení učitelů ZUŠ

Riegrovo náměstí

15:00 bicí & akordeonové oddělení

Ostrov - Lávka u zámku

15:00 dechové & kytarové oddělení

Ostrov - U kamenů a tří bříz

15:00 výtvarný obor „Nejdelší ZOO na světě“

Ostrov - Špička

15:00 smyčkové oddělení & SaxOffOn Quartet

Ostrov - Ďolíček

15:00 taneční obor

Ostrov

15:00 literárně dramatický obor

Na Ostrově se můžete těšit na bohaté občerstvení.

Při nepříznivém počasí se celý program přesouvá do prostor KC Golf.

**ZUŠ
OPEN**

24/5

zusopen.cz

SEMILY
žijí uměním!

- **U sochy Dr. Fr. Lad. Riegra**
15:00 klavírní maraton - účinkují žáci klavírního oddělení
18:00 vystoupení učitelů ZUŠ
- **U fontány v parku na Riegrově náměstí**
13:00 výtvarný obor
- **U Muzea a Pojizerské galerie**
15:00 bicí, žestové a akordeonové oddělení
- **Ostrov - Lávka u zámku**
15:00 dechové a kytarové oddělení
- **Ostrov - Ďolík**
15:00 taneční obor a smyčcové orchestry
- **Ostrov**
15:00 literárně - dramatický obor

AKCE SE KONÁ POD ZÁŠTITOU STAROSTKY MĚSTA BC. LENY MLEJNKOVÉ.

Občerstvení na Ostrově zajišťuje SDH Semily 1.

Při nepříznivém počasí se celý program přesouvá do prostor KC Golf.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA V SEMILECH

VÁS ZVE NA

31/5

zusopen.cz

celostátní
happening
základních
uměleckých
škol

KC GOLF

OD 14.5.

VÝSTAVA PRACÍ ŽÁKŮ
VÝTVARNÉHO OBORU

ČTVRTEK 30.5.

ZUŠ SEMILY 1939 – 2019

9:00 KONCERT PRO SPOLUŽÁKY

„Stále mladá“

KC GOLF

10:15 KONCERT PRO SPOLUŽÁKY

KC GOLF

OSTROV V PÁTEK 31.5.2019

13:30 U TŘÍ LIPEK

Výtvarná dílna v přírodě „Přijela pout“

14:00 ĎOLÍK

Tančí tanečnice a hraje Komorní orchestr Struňáci

15:00 BISTRO TULIPÁN

Zpívá dětský pěvecký sbor Jizerka

15:30 BISTRO TULIPÁN

Divadelní představení mladých herců

16:30 PÓDIUM NA OSTROVĚ

Hraje Miniband a představí se mladí bubeníci

Můžete se těšit na bohaté občerstvení: sejkory, nápoje ....

V případě deště, odpolední teploty pod 13°C a větru, který by výrazně
překročil 5. stupeň Beaufortovy stupnice rychlosti větru,

se ZUŠ OPEN Semily koná v KC GOLF

Ochrannou ruku nad ZUŠ OPEN Semily

drží paní starostka Lena Mlejnková. Děkujeme ☺

PÁTEK 31. KVĚTNA 2019

Příloha N: Fotodokumentace oborů ZUŠ

HUDEBNÍ OBOR

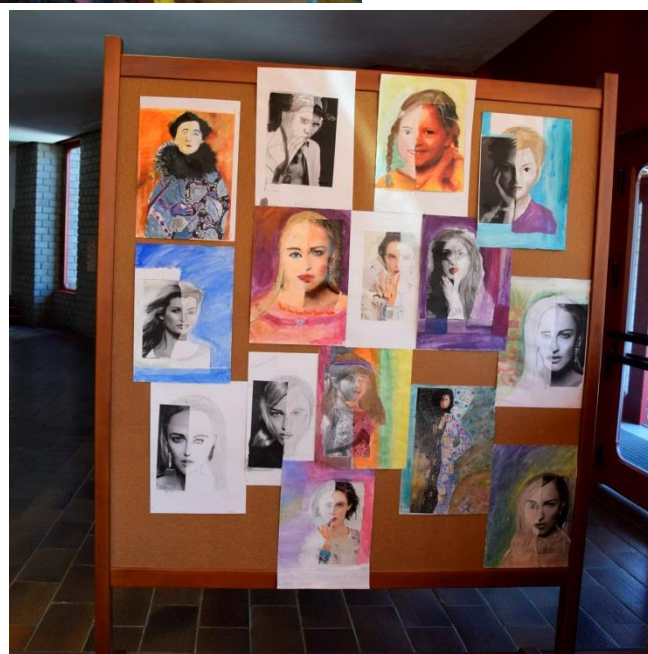

Výtvarný obor

Taneční obor

Literárně-dramatický obor

Příloha O: Tabulky celkových statistik žáků mezi lety 2011-2020

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	449	134	132	107	30	852	100
chlapci	183	34	46	12	12	287	33,7
dívky	266	100	86	95	18	565	66,3

z toho
dívky

absolventi z min. roku	24	7	7	3	1	42	33

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2011–2012

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	458	126	99	81	27	791	100
chlapci	193	27	31	2	7	260	32,9
dívky	265	99	68	79	20	531	67,1

z toho
dívky

absolventi z min. roku	14	6	11	11	2	44	36

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2012–2013

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	461	138	99	94	42	834	100
chlapci	196	40	27	8	15	286	34,3
dívky	265	98	72	86	27	548	65,7

z toho
dívky

absolventi z min. roku	23	4	7	4	1	39	31

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2013–2014

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	435	113	114	87	43	792	100
chlapci	180	27	38	0	22	267	33,8
dívky	255	86	76	87	21	525	66,2

z toho
dívky

absolventi z min. roku	13	9	2	7	1	32	26

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2014–2015

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	472	126	117	94	32	841	100
chlapci	193	28	43	0	15	279	33,2
dívky	279	98	74	94	17	562	66,8

z toho
dívky

absolventi z min. roku	21	10	6	9	2	48	30

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2015–2016

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	455	112	120	99	28	814	100
chlapci	188	21	43	1	10	263	32,3
dívky	267	91	77	98	18	551	67,7

z toho
dívky

absolventi z min. roku	19	5	1	8	0	33	28

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2016–2017

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	455	118	114	104	37	828	100
chlapci	194	26	41	2	14	277	33,5
dívky	261	92	73	102	23	551	66,5

z toho
dívky

absolventi z min. roku	27	9	2	12	1	51	46

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2017–2018

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	437	122	105	108	62	834	100
chlapci	184	26	37	1	22	270	32,3
dívky	253	96	68	107	40	564	67,7

z toho
dívky

absolventi z min. roku	26	3	6	13	0	48	29

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2018–2019

obor	HO	sbory	VO	TO	LDO	celkem	%
žáci celkem	420	114	101	105	73	813	100
chlapci	172	25	36	0	21	254	31,3
dívky	248	89	65	105	52	559	68,7

z toho
dívky

absolventi z min. roku	38	8	8	4	0	58	41

Žáci na základní umělecké škole celkem v roce 2019–2020

Příloha P: Otázky rozhovorů

1. Zvolil si žák sám výuku na ZUŠ nebo to bylo přání rodičů?
2. Zvolil si žák sám svůj hudební nástroj či mu k volbě pomohli rodiče?
3. Navštěvoval již dříve alespoň jeden z rodičů ZUŠ?

Příloha Q: Ladislav Vacek o LŠU

„Československá socialistická republika věnuje rozvoji školství výraznou pozornost. Dokladem toho jsou jednak velké finanční prostředky, které materiálně zajišťují provoz všech školských zařízení, jednak úsilí stranických a státních orgánů o zvyšování a zkvalitňování učebně výchovného procesu. Jde především o všestranný rozvoj socialistického člověka a vytváření všech hodnot, které jsou charakteristické pro socialistickou společnost.

V systému našeho školství zaujímají důležité místo i lidové školy umění. Československá výchovně vzdělávací soustava vytváří i nové pojetí hudební výchovy. Uplatňují se čtyři druhy hudebních činností: pěvecké, instrumentální, poslechové a hudebně pohybové. Všechny tyto složky mají společný úkol: rozvíjet v žácích estetické citění a umožnit jim, aby se mohli aktivně podílet na rozvoji kulturního života socialistické společnosti.

Nechce se ani věřit, že semilská LŠU dosahuje v letošním roce již 45 let své činnosti. Je to škola s největším počtem žáků na semilském okrese, v její činnosti se uplatňují všechny 4 obory: hudební, taneční, výtvarný a literárně-dramatický. Její předností je, že je odborně dobře obsazena, více než polovina učitelů je bývalými žáky školy, což je z pedagogického hlediska velká výhoda. Učitelský sbor je stabilizován, ke změnám dochází jen ve výjimečných případech, takže jsou vytvořeny předpoklady pro soustavnou a cílevědomou práci.

Velkého rozmachu dosahuje LŠU za vedení s. ředitele Matlase, který se stará nejen o zlepšování školního prostředí (dobrá spolupráce s MěstNV), ale vede k aktivitě a angažovanosti ve veřejně politickém životě učitelský sbor: pravidelná žákovská vystoupení všech oborů, soustavná účast v soutěžích LŠU, vernisáže výstav, výchovné koncerty pro školy, podíl na všech významnějších akcích nejen v Semilech, ale i v přilehlých obcích. Proto se s. Matlasovi dostalo ku Dni učitelů v roce 1981

významného ocenění, obdržel čestné uznání vlády ČSR a ÚRO za angažovanou činnost a pracovní aktivitu. Rovněž učitel výtvarného oddělení akad. malíř s. Komárek obdržel v roce 1982 čestné uznání ministerstva kultury za nejlépe ilustrovanou knihu roku (Jesenin).

Z dosažených výsledků vyplývá, že semilská LŠU prohlubuje výchovný vliv na mládež, rozvíjí uměleckou činnost a vychovává vnímavé posluchače koncertů, návštěvníky divadel, výstav apod. Za to patří dík všem členům pedagogického kolektivu.

Letošní rok 1983 je při 45. výročí vzniku školy pouhým malým ohlédnutím v dosavadní práci LŠU. Náročné úkoly, které jsou spojeny s přestavbou našeho školství, se týkají i lidových škol umění, neboť nová koncepce postoupila v tomto roce již do 3. ročníku.

Při letošní stručné bilanci čtyřicetipětileté činnosti semilské LŠU nezbývá než poděkovat všem vyučujícím za účinnou výchovu mladé generace na úseku zájmové činnosti i umění a popřát celému kolektivu učitelů i žáků mnoho dalších úspěchů v rozvoji československé socialistické kultury.¹⁸³

---

¹⁸³ VOTOČEK, Václav. *Čtyřicet pět let lidové školy umění v Semilech*. Lidová škola umění v Semilech. Semily, 1984.

Příloha P: Rozhovor s paní starostkou Lenou Mlejnkovou

„Když jsem byla požádána o to, abych napsala svůj pohled na ZUŠ, nezaváhala jsem, protože jsem přesvědčená, že hraje klíčovou roli ve společnosti a v životě mém i našeho města. Pokud se zamýšlím nad tím, co ZUŠ v Semilech představuje, napadá mě široký záběr pohledů jedné osoby, protože i život se vyvíjí, a z žáka se stala matka dětí, kteří ji navštěvují, a shodou okolností také starostka, která se snaží naši ZUŠku co nejvíce podporovat, a v tom nejsem zdaleka sama. V Semilských novinách se vždy dočtete o akcích, které připravuje, o koncertech, úspěších a další informace. V kabelové televizi se můžete podívat na reportáže, jako je například ZUŠ open na našem Ostrovu, a téměř žádná akce města se neobejde bez vystoupení žáků naší ZUŠky. Například Semilský pecen se zahájením vystoupení skvělé Jizerky, nebo Rozsvěcení vánočního stromu s koledami a mnoho dalšího. Když se postavíte v Semilech na Komenského náměstí, uvidíte tři opravené budovy. Základní školu a dvě budovy Základní umělecké školy. Je to radost, když všechny budovy žijí a denně jimi projdou stovky dětí.

ZUŠ je fenomén naší společnosti a já jej považuji za něco naprosto mimořádného. Sama mám skvělé vzpomínky na dětská léta, kdy jsem chodila ještě do „Lidušky“ hrát na flétničku, na nauku, do Jizerky a na rytmiku. Narodila jsem se v době, kdy režim velmi dbal na to, jak budou děti trávit volný čas a ZUŠ byla úžasnou možností, která nám dávala alespoň nějakou volnost. Rozvíjí v dětech hudební nadání, nebo výtvarné a mnoho dalších. I ty děti, které nemají přímo nadání, se mohou něco naučit a dostat důležité základy do života. Tak vnímám ZUŠ dnes s nadhledem let od dítěte k roli rodiče. Mé děti chodí do ZUŠ a já se je v tom snažím maximálně podporovat. Doba se změnila, podmínky společnosti také, ale ZUŠ je stálicí a dál vychovává děti a učí je hrát, zpívat, tančit a malovat. O to více, že žijeme v době mnohem rychlejší a náročnější na čas, mají naše děti zajištěn volný čas smysluplně. Naučí se být s jinými dětmi, vystupovat na veřejnosti, najdou si kamarády, osamostatní se - to vše díky ZUŠ. Jako dítě mám jen ty nejlepší vzpomínky a jako rodič ještě více, protože mé děti dostávají mnoho nových znalostí a zkušeností. Jako máma se dmů pýchou, když sedím na koncertu a vidím svého syna hrát na saxofon, doma máme zarámované obrázky, které namalovali, a věřím, že i oni budou s láskou vzpomínat na roky v ZUŠce.

Jako starostka a v pozici zřizovatele naší Základní umělecké školy se jí snažím maximálně podporovat. Je to někdy složité, protože všechny školy a i další naše organizace si zaslouží podporu města, ale zde vidím obrovský potenciál a raduju se, že

se nám podařilo kompletně zrekonstruovat vedlejší budovu, která dočasně poslouží jako školka a pak bude sloužit jako ZUŠka. Lidově řečeno za jedny finance nám bude takto skvěle sloužit pro dva účely. Jako jedni z mála měst v Libereckém kraji máme ještě volnou kapacitu dětí. Nemohli jsme ji využít hlavně z důvodu chybějících prostor. Taky roztráštěnost kroužků po městě v různých budovách nebyla ideální, a to se nám teď podařilo vyřešit. Nový taneční sál, literárně dramatický obor, keramická dílna a vůbec zázemí budovy se zahradou bude sloužit dalším generacím dětí. Nedílnou součástí jsou samozřejmě učitelé v čele s panem ředitelem, a i tady máme obrovské štěstí a potenciál v úžasných lidech, pro které je tato práce posláním. Věnují se dětem i ve svém volném čase. Vždyť v Semilech působí mnoho hudebních těles v čele s Podkrkonošským symfonickým orchestrem. Orchester s téměř 80 členy od 15 do 90 let věku je naprosto mimořádný. Jít na jejich koncert je neskutečný zážitek. Od tohoto můžeme odvodit další důležitou myšlenku. ZUŠ je obrovským podhoubím pro společenský a kulturní život města a celého regionu. Je to něco, na co jsem nesmírně pyšná, a co z našeho města dělá tak skvělé místo pro život. Proto si stojím za rozhodnutím investovat téměř 30 mil. Kč do rozvoje zázemí ZUŠ a děkuji všem zastupitelům za podporu této myšlenky. Také všem učitelům a panu řediteli za jejich skvělou práci!“